

KURJER POZNANSKI

wychodzi dwa razy dziennie

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chelmiński, wiadomości potocznych Bogdan Piotrowski, za inne działy odpowiada Zdzisław Antoniewicz, wszyscy w Poznaniu.

Wydawnictwo: Drukarnia Polska Spółka Akcyjna
w Poznaniu, św. Marcin 70

Nr. 451 Wydanie P

Poznań, środa dnia 2 października 1935

Rok 30

Poznań, 1 października.

Bez kapitału zaufania

Z niezwykle pośpiechem, o całych 16 dni przed upływem konstytucyjnego terminu, zwołane zostały nowe izby ustawodawcze. Co te izby mają robić? Jakie jest ich zadanie w obecnym położeniu politycznym i gospodarczym?

Na te pytania częściową odpowiedź daje nowa konstytucja. Resztę dopowiadają sobie rozmaite odłamy obozu rządowego, przyczem panuje dość duża rozbieżność, zależna od poglądów ustrojowych, interesów i — stanu nasycenia wynikiem wyborów.

Jedno jest niewątpliwe: Sejm i Senat powinny być przedstawicielstwem społeczeństwa. W każdym systemie ustrojowym, zachowującym pochodzące z wyborów instytucje parlamentarne, rola tych instytucji polega na reprezentacji społeczeństwa. Zarówno w demokratyczno-parlamentarnych państwach zachodu, jak w faszystowskich Włoszech, hitlerowskich Niemczech, a nawet w bolszewickich Sowietach parlamenty, czy ich „namiastki“, mają być łącznikami między społeczeństwem a rządem, mają, często nie wywierając bezpośredniego wpływu na skład i kierunek tych rządów, dawać im dostateczne oparcie w masach rządzonego społeczeństwa.

Ażby parlament mógł spełnić to swoje zadanie, powinien cieszyć się zaufaniem społeczeństwa. Wybory do ciał ustawodawczych mają zwykle to doniosłe znaczenie, że pochodzący z nich parlament jest wyrazem nastrojów i pragnień społeczeństwa. Można powiedzieć — i nie będzie to paradoksem — że z normalnych wyborów wychodzi zespół ludzi, którzy w swej sumie posiadają 100 procent zaufania wyborców. Oczywiście nie jest to zaufanie jednorodne i jednolite, nie rozciąga się ono na całość. W każdym jednak razie wybory budzą zwykle nowe nadzieje, krzepią słabnącą energię, uruchamiają nowe siły i to jest ich dodatnie znaczenie w każdym — jak powiedzieliśmy — systemie ustrojowym.

A zatem kapitał zakładowy zaufania — że użyjemy tego porównania — jest z reguły na początek duży. Stopniowo — i to także jest niemal regułą — kapitał ten w większej czy mniejszej mierze zużywa się, topnieje. Społeczeństwo rozczarowuje się do części swoich wybrańców, przestaje ich uważać za reprezentantów swych trosk i dążeń. Wtedy przychodzi potrzeba nowych wyborów, niezależna od ustawowych terminów.

Jakim kapitałem zaufania rozporządzają nasze, nowo obrane izby?

Odpowiedź na to pytanie daje statystyka wyborcza. Nawet według najbardziej urzędowych źródeł ilość ważnych głosów równa się zaledwie 1/3 uprawnionych do głosowania. A przecież nie wszystkie ważne głosy padły na wybranych kandydatów. Za wyjąt-

Polityczna ofensywa Rzeszy?

Wzmocniona działalność niemieckiej dyplomacji — Misja Ribbentropa w Belgii nie udała się — Dokoła pobytu min. Becka w Berlinie — O nocy brytyjskiej

Warszawa. (Tel. wł.) Okazuje się, że misja Ribbentropa w Brukseli nie dała wyników, a wiadomo, że przyjechał w celu natychmiastowego zawarcia dwustronnego paktu o nieagresji między Niemcami a Belgją. Sfery dyplomatyczne widzą w tem posunięciu zapowiedź wielkiej ofensywy dyplomacji niemieckiej na północ w kierunku Litwy, a na południe — w kierunku Austrii i Czechosłowacji.

Dalej należy zaznaczyć, że głównym tematem rozmów, jak twierdzi korespondent berliński „Kurjera Warszawskiego“, prowadzonych pomiędzy Gömbösem i Hitlerem, miał być rzekomo pakt lotniczy niemiecko-węgierski, przyczem Niemcy chcą przyciągnąć i Polskę. Pogłoskę o tych kombinacjach spotęgowała jeszcze kilkodzianna bytność min. Becka w Berlinie, który zatrzymał się w drodze powrotnej z Genewy. W kołach ambasady polskiej zapewniają, że min. Beck nie spotkał się z żadną osobistością polityczną z pośród niemieckich sfer oficjalnych, ale sam fakt jego zatrzymania się właśnie w dniu konferencji Gömbösa z przedstawicielami Trzeciej Rzeszy uważany jest w kołach dyplomatycznych i prasy zagranicznej za wiele mówiący.

Nota W. Brytanii nie wywołała pełnego zadowolenia politycznych kół

francuskich, chociaż jest niewątpliwie krokiem naprzód w porównaniu z dotychczasowym stanowiskiem angielskim. Niemniej zawiera ona mnóstwo rozmaitych zastrzeżeń i ogólników. Porusza również sprawę art. 19, tj. rewizję granic, a przemilcza całkowicie

stosunek Anglii do Niemiec. W tym stanie rzeczy Quai d'Orsay będzie domagać się od Anglii dokładnego wyjaśnienia stanowiska W. Brytanii na wypadek europejskich nieporozumień i wyliczy możliwości, pociągające za sobą wybuch tego konfliktu. (w)

Miasto wysadzone w powietrze

Buenos Aires. (PAT.) Donoszą z Meksyku, że w jednym z domów w miejscowości Villa de la Paz, nastąpił straszny wybuch dynamitu.

Wskutek tego wybuchu niemal wszystkie domy zostały zburzone, 23

osoby zginęły na miejscu, przeszło 100 jest ciężko rannych.

Wybuch nastąpił w domu Martin Mendosa, który przechowywał 12 skrzyń dynamitu, skradzionego z miejscowych kopalń.

Katakлизmy żywiołowe w Ameryce

Nowy Jork. (PAT.) Orkan, który przeszedł nad środkową Ameryką, nawiedził wyspę Bahama. Najbardziej ucierpiała wyspa Mimini. Sześćdziesiąt procent domów zostało zburzonych.

Z Hawany donoszą, iż podczas cyklonu, który szalał nad Kubą, utraciło życie 35 osób. (Bahama, archipelag

brytyjski na Atlantyku na pldn.-wsch. od wybrzeży Florydy, obejmuje 690 wysp — red.).

Porto Allegre. (PAT.) Donoszą z Kurytyby. (stolica stanu Parana w Brazylii — red.) że nad miastem przeszła silna burza, podczas której piorun uderzył w skład benzyny 5 p. lotniczego.

Początkowo zapaliły się 3 beczki benzyny, lecz wkrótce ogień ogarnął cały skład i wybuchnął płomieniem 4 tys. beczek z benzyną.

Pożar ugaszono po długotrwałej akcji ratunkowej. Straty są olbrzymie. Nassau (Wyspy Bahamskie). — (PAT.) Na wyspie Bimini, należącej do archipelagu Wysp Bahamskich, z którą komunikacja została przerwana wskutek szalejącego tornada, wylądował samolot z medykamentami i żywnością. Trzy czwarte domów zostało zburzonych. Zachodzi obawa o los 200 mieszkańców.

Hawana. (PAT.) Podczas huraganu, który przeszedł nad miejscowością Cienfuegos, zginęło 39 osób, a 500 odniosło rany.

70 procent domów zostało silnie uszkodzonych. Straty wynoszą kilka milionów dolarów.

Na skałach podwodnych

Nowy Jork. (PAT.) Parowiec holenderski „Rotterdam“ o pojemności 24 000 tonn, należący do Hamburg America Line, który spodziewany był w Nowym Jorku 4 października, osiadł na skałach podwodnych w odległości mniej więcej 60 mil od wybrzeży Jamajki.

Statkowi nie zagraża bezpośrednie niebezpieczeństwo. Jednak w depezy iskrowej dowództwo zwraca się do statków, będących w pobliżu, aby były gotowe do udzielenia pomocy.

Nowy Jork. (PAT.) Przewiezienie 450 pasażerów parowca „Rotterdam“ zostało zakończone. Parowcowi nie grozi niebezpieczeństwo.

Tragiczne zderzenie

Madryt. (PAT.) Pod Walencją zderzył się przepełniony autobus, jadący z szybkością 90 km na godzinę, ze stojącym na torze kolejowym wagonem.

Zpod szczątków autobusu wydobyto 45 osób, z których część odniosła ciężkie rany. Jedna z nich zmarła wkrótce.

Dzieła Sienkiewicza niezgodne z duchem paktu polsko-niemieckiego!

Warszawa. (Tel. wł.) Agencja „Press“ donosi z Gdańska:

Władze pruskie zabroniły czytania i rozpowszechniania powieści Sienkiewicza „Krzyżacy“ wśród ludności mazurskiej Prus Wschodnich. „Krzyżacy“ cieszyli się olbrzymią poczytnością wśród Mazurów, tak, iż ostatnio powieść ta wydana została specjalnie w druku gotyckim, celem uprzyściplenia

nią jej najszerszym rzeszom ludności mazurskiej.

Obecnie władze pruskie zabroniły rozpowszechniania „Krzyżaków“, podając jako motyw zakazu, iż powieść Sienkiewicza nie może być dozwolona do czytania, zwłaszcza teraz, w okresie paktu polsko-niemieckiego, z którego duchem nie jest zgodna (!).

kiem kresów wschodnich, gdzie panuje tradycja stadowego głosowania“, wszędzie gdzieindziej znaczne ilości głosów uzyskali upadli kandydaci. Głosów tych nie można zaliczyć do kapitału zakładowego tych, przeciw którym były zwrócone.

O wiele jeszcze gorzej przedstawia się sprawa, jeżeli weźmiemy liczbę Polaków, którzy głosowali, w zestawieniu z uprawnionymi do głosowania Polakami, a to jest przecież miarodajne dla społeczeństwa polskiego.

Zresztą poco operować znanymi do brze cyframi? Poco określać nawet własne stanowisko w sprawie zaufania społeczeństwa do nowych izb, skoro wystarczy powołać się na opinie tych czynników politycznych, które ustosunkowały się pozytywnie do ostatnich wyborów?

Dominantą dyskusji politycznej, prowadzonej po wyborach przez prasę „sancyną“ jest — poszukiwanie kontaktu ze społeczeństwem. Trzeba przytem podkreślić, że, wychodząc ze skrajnie przeciwnych założeń społecznych i go-

spodarczych, szukają tego kontaktu zarówno konserwatywny „Czas“, jak i radykalny „Kurjer Poranny“. Przy czytaniu niektórych artykułów w tych pismach odnosi się chwilami wrażenie, jakbyśmy byli nie świeżo po wyborach, ale w piątym roku działalności zdepopularyzowanego w oczach społeczeństwa Sejmu, czyli — przed wyborami.

Bez poważnego kapitału zaufania parlament nie może nic zdziałać nawet w normalnych czasach, a cóż dopiero w takich, jakie obecnie przeżywamy i jakie jeszcze nadejść mogą. Większość ludności państwa, a przynajmniej większość społeczeństwa polskiego nie ma swego przedstawicielstwa w Sejmie i Senacie. To jest fakt, z którym jedni już się liczą, a drudzy wkrótce także liczyć się będą musieli.

I dlatego, nie mając zaufania do nowego Sejmu, nie możemy mu ani zażądać jego roli, ani wróżyć dłuższego żywota. Sejm z kapitałem zaufania jest potrzebny i może być pożyteczny; Sejm bez takiego kapitału jest — zbyteczny.

M. K.

Po wyborach w Kłajpedzie

Drugi dzień minął spokojnie — Procedura obliczania głosów - Oświadczenie premiera Tubelisa — Niemieckie ataki

Londyn. (PAT). Agencja Reutera donosi z Kłajpedy, że drugi dzień wyborów minął spokojnie, niż pierwszy. Lokale zamknięto o godzinie 18.

Żadnych zająć nie sygnalizowano, z wyjątkiem jedynie incydentu w Schelz w pobliżu Kłajpedy, gdzie po zamknięciu lokalu zgromadziło się około stu osób, skarżąc się, iż nie mogli głosować. W okręgu Buknaicia, gdzie — jak wiadomo — wczoraj rozbito urnę, odbędzie się samodzielne wybory w najbliższą niedzielę.

Kłajpeda. (PAT). Po nastrojach podnieconych, jakie zaznaczyły się pod koniec pierwszego dnia, w poniedziałek w całym okręgu kłajpedzkim zapanował spokój.

Według prowizorycznych obliczeń, około 65 proc. wyborców stanęło do głosowania. Niektóre urny już przewieziono do głównej komisji w Kłajpedzie.

Do pomocy w obliczaniu głosów komisja ma powołać 70 pomocników. Wobec tego należy się spodziewać, że rezultaty będą już znane w końcu bieżącego tygodnia.

Dziennikarze zagraniczni, zebrani w Kłajpedzie, udali się na zaproszenie kolegów litewskich do Kowna, poczem wrócą do Kłajpedy, by być obecnymi w dniu ogłoszenia rezultatów.

Londyn. (PAT). Litewski premier Tubelis udzielił w Kownie specjalnemu korespondentowi Reutera wywiadu w związku z wyborami w Kłajpedzie.

„Jeżeli istnieje jakakolwiek obawa co do utrzymania pokoju w Europie wschodniej — oświadczył premier — to każdy musi przyznać, że nie Litwa jest powodem tych obaw. Nam potrzebny jest trwały pokój bardziej, niż jakimkolwiek innemu krajowi.

„Kwestja Kłajpedy dla Litwy nie istnieje. Terytorjum to stanowi integralną część składową naszej republiki. Zostało ono włączone na mocy traktatu paryskiego z dnia 8 maja 1924 r. a granice pomiędzy Litwą i Rzeszą ustala traktat berliński z dnia 22 stycznia 1928 r. Z punktu widzenia prawnego niema żadnego sporu o granice, a więc zagadnienie Kłajpedy nie istnieje.

„Litwa pragnie usilnie całkowitego porozumienia z Niemcami, ale dobrych stosunków nie może ona okupować każdą ceną, sprzeczną bądź z suwerennością, bądź też z honorem. Rząd litewski pragnie szczerze dobrych i przyjaznych stosunków z Rzeszą i ma nadzieję, że naprężenie, jakie dziś istnieje między obu krajami, osłabnie z chwilą zakończenia wyborów, gdy udowodnione zostanie lojalne wykonywanie przez Litwę jej zobowiązań międzynarodowych.

Królewiec. (PAT). Urzędowa „Preussische Ztg.“ jest zdania, że przebieg wyborów w Kłajpedzie skompromitował najzupełniej czynnik litewski, które od szeregu miesięcy czyniły wszystko, aby wywrzeć swój wpływ na wynik. Zdaniem pisma, jedynie obecność obserwatorów zagranicznych, przedstawicieli mocarstw-sygnatariuszy i prasy międzynarodowej zmusiły

rząd litewski do powzięcia decyzji o przedłużeniu wyborów na dzień następny.

„Preussische Ztg.“ uważa, że niedostateczne zabezpieczenie tajności z powodu natłoku wyborców, którzy nie

mogli pomieścić się w przygotowanych dla nich celach i musieli wypełniać bloczki jawnie przy stołach, jest już pierwszym warunkiem do podkopania ważności tego — jak się wyraża „Preussische Ztg.“ — plebiscytu.

Gigantyczna tama na rzece Boulder

Boulder City (Stan Colorado) (PAT). Prez. Roosevelt dokonał wczoraj inauguracji tamy na rzece Boulder, największej na świecie.

Wysokość jej wynosi 222 m., a długość 360 m. Budowa tamy kosztowa-

ła 163 milionów dolarów.

Dostarczy ona energii elektrycznej wszystkim stanom południowo-zachodnim i umożliwi irygację wielkich obszarów w stanie Colorado.

Negus zapowiada walkę do upadłego

Paryż (PAT). „Matin“ zamieszcza wywiad z negusem, który oświadczył m. in., że do ostatniej chwili liczył na pokojowe załatwienie konfliktu.

„Dziś, gdy tylko Abisynja zostanie zaatakowana — mówił negus — będziemy bronili naszego terytorjum aż do wyczerpania wszystkich zasobów ludzkich i materialnych. Trudno określić, jak długo wytrwamy w tej walce, ale jest rzeczą pewną, że bronąć będziemy naszej niepodległości oraz integralności do końca.

„Przedwczesnem byłoby zastanawiać się nad sprawą, czy w chwili, gdy Włochy zechcą zająć Abisynję bez wypowiedzenia jej otwartej wojny,

pierwsi wystąpimy z odpowiednią deklaracją. Ma to zresztą znaczenie drugorzędne. Jedno trzeba stwierdzić, że groźba wypowiedzenia wojny Abisynji dokonała zjednoczenia wszystkich plemion, które dziś lojalnie gotowe są stawić opór każdemu nieprzyjacielowi, zagrażającemu całości kraju. Obecny zatarg dowodzi, że rząd Abisynji potrafi zabezpieczyć kontrolę nad plemionami, uznaniem za oporne.

„Chcieliśmy załatwić sprawę zgodnie z zobowiązaniami, wynikającymi z traktatu włosko-abisynijskiego z r. 1928 i zgodnie z duchem, oraz istotą paktu Ligi Narodów. Dziś jednak nie możemy zaniedbać przygotowań do obrony naszego terytorjum.“

Militaryzacja rządu na Litwie?

Ryga. (PAT). Z Kłajpedy donoszą: W poniedziałek rozeszły się tu i w Kownie wiadomości o dymisji rządu Tubelisa. Jako kandydatów na premiera wymieniają nazwiska b. gubernatora Kłajpedy Merkisa, obecnego gubernatora Kurkauskasa i obecnego ministra komunikacji Staniszevskisa. W skład nowego gabinetu wejść mają rzekomo głównie wojskowi w służbie

czynnej oraz oficerowie rezerwy. Teką spraw zagranicznych ma być utrzymana w rękę Lozorajtisa.

Litewskie źródła oficjalne do późnych godzin nocnych nie potwierdziły tej wiadomości, ze względu jednak na panującą obecnie sytuację polityczną w kołach dziennikarskich utrzymują, że pogłoska ta jest zupełnie prawdopodobna.

Rozstrzygnięcie konkursu

Warszawa (PAT) Jury konkursu dramatycznego, zorganizowanego przez Polską Akademię Literatury po rozpatrzeniu prac, nadesłanych na konkurs w ilości 287 sztuk, postanowiło jednogłośnie na zebraniu w dniu 30 września 1935 roku nie przyznać pierwszej nagrody żadnemu z nadesłanych utworów.

Drugą nagrodę w wysokości 3000 złotych jury przyznało większością głosów dramatowi w trzech aktach p. t.: „Bogoburcy“, oznaczonemu godłem „Her Armeńczyk“.

Trzecią nagrodę w wysokości 2000 zł jury przyznało większością głosów komedji w trzech aktach p. t.: „Dowód osobisty Zebrzydowskich“, oznaczonej godłem „Antoni Andrzej“.

Po otwarciu kopert okazało się, że autorem dramatu „Bogoburcy“ jest Jerzy Ostrowski, autorką zaś komedji p. t.: „Dowód osobisty Zebrzydowskich“ jest Marja Jasnorzevska-Pawlikowska.

O monarchję w Grecji

Ateny. (PAT.) Pogłoski o możliwości uchwały zgromadzenia narodowego, b. m. wzywającej króla do powrotu na tron przed plebiscytem, nie znajdują potwierdzenia w kołach oficjalnych.

Ateny (PAT.) Dzienniki podają ze źródeł miarodajnych wiadomość, według której rząd nie zgodzi się na ewentualny projekt powołania króla na mocy uchwały zgromadzenia narodowego przed plebiscytem.

Oliary manewrów

Berlin. (PAT.) Podczas manewrów lotniczych, jakie odbyły się w ubiegłym tygodniu w Warnemünde, wydarzyły się dwa wypadki, w których zginęło 7 osób.

Podczas zderzenia się samolotu pocigowego z wielkim aparatem bombowym, zginęło 5 osób, a podczas zderzenia się dwóch samolotów pocigowych

TARGOWISKO MIEJSKIE

Urzędowe sprawozdanie targowe Komisji Notowania Cen.

Poznań, 1. 10. 1935 r.
Spędzono: wołów 25, buhajów 105, krów 220, świń 1830, cieląt 465, owiec 71, razem 2716 zwierząt.

Placowo za 100 kg. żywej wagi:
Ceny loco Targowica Poznań łącznie z kosztami handlowymi.

BYDŁO:

Woły:	
Pełnomięsiste wytuczane nieoprzegowe	64— 70
Mięsiste tuczone młodsze do lat 3	54— 60
Mięsiste tuczone starsze	48— 52
Miernie odżywione	42— 46

Buhaje:	
Wytuczane pełnomięsiste	58— 60
Tuczone mięsiste	52— 56
Nietuczane dobrze odżywione starsze	44— 48
Miernie odżywione	40— 42

Krowy:	
Wytuczane pełnomięsiste	58— 64
Tuczone mięsiste	50— 56
Nietuczane dobrze odżywione	34— 38
Miernie odżywione	18— 22

Jalowice:	
Wytuczane pełnomięsiste	64— 70
Tuczone mięsiste	54— 60
Nietuczane dobrze odżywione	48— 52
Miernie odżywione	42— 46

Młodzież:	
Dobrze odżywione	40—46
Miernie odżywione	36—40

Cielęta:	
Najprędniejsze cielęta wytuczane	76— 86
Tuczone cielęta	68— 74
Dobrze odżywione	60— 66
Miernie odżywione	50— 56

OWCE:	
Wytuczane pełnomięsiste jaśniejsze i młodsze skopy	64— 70
Tuczone starsze skopy i maciorci	56— 62
Dobrze odżywione	44— 50
Miernie odżywione	00— 00

ŚWINIE (TUCZNIKI):	
Pełnomięsiste od 120 do 150 kg. żywej wagi:	96—104
Pełnomięsiste od 100 do 120 kg. żywej wagi:	88— 94
Pełnomięsiste od 80 do 100 kg. żywej wagi:	82— 86
Mięsiste świnie ponad 80 kg. żywej wagi	68— 80
Maciory i późne kastraty	74— 90

Przebieg targu spokojny.

Urzędowa ceduła Giełdy Zbożowej i Towarowej

Poznań, 1. 10. 1935 r.
Warunki: Handel hurtowy parytet Poznań, ładunki wagonowo, dostawa bieżąca za 100 kg.:

Ceny transakcyjne:
Owies 15 tonn par. Poznań 14,70

Ceny orientacyjne:
Żyto zdr. suche (Usp. spok.) 11,75— 12,25
Pszenna (Usp. spokojne) 17,00— 17,52
Jęczmień browarowy 15,25— 16,25

Uspokobienie spokojne.
Jęczmień 700—725 g/l 14,25— 14,75
Jęczmień 670—680 g/l 13,75— 14,00

Uspokobienie spokojne.
Owies (Usp. spokojne) 14,50— 15,00

Maka
żytnia wyciąg. 0-30% wł. w. 20,00— 20,75
żytnia gat. I 0-45% wł. w. 19,25— 20,00
żytnia gat. I 0-55% wł. w. 18,25— 19,25
żytnia gat. II 45-55% wł. w. 15,00— 16,00

Uspokobienie spokojne.
pszenna gat. IA 0-20% wł. w. 30,50— 32,25
pszenna gat. IB 0-45% wł. w. 29,75— 30,25
pszenna gat. IC 0-55% wł. w. 28,75— 29,25
pszenna gat. ID 0-60% wł. w. 27,75— 28,25
pszenna gat. IE 0-65% wł. w. 26,75— 27,25
pszen. gat. IIA 20-55% wł. w. 26,25— 26,75
pszen. gat. IIB 20-65% wł. w. 25,75— 26,25
pszen. gat. IID 45-65% wł. w. 23,50— 24,00
pszen. gat. IIF 55-65% wł. w. 21,50— 22,00
pszen. gat. IIG 60-65% wł. w. 20,00— 20,50

Uspokobienie spokojne.
Otręby żytnie stand. 9,00— 9,50
Otręby pszen. grube stand. 9,50— 10,00
Otręby pszenne średnie st. 9,00— 9,50
Otręby jęczmienne 9,25— 10,50
Rzepak zimowy 39,00— 40,00
Rzepak zimowy 36,00— 37,00
Siemię lniane 35,00— 37,00
Gorzyczka 35,00— 37,00
Groch Viktorja 26,00— 30,00
Groch Folgera 21,00— 23,00
Mak niebieski 44,00— 46,00
Konieczna biała 70,00— 90,00
Ziemniaki jadalne 4,00— 4,50
Ziemniaki fabr. za kilo % 20

Makuch lnian. w taflach 17,75— 18,00
Makuch rzepakowy w tafl. 13,50— 13,75
Makuch słon. w tafl. 42/43% 18,75— 19,25
Śrut Soja 19,00— 20,00
Siłoma pszena luzem 1,50— 1,70
„ pszena prasowana 2,10— 2,30
„ żytnia luzem 1,75— 2,00
„ żytnia prasowana 2,25— 2,50
„ owsiana luzem 2,50— 2,75
„ owsiana prasowana 3,00— 3,25
„ jęczmienna luzem 1,00— 1,50
„ jęczmienna prasow. 1,90— 2,10
Siano zwykłe luzem 6,50— 7,00
„ zwykłe prasowane 7,00— 7,50
„ nadnoteckie luzem 7,50— 8,00
„ nadnoteckie pras 8,00— 8,50

Ogólne uspokobienie spokojne.
Ogólny obrót: 2732 tonn, w tem żyta 745 tonn, pszenicy 157 tonn, jęczmienia 795 tonn, owsa 30 tonn.

Wiadomości

Król angielski, który powrócił ze swej posiadłości letniej w Balmoral do Londynu, przyjął w poniedziałek wieczorem premiera Baldwina. W ciągu poniedziałku w angielskim min. spraw zagranicznych złożył wizytę ambasador włoski Grandi, który odbył tam półgodzinną konferencję.

Z Moskwy podają, że na terenie całego związku sowieckiego rozpoczęto sprzedaż artykułów żywnościowych bez kartek. Sieć sklepów została znacznie rozszerzona przez otwarcie nowych i przerobienie dawnych.

Estońska prasa donosi na podstawie wywiadu z min. Seljamaa o projektowanej podróży Herriota do państw bałtyckich. Herriot ma zwiedzić również Estonję. Celem tej podróży jest podobno chęć zbadania na miejscu sytuacji politycznej państw bałtyckich oraz zagadnień wschodnio-europejskich.

Kancelarz Hitler przybył wczoraj około godz. 18 do Królewca samochodem. Dziś ma on wizytować oddziały wojskowe i organizacje partyjne poza Królewcem. W środę uda się do Tannenbergu na uroczystości żałobne.

Albo - albo „narodu wybranego”

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego”)

Berlin, 30 września.

W berlińskim „Westenie”, dzielnicy zamieszkałej licznie przez zamożną burżuazję żydowską, roi się teraz od ogłoszeń o licytacji urządzeń domowych, sprzedaży cennych mebli, obrazów, samochodów, wreszcie całych will z ogrodami. Przy głównej arterii tej dzielnicy, Kurfürstendammie i przyległych ulicach niema domu, w którymby nie było opróżnionych mieszkań. Będzie wiele wolnych mieszkań już na 1 października. Będzie ich jeszcze więcej na styczniu. Podobnie jak w pierwszych miesiącach rządów narodowo - socjalistycznych z początkiem r. 1933, tak i teraz znowu wzrasta się fala odpływu Żydów. Kończy się dla Żydów niemieckich pierwszy okres ich bytowania pod sztandarem Trzeciej Rzeszy. Rozpoczyna się teraz okres drugi, który zbiega się z obchodzonemi właśnie świętami noworocznymi ery mojszowej. Rok 5696 stoi pod znakiem nowych wydarzeń.

Ten nowy okres, zainaugurowany został przez ogłoszenie w Norymbberdze nowego ustawodawstwa, które jest rodzajem „magna charta” dla żydostwa niemieckiego. Zamyka ono erę tymczasowości i stabilizuje życie Żydów w Niemczech na nowych zasadach.

Pierwszą ustawą jest ustawa o obywatelstwie. Dzieli ona utarte dotąd pojęcie obywatelstwa państwowego na dwie grupy: na przynależnych do państwa (Staatsangehörige) i na rzeczywistych obywateli Rzeszy (Reichsbürger). Podczas gdy „przynależni” mają jedynie prawo do korzystania z opieki państwa, kategoria „obywateli Rzeszy” jest klasą uprzywilejowaną, której na skutek nadania „patentu obywatelskiego” (Reichsbürgerbrief) przysługują prawa polityczne. Według par. 2 ustawy „obywatel Rzeszy” może być tylko ten, kto ma krew niemiecką albo pokrewną. Innymi słowy Żyd nie może być pełnym obywatelem.

Druga z wspomnianych ustaw norymberskich nosi nazwę „ustawy dla ochrony niemieckiej krwi i czci”. Zakazuje ona na przyszłość związków małżeńskich między Żydami i nieżydami, jak też i pozamałżeńskich stosunków dwojga pici Żydów i Aryjczyków. Poza tem nie zezwala Żydom na utrzymywanie służby aryjskiej (poniżej 45 lat), wreszcie wzbrania im wywieszania niemieckich chorągwi narodowych.

Przytoczone ustawy zamykają zatem okres, w którym Żydzi traktowani byli przez państwowe ustawodawstwo na równi z innymi obywatelami. Obecnie ustalone zostały definitywnie ramy t. zw. ghett, gdzie Żydzi żyć mają wyodrębnieni od reszty społeczeństwa niemieckiego. Rozporządzenia wykonawcze do wspomnianych dwóch ustaw, które znajdują się w opracowaniu, zajmą się już tylko szczegółami.

Ze strony urzędowej Rzeszy wyrażony został pogląd, że nowe ustawodawstwo przyczyni się do odprężenia sytuacji w kwestii żydowskiej. Ustaną wzajemne nieporozumienia, które wynikały z rozbieżności z jednej strony światopoglądu narodowo - socjalistycznego, pragnącego usunąć wpływy żydowskie w życiu politycznym, gospodarczym i kulturalnym Niemiec, — z drugiej strony z prawnego położenia Żydów w państwie, którym przysługiwało dotąd zagwarantowane konstytucją równouprawnienie. Jasność nowych ustaw nie pozostawia nic do życzenia. Każdy Żyd, zamieszkały w Niemczech, wiedzieć odtąd będzie, jakie stanowisko prawne przysługuje mu w ramach państwa narodowo - socjalistycznego. Rzeczą jego samego zatem będzie zdecydować, czy chce zgodzić się na zaliczenie go do „ghetta”, czy też woli — emigrację. Powstaje pytanie, którą z tych dwu dróg wybiorą Żydzi niemieccy.

Ghetto w pojęciu narodowo - socjalistycznym nie oznacza wprawdzie „ghetta” w dawnym sensie, czyli osobnej dzielnicy dla Żydów z odrębnymi na tym obszarze prawami. Ale nowe „ghetto” mimoto ustanawia ścisłe granice współżycia Żydów z resztą społeczeństwa, których im przekraczać nie wolno.

Krótko przed wydaniem ustaw norymberskich ogłoszone zostało rozporządzenie ministra oświaty Rusta, które przygotowuje rozdzielenie dzieci aryjskich i żydowskich w szkołach. Od-

rębne szkoły względnie klasy „niearyjskie” powstać mają od przyszłego roku szkolnego, t. j. na Wielkanoc 1936, przyczem za sprawdzian „niearyjskości” służyć ma nie wyznaczenie mojszowe, lecz hitlerowskie pojęcie „krwi”. Ze szkół aryjskich mają być wyodrębnione nie tylko dzieci czysto żydowskie, ale także mieszane, z tem wszakże zastrzeżeniem, iż badane będzie wyłącznie pochodzenie rodziców dziecka, nie zaś dalszych przodków. Owe wyodrębnione szkoły „niearyjskie” będą zatem częścią „ghetta” w sensie narodowo - socjalistycznym.

Innych przykładów usuwania Żydów poza nawias społeczeństwa niemieckiego dostarcza szereg świeżych zarządzeń w dziedzinie gospodarczej. I tak uregulowana będzie nanowo dziedzina handlu w niektórych branżach, przez co faktycznie odebrana będzie Żydom możliwość zarobkowania w danych gałęziach. Dotyczy to np. handlu antykwarskiego i salonów sztuki, dla których wymaga nowe rozporządzenie specjalnej koncepcji. Jest to wymierzone przeciw Żydom, którzy mieli w swych rękach 80 proc. tego handlu w Niemczech. Podobnie przedstawia się sprawa w wielce rozpowszechnionym w Niemczech wypożyczalniach książek. I dla nich nastąpi reglamentacja, która usunąć ma z tego zawodu Żydów. Podczas, gdy w zakresie produkcji filmowej nastąpiła w Rzeszy już całkowita „czystka”, utrzymali się Żydzi jeszcze jako właściciele kinoteatrów. Ale i to ulec ma do grudnia r. b. zmianie, wskutek nowego zarządzenia, które przewiduje likwidację żydowskich kinoteatrów do końca roku.

Jak zatem widać, nawet w ramach nowego „ghetta” żydowskiego staje się życie ciasnym. Wszędzie, gdzie tylko istnieje jakikolwiek punkt zaczepienia dla władzy państwowej — gdzie uza-

sadnić się da zarządzenie antyżydowskie nadmiernym wpływem Żydów na kulturę niemiecką, na wychowanie narodu i urabianie opinii społeczeństwa — wprowadza rząd obostrzenia zawodowe, które usuwają Żydów z danej gałęzi życia. W prasie, filmie, wydawnictwach, teatrze, sztuce itd. nastąpiło to najprędzej. Najwolniej idzie w handlu i finansach. Ale ponieważ właśnie w życiu gospodarczym jest dużo jednostek, które cenią sobie wolność i niezależność, więc nowe ustawodawstwo o „ghecie” dosięgnie żydowskich sfer kupieckich. Liczyć się można z bliską falą wzmożonej likwidacji firm żydowskich.

W uchwale żydostwa niemieckiego, ogłoszonej świeżo na łamach organu sjonistów „Jüdische Rundschau”, nazwane też jest zagadnienie emigracji główną troską Żydów niemieckich na najbliższą przyszłość. Tak samo po stronie czynników rządowych przeważa zdanie, że rozpoczyna się nowa fala odpływu Żydów z Niemiec, mianowicie tych elementów, które nie chcą zgodzić się na zaliczenie ich do obywateli „drugiej kategorii” w ramach nowego „ghetta”.

O ile wszakże podczas pierwszej fali emigracyjnej, w r. 1933, odpływ Żydów był wielce chaotyczny i zahamowany został rychło wskutek braku organizacji kapitałów ze strony niemieckiej, któreby mogły przejąć żydowskie warstwy pracy, przystępuje się do tego teraz z daleko większą planowością. — Przez zorganizowanie systematycznej akcji emigracyjnej dla Żydów chce się społeczeństwu niemieckiemu umożliwić spokojne i bez tarć przejęcie firm żydowskich, tak, aby organizm gospodarczy państwa narażony był na jaknajmniej wstrząsy.

O tem, jak wielkiego aparatu potrzeba dla likwidacji handlu żydowskiego

Ukazała się z druku praca p. t.

„JAK ROZWIĄZAĆ KWESTJĘ ŻYDOWSKĄ” WYTYCZNE POLSKIEGO RUCHU NARODOWEGO

Rozdziały: 1. Kogo uważamy za Żyda. 2. Różne formy niebezpieczeństwa żydowskiego. 3. Drogi rozwiązania. 4. Gdzie się Żydzi mają podziąć?

CENA 50 gr.

Do nabycia w księgarniach oraz w administracji tygodnika „GŁOS”
Poznań, św. Marcin 65.

zg 11 9145

DAR KRÓLA — NOWY SZTANDAR

KRÓL SZWEDZKI GUSTAW — SVOIM PIONIEROM
święcącym 300-lecie istnienia pułku, ofiarował nowy sztandar, którego wręczenie odbyło się wśród wielkich uroczystości.

UWAGI

Polityka międzynarodowa zna środek pró-
sji ekonomicznej, któremu na imię: blokada.

Blokada nie jest środkiem nowym. Klasy-
cznym przykładem było zarządzanie Na-
poleona przeciwko Anglii, zakazujące kra-
jom kontynentu europejskiego stosunków
handlowych z firmami angielskimi, by w
ten sposób podciąć podstawy gospodarcze
wroga. Wiadomo, że „blokada kontynen-
talna” wyrządziła Anglii olbrzymie szkody.

Innym przykładem blokady, to okrażenie
Niemiec przez aliantów w czasie wielkiej
wojny. Skutki osaczenia były dla Niemiec
katastrofalne. Podcięcie dowozu surowców
z zagranicy przyczyniło się w walnej mierze
do klęski Rzeszy. Narodom dzisiejszym nie
wystarczy bowiem do życia tylko to, co sa-
me wytwarzają.

Na łamach ostatniego numeru angielskie-
go czasopisma „New Statesman and Nation”
rozwodzi się głoszący ekonomista Maynard
Keynes na temat rodzaju sankcji, jakie mia-
łyby być ewentualnie zastosowane przeciw
Włochom w razie wojny w Abisynii, sank-
cji, które przewiduje statut Ligi Narodów
przeciw „napastnikowi”. Sankcje te, jak
wiadomo, mogą być natury zarówno wojsko-
wej, jak i ekonomicznej.

Autorom traktatu wersalskiego tkwił w
pamięci świeży przykład jako najskutecz-
niejszego środka — blokada. Tylko, że w
chwili, gdy redagowano na konferencji po-
kojowej artykuły statutu Ligi, nikt nie prze-
widział, iż nadejść może czas, gdy narody
cierpieć będą nie z powodu braku rozma-
itych artykułów zagranicznych, lecz naod-
wrot — towarów wszelakich będzie na d-
miar. Dzisiejszy kryzys międzynarodowy
objawia się przedewszystkiem nadpr-
d u k c j ą.

Dlatego też proponuje prof. Keynes, aby
w stosunku do Włoch bynajmniej nie stoso-
wać blokady w klasycznej jej formie, czyli
wzbronić innym państwom wywozu na tery-
torjum włoskie. Wręcz przeciwnie! „ależy
drugim zakazać importu włoskiego, przez
co gospodarstwo włoskie zostałoby do-
tknięte wiele ciężiej.

Paradoks współczesnej nadprodukcji w
świecie pociąga za sobą inne paradoksy.

w Niemczech, świadczy projekt akcji
likwidacyjnej, ogłoszony świeżo w pół-
urzędowej „Nationalsozialistische Par-
teikorespondenz”, a niewątpliwie in-
spirowany przez rząd.

Pod tytułem: „Gdy Żydzi chcą emi-
grować...” zamieszczony został tam
dłuższy artykuł, stanowiący narazie te-
mat dyskusyjny do ważnej tej kwestji.
Mowa tam jest o utworzeniu specjalne-
go towarzystwa likwidacyjnego („Auf-
fang - Gesellschaft”), finansowanego
przez wielkie banki niemieckie, a mają-
cego zająć się techniczną i finansową
stroną przejmowania przedsiębiorstw
żydowskich. Owo towarzystwo trudni-
łoby się zarazem pośrednictwem przy
likwidacji firm żydowskich, a w danym
razie prowadziłoby nawet przejściowo
zlikwidowane firmy w własnej admi-
nistracji. Mowa jest o tem, aby proces
likwidacyjny odbywał się w sposób „za-
dawalający obie strony”, z czego wno-
sić należy, że towarzystwo ograniczyło-
by się wyłącznie do techniczno - gospo-
darczej strony likwidacji indywidual-
nych warsztatów pracy, pozostawiając
zagadnienie polityczno - światopoglą-
dowe rządowi i organom Partji Naro-
dowo - Socjalistycznej. Dlatego też
woli rząd posługiwać się przy likwida-
cji przedsiębiorstw instytucją prywatną
w postaci projektowanego „Auffang-
Gesellschaft”.

Sprawa jest zupełnie świeża i znaj-
duje się dopiero w fazie przygotowań.
Dlatego też trudno jeszcze snuć
przewidywania co do skuteczności tej
akcji. Niewątpliwie też inicjatorzy
zdają sobie sprawę z wielorakich trud-
ności, jakie się będą przedstawiały. Jednak
pomysłną okolicznością jest fakt, że
wewnętrzny rynek Niemiec rozporzą-
dza w tej chwili sporemi kapitałami
wolnymi, zważywszy, iż utrudnienia
dewizowe zahamowały wywóz pienią-
dza zagranicę. Powinno to zachęcić do
lokaty kapitałów w dawnych firmach
żydowskich.

Osobne omówienie należałoby się
kwestji, dokąd zmierza prąd nowej e-
migracji Żydów niemieckich. Narazie
wspomniemy tylko, że w berlińskich ko-
łach sjonistycznych przeważa tendencja
kierowania emigrantów — zwłaszcza
emigrantów niepozbawionych środków
materiałnych — do Palestyny. W takim
tęz duchu przemawiał w tych dniach
w Londynie prezydent „Jewish Agen-
cy” dr. Weizmann po powrocie z kon-
gresu sjonistów w Lucernie, rzucając
Żydom niemieckim hasło, że „Palesty-
na pomieścić jeszcze może milion przy-
byszów”.

B. L.

Dalsze masowe manifestacje niemieckie na ziemiach zachodnich

(Od wł. korespondentów „Kurj. Pozn.”)

Chojnice, 30 września.

W minioną niedzielę odbył się na Pomorzu znów szereg zjazdów mniejszości niemieckiej, które miały charakter manifestacyjny. Uczestniczyli w nich członkowie odnośnych stronnictw niemieckich z całego Pomorza; w wielkim zjeździe „młodoniemców” w Dragaczu pod Grudziądem — o którym to zjeździe donosiliśmy już w „Kurjerze” — brali udział Niemcy z całej Polski. Większa część uczestników zjazdów wystąpiła w mundurach partyjnych z odznakami partyjnymi. Nie potrzeba dodawać, jakie poruszenie wywołują te manifestacje wśród ludności polskiej. Ludność Pomorza jeszcze nie zapomniała niewoli krzyżackiej, która przez długie wieki gnębiła synów tej przastarej ziemi polskiej.

W Chojnicach odbyły się w ub. mieście aż trzy wielkie manifestacje mniejszości niemieckiej. W niedzielę dnia 15 września odbył się wielki zjazd „Jungdeutsche Partei” z udziałem członków z kilku powiatów, a w niedzielę 22 września znany już Czytelnikom zjazd „Deutsche Vereinigung” z udziałem „Hitlerjugend” z Rzeszy Niemieckiej. Zjazd ten zaalarmował bezpośrednio polską opinię publiczną z powodu urzędzenia przez jego uczestników manifestacyjnego pochodu po ulicach Chojnic, w którym brała m. in. udział młodzież hitlerowska w mundurach.

Minionej niedzieli 29 września odbył się wielki zjazd Związku Niemieckich Katolików (Verband Deutscher Katholiken). Do Chojnic przybyło znów kilkaset młodzieży niemieckiej, do której przemawiali przywódcy organizacyjni. Po referatach nastąpiły różne gry, zabawy i tańce. O zmroku rojno i gwarno było na ulicach miasta; rozlegały się śpiewy piosenek niemieckich. Wszystko to odbywa się wśród nieograniczonej swobody.

Również ubiegłej niedzieli odbył się zjazd członków „Deutsche Vereinigung” w Dużej Cerkwicy, w granicznym powiecie sepołskim, w którym ruch organizacyjny niemiecki jest szczególnie silny, gdyż Niemcy do tej pory stanowią około 50 proc. ogółu ludności tego powiatu. Na zjazd przybyli bradzo licznie Niemcy z bliższej i dalszej okolicy. Na program składały się referaty propagandowe o ruchu narodowo-socjalistycznym, śpiew i tańce ludowe.

Wychodzący w Chojnicach organ niemiecki „Konitzer Tageblatt” w nr. 226 z dnia 1 bm. opisuje szczegółowo zjazd „Jungdeutsche Partei” w Dragaczu pod Grudziądem i stwierdza, iż podobnej manifestacji nie widziano dotąd w Polsce.

Ogromna manifestacja mniejszości niemieckiej miała miejsce ub. niedzielę również w Żukowie, na Kaszubach. Kierownictwo „Deutsche Vereinigung” zorganizowało zjazd wszystkich placówek tej organizacji, istniejących na terenie Kaszub. Placówki zjawiły się ze sztandarami. Jak zwykle, zjazd miał charakter wybitnie polityczny. Referaty wygłaszały różni politycy niemieccy, m. in. przemawiał niejaki dr. Goers z Kartuz, który wskazał na to, że jedynie idea narodowego socjalizmu może być podporą ruchu mniejszości niemieckiej w Polsce. Człowiek, który nie wyznaje idei narodowego socjalizmu, nie może się uważać za Niemca, a Niemcowi w Polsce musi przyswiecać ta sama myśl i idea, jaka przyswieca rodakom w Rzeszy. Na zakończenie swego przemówienia wniósł mowa okrzyk na cześć „Fuhrera” Hitlera i Partii Narodowo-Socjalistycznej.

Odczytano także na zjeździe przemówienie dygnitarza hitlerowskiego Buereckela z odpowiednimi komentarzami. Przemawiał jeszcze Groehl z Torunia, który na zakończenie także wniósł okrzyk na cześć Hitlera. — Odśpiewano kilka piosenek hitlerowskich.

Poprzedniej niedzieli 22 września, jak już „Kurjer Pozn.” donosił, odbyło się również na Kaszubach, w Bączku, pow. kościńskiego zjazd „Jungdeutsche Partei” z udziałem 5.000 osób.

Tak to żyją sobie Niemcy w Polsce. A tymczasem naszych rodaków w Prusach Wschodnich prześladowa się coraz bardziej za to, że przyznają się do polskości, (chd)

Szamotuły, 30 września.

Szamotuły żyją obecnie pod wrażeniem odbytego w ub. piątek w sali p. Sundmannowej wielkiego zebrania Niemców, które odbyło się rzekomo pod hasłem zjednoczenia starszej i młodej generacji niemieckiej, w rzeczywistości jednak miało inny charakter. Przybyli na nie prezes „Deutsche Vereinigung” dr. Kohnert z Bydgoszczy, dr. Gersdorff i Faber z Poznania, oraz wielka liczba Niemców, zamieszkałych w powiatach szamotulskim i w sąsiednich.

Zebranie zagał miejscowy prezes „Deutsche Vereinigung”, Otton Pfeiffer z Śmiłowa, poczem chór odśpiewał pieśń „Pozdrowienie sztandaru”. Zabrał następnie głos dr. Kohnert, który, omówiwszy zadania Niemców na obczyźnie, wezwał swoich ziomeków do zespłania się pod jednym sztandarem celem wspólnej obrony.

Po zbiorowej deklamacji wystąpił p. von Gersdorff i w swym przemówieniu wezwał zebranych do pielęgnowania ducha niemieckiego zwłaszcza u młodzieży, w którą wpajać się powinno zasadę, że ziemia, na której ona żyje, była, jest i będzie niemiecką (!) „Walczycie musimy wszelkimi siłami — mówił p. Gersdorff — o własne szkoły na terenach, zamieszkałych przez mniejszości niemieckie, by duch niemiecki znalazł swą rzeczywistą potęgę”.

NIE SKĄP PIENIĘDZY NA PRACĘ NARODOWĄ!

Wybory do sejmiku wojewódzkiego

Gostyń. W piątek rada powiatowa dokonała wyboru 2 delegatów do sejmiku wojewódzkiego i 2 zastępców.

Ponieważ większość rady składa się z „sanatorów” (Klub Narod. ma 5 członków na 24), organizację „sanacyjną” uchwalili wysunąć na kandydatów pp.: Taczanowskiego i kupca Kochowicza, a na zastępców pp. Baranowskiego i Wawrzyniaka. Tymcza-

Przeszło 24 miliony złotych w ciągu czterech miesięcy

uzyskają szczęśliwi posiadacze losów 34. Loterii Państwowej, której obecny poprawiony i ulepszony plan gry można śmiało nazwać sensacyjnym!!

Główna wygrana wynosi 1.000.000 złotych.

Wszyscy, którzy pragną zapewnić sobie maksimum szans wygrania, kupują losy I. klasy w największej i najszcześniejszej kolekturze kraju

NADZIEJA

LWÓW, ULICA LEGJONÓW 11

gdzie w każdej klasie padają wielkie wygrane.

CENY LOSÓW: ćwiartka zł. 10.— poł. zł. 20.— cały zł. 40.—

Zamówienia z prowincji załatwia się odrębną pocztą, konto P.K.O. 500.070.

CIĄNIENIE I. KLASY JUŻ DNIA 18 PAŹDZIERNIKA BR.

Przemówienie p. von Gersdorffa, wypowiedziane z istic germańską butą, przyjęte zostało przez liczne rzesze Niemców z niezwykle entuzjazmem i okrzykami „Heil Sieg!” przy równoczesnym podniesieniu rąk i rocie przyrzeczenia. Warto wspomnieć, że młodzież obojga płci przybyła na zebranie w umundurowaniu partyjnym, składając się z czarnych spodni, wzgl. spódnicek i czarnych krawatów na tle białych koszul i bluzek.

partii wobec konfliktu włosko-abisyńskiego i Ligi Narodów.

Poza tem w związku z powrotem z Genewy min. Edena odbędzie się w środę posiedzenie gabinetu. Min. Eden złoży szczegółowe sprawozdanie o sytuacji w Lidze Narodów, przyczem powzięte zostaną decyzje co do dalszej działalności W. Brytanji na terenie Genewy.

London (PAT) Na dorocznej konferencji Labour Party przewodniczący Robinson odczytał deklarację na rzecz zastosowania przez Ligę Narodów sankcyj wobec Włoch, a nawet w razie potrzeby — odwołania się do siły.

„Labour Party — mówił Robinson — nie pragnie wojny, lecz przeciwnie, dąży do utrzymania pokoju i nie sądzi, aby ewentualnie sankcje musiały doprowadzić do wojny. Powszechne zawieszenie dostaw przez wszystkie kraje spowodowałoby rychłe zakończenie wojny. Zatarg włosko-abisyński jest bezpośrednim rezultatem słabości Ligi Narodów, okazanej w zatargu chińsko-japońskim”.

Zmiany w umundurowaniu

Warszawa. (Tel. wł.) Niedawno podawaliśmy, że w umundurowaniu wojska zająd pewne zmiany, dotyczące pasów, obuwia, czapki i t. p.

W związku z powyższem, minister spraw wojsk. zarządził, iż z dniem 28 września r. b. obowiązują m. in.:

1) Noszenie naramiennego paska poprzecznego przy skórzanym pasie oficerskim tylko w wypadkach, gdy oficerowie (chorążowie) występują przy szabli (kordziku) wzgl. pistolecie, lornetce polowej lub mapniku (torbie oficerskiej).

2) Zakaz noszenia płaszczy skórzanych przez generałów, rejonowych inspektorów koni i oficerów służby remontu.

3) Zakaz noszenia obuwia innego koloru, niż czarnego.

Z dniem 1 grudnia r. b. nakazane zostaje noszenie rogatywki z denkiem uszywnionem.

W rękach żydowskich

Warszawa. (Tel. wł.) Wielkie wrażenie w środkowej Małopolsce wywołała wiadomość, że rodowy majątek hrabiów Szembeków, Kramarzówka pod Jarosławiem, zawierający folwark 200-morgowy, z dworem, zabudowaniami, młynem i stawem, należący do wiceministra spraw zagranicznych, hr. Szembeka, został sprzedany Żydowi z pobliskiego miasteczka Pruchnikowi za niezmiernie niską cenę 40 tysięcy złotych w gotówce.

Podobno zgłaszali się nabywcy Polacy, którzy ofiarowywali 30 tysięcy złotych gotówką, a resztę chcieli spłacić w krótkim terminie ratami, jednakże majątek dostał się — w ręce Żyda.

STRONNICTWO NARODOWE

KOŁO ŁAZARSKO-JEŻYCKIE

Zebranie plenarne z ciekawym referatem odbędzie się w środę, 2 października o godz. 20 w sali p. Przybyszewskiego, ul. Grunwaldzka 11.

Zarząd.

Przez VADEMECUM BIELSZE ZĘBY ŚWIEŻY ODDECH

ng 15 594

Oczekiwanie na elektrycznym krześle

Anioł pokoju: I tak mnie stracą, więc poco tyle radzą nad moim zdrowiem?

Doniosły tydzień dla W. Brytanji

Dwa ważne kongresy Labour Party i konserwatystów

London (PAT) Bieżący tydzień będzie bardzo doniosły pod względem skryzalizowania brytyjskiej opinii publicznej w sprawie obecnej sytuacji międzynarodowej. W ciągu tego tygodnia dwa główne stronnictwa polityczne W. Brytanji, wywierające największy wpływ mianowicie Labour Party i partia konserwatywna odbywają swe doroczne kongresy.

Zjazd Labour Party rozpoczął swe

obrały w Brighton. Dniem kulminacyjnym jest środa, kiedy nastąpi dyskusja nad ustosunkowaniem się do zagadnienia sankcyj. Odbędzie się też głosowanie w powyższej sprawie.

Kongres partii konserwatywnej rozpocznie się w czwartek w Bournemouth, a najważniejszym jego momentem będzie wielka mowa programowa premiera Baldwina, którą wygłosi on w piątek na temat stanowiska

FELJETON KULTURALNY

Przy wielkiem ognisku nauki

napisał profesor Uniwersytetu Jagiellońskiego dr. Władysław Szafer

Zawody sportowe, a kongresy naukowe... — Botanicy w Amsterdamie — Przeszło tysiąc uczonych z całej kuli ziemskiej — Człowiek jest częścią biosfery — 4000 pracowni bada rośliny — Przybywa koło-rowskich uczonych — Angielszczyzna górą — Obrady nad zbożem — Przeciw chorobom roślin — Jak podtrzymać instytucje naukowe? — Holandia zredukowała słynne pracownice na Jawie — Polska w Amsterdamie

ikt nie zaprzeczy, że zainteresowania ludzi, czytających dzienniki, skupiają się dziś stokrotnie silniej na wiadomościach z przebiegu międzynarodowych zawo-

dów sportowych na lądzie, w powietrzu i w wodzie, aniżeli na międzynarodowych kongresach naukowych. Można śmiało iść o zakład, że każdy przeciętny a młodszy inteligent zna mniej lub więcej ściśle rekordy chwili obecnej w rzucie kulą albo w skoku w dal, lub wymieni z pamięci najlepsze rakiety świata, lecz, zapytany o hormony wzrostowe lub geny, okaże zakłopotanie i zupełną ignorancję. To też nie dziwnego, że Międzynarodowy Kongres Botaniczny w Amsterdamie, który odbył się niemal równocześnie z zawodami balonów o nagrodę Gordon-Benneta, nie miał dotychczas w naszej prasie żadnego echa. Oto — myślą ludzie — zjechali się z szerokiego świata w pięknym mieście holenderskim nudni naukowcy i prowadzili jakieś tam nikogo nieobchodzące dyskusje nad zgola obojętnymi dla życia sprawami; — co kogo to może obchodzić?

*

Tymczasem rzecz się ma inaczej. W Amsterdamie obradował od 2-go do 9-go września b. r. VI-ty Międzynarodowy Kongres Botaniczny. Obradował nad sprawami, które niepomniernie ważniejszymi mogą okazać się dla ludzkości, od przemijających i ciągle pobijanych rekordów sportowych. Zgórą 1.000 uczonych, reprezentujących 46 państw i kilkaset warsztatów pracy naukowej, rozrzuconych po całej kuli ziemskiej, zeszło się, aby omówić aktualne problemy wiedzy o roślinach, tworzących na ziemi wraz ze światem zwierzęcym i ludźmi nierozdzielalną jedność biosfery, której nasze ludzkie życie, z jego troskami i radościami, jest tylko częścią składową, ściśle zrosniętą z całością i od niej — zależną.

Z około 4.000 istniejących na ziemi pracowni naukowych, badających świat roślinny, z wysiłku mózgów licznych badaczy, z niezmiennego ich trudu duchowego i fizycznego rodzą się i rozwijają nowe myśli i powstają nowe odkrycia, które na kongresach międzynarodowych zbiegają się jak iskry w jedno wielkie ognisko. Niemało w niem topi się metalu taniego, niemało wszakże także szlachetnego, którego odpryski są nieraz ważniejsze i cenniejsze dla losów ludzkości, aniżeli odkrywanie nowych żył złota lub pól diamentowych.

*

Nowoczesny kongres naukowy jest prawdziwą wieżą Babel. Na raucie powitalnym, wydanym dla uczestników przez sławne Holenderskie Towarzystwo Botaniczne, można było widzieć nie tylko reprezentantów rasy białej z całego świata, ale także różnych „kolorowych” uczonych, których po wojnie przybywa coraz więcej. Podezas, gdy Japończycy, Chińczycy lub Hindusi są już oddawna obywatelami światowej nauki, to Filipińczy, Syjamczycy lub uczeni-tubylcy z wysp Hawajskich i Trinidadu są nabytkami świeżymi, nieśmiało jeszcze wkraczającymi na międzynarodową arenę.

Istotną i nową cechą kongresów naukowych w obecnym czasie jest to, że nie są one przeznaczone dla „wygadania się” każdego na temat dowolny, lecz, że są zjazdami problemowymi. Komitet organizacyjny, przygotowując przez parę lat treść kongresu, ustala zgórą dla każdej jego sekcji (w Amsterdamie było ich 10) tematy przewodnie i zaprasza do wygłoszenia programowych prelekcji wybitnych specjalistów niezależnie od ich przynależności państwowej lub rasowej. Taką organizacją kongresów ma tę wyższość nad dawniejszą, że koncentruje uwagę i wysiłek na pewnych wybranych za-

gadnieniach i nie pozwala rozplątać się dyskusji zbyt szeroko, i dlatego płytką falą po całej ogromnej dziedzinie nauki.

Niesposób omówić w tem miejscu, nawet najogólniej, tematów, poruszonych w Amsterdamie. Zewnętrzna ich cecha było to, że przeważnie wygłoszone je w języku angielskim: na 183 referaty było 94 po angielsku, 64 po niemiecku, a tylko 25 po francusku. Język włoski, który jeszcze niedawno można było słyszeć na kongresach przyrodniczych, jako t. zw. czwarty język międzynarodowy, nie był w Amsterdamie używany nawet przez botaników włoskich. Rosnąca szybko przewaga języka angielskiego ujawnia się również w rosnącym ciągle odsetku rozpraw naukowych, drukowanych w tym języku, co jest jednym z interesujących zjawisk w życiu nauk przyrodniczych po wojnie światowej, w przeciwieństwie do stanu przedwojennego, gdy języki niemiecki i francuski miały stanowczą przewagę.

*

Z interesujących ogólnie tematów obrad sekcyjnych wymienię tu tylko niektóre.

W Sekcji Agronomicznej dyskutowano żywo zagadnienia, dotyczące wpływu korzeni roślin na glebę. Tak np. okazało się, że wydzielanie dwutlenku węgla przez korzenie posiada wielkie znaczenie praktyczne dla uprawy zbóż, zwłaszcza w krajach o klimacie suchym, gdzie gleba ma odczyn alkaliczny. To też hodowcy zboża pracują dziś intensywnie nad wyszukiwaniem takich odmian, któreby z korzeni wydzielały wielką ilość kwasu węglowego. Także pewne sposoby traktowania nasion, tak ważne dla aklimatyzacji roślin użytkowych, były przedmiotem interesujących debat. W Sekcji Genetycznej omawiano wyniki badań amerykańskich stacji doświadczalnych nad wyhodowaniem odpornych na choroby ras zbóż. W Sekcji Geobotanicznej zajmowano się głównie strukturą socjalną zbiorowisk roślinnych, przyczynami zmian klimatu na podstawie wyników badań torfowisk i osadów wodnych metodą analizy pyłkowej, oraz genezą flory leśnej.

W Sekcji Patologicznej dyskutowano m. in. sprawę t. zw. kwarantanny dla roślin na granicach państw, która ma olbrzymie znaczenie praktyczne ze względu na rozszerzające się choroby roślin uprawnych, powodujące dziś milionowe straty we wszystkich państwach, także i w Polsce.

W Sekcji Paleobotanicznej naczelnym zagadnieniem była ewolucja roślin kwiatowych i mikrostratygrafia pokładów węgla, uprawiana z powodzeniem również przez polskich uczonych.

W Sekcji Fizjologii Roślin przedstawiono nowe i niezwykle interesujące poglądy na proces asymilacji, omawiano rolę hormonów, zwłaszcza wzrostowych, oraz funkcje fizjologiczne błony komórkowej.

Z ogólnych zagadnień, interesujących wszystkich uczestników Kongresu, omawiano na plenarnych posiedzeniach zwłaszcza sprawy, dotyczące ochrony przyrody tropikalnej w pasie międzyzwrotnikowym. Radzono też nad tem, jak wysiłkiem międzynarodowym można by podtrzymać upadające pod brzemieniem ogólnego kryzysu instytucje naukowe. Na pierwszy plan wysunęła się sprawa upadku sławnego w całym świecie Ogrodu Botanicznego i zakładów biologicznych, z nim związanych, w Buitenzorgu i w Tjibodas na Jawie. Rząd holenderski, który przez kilkadziesiąt lat utrzymywał tę tak ważną placówkę badawczą, cofnął w ostatnim czasie 80 proc. dotacji i zwolnił trzy czwarte personelu naukowego w tych instytucjach. Gdyby zakłady biologiczne na Jawie miały upaść, byłoby to niepowetowaną stratą i wielkim ciosem nie tylko dla Holandji, ale również dla szeregu innych państw, których uczeni na Jawie poznawali i badali tajemnice świata międzyzwrotnikowego. Przypominam, że także z Polski przebywali na Jawie uczeni i wykonywali tam swe prace

naukowe. Wspomnę tu tylko nazwiska Mariana Raciborskiego, Władysława Rotherta i Michała Siedleckiego.

Trudno przewidzieć, jaka będzie reakcja na gorący apel Kongresu, wzywający do ratowania tej zagrożonej placówki. Byłoby rzeczą słuszną, aby w tej akcji nie zabrakło również Polaków, choćby ze skromnym zasiłkiem,

Przy cierpieniach hemoroidalnych, objawach obrzęku wątroby, obstrukcji, popękaniach kiszczy grubej, owrzodzeniach, parciu na moc, bólu w krzyżu, ucisku w piersiach, niepokoju serca, zawrotach głowy, stosowanie naturalnej wody gorzkiej Franciszka Józefa sprawia zawsze przyjemną ulgę a niekiedy i zupełne wyleczenie.
Tg 1847

krętów stoją od miesięcy nieczynne, a sieć szyn, dowożąca lub wywożąca towary z portu, pokryta jest rudą rdzą...

*

Polska reprezentowana była na Kongresie w Amsterdamie bardzo

Zdrowe zęby do końca życia

to zęby pielęgnowane
PULSA
środkami do zębów.

Tg 1848

wspierającym specjalny „fundusz imienia prof. Treuba”, który ma spełnić to wielkie zadanie.

W związku z tem niepodobna nie wspomnieć o wiszącej nad bogatą Holandją groźbie zubożenia. Przejazdźka okrętem po obszernym porcie w Amsterdamie demonstruje to ad oculos. Olbrzymie składy Indjy Holenderskich świecą pustkami, szeregi o-

skromnie. Zaledwie czterech uczonych z Polski było obecnych na Kongresie. Inne narody i państwa, nawet od Polski mniejsze, przysłały delegacje znacznie liczniejsze. Ze takie odcięcie naszych warsztatów naukowych od źródeł żywej energii, jakimi są kongresy, nie wychodzi nauce naszej na zdrowie, o tem rozwozić się szerzej nie trzeba.

KATEDRA W COMO W PŁOMIENIACH

Wspaniała katedra z XIV wieku w Como ogarnięta została pożarem. Ogień uszkodził mocno wielką kopułę środkową. Katedra w Como zaliczana jest do najpiękniejszych zabytków budownictwa w Lombardji.

Czterdziestolecie gnieźnieńskiego „Lecha”

W roku 1895 dnia 1 października, — akuratnie więc przed czterdziestoma laty — powstało w Gnieźnie pismo „Lech”, które poważną rolę odegrało w ciągu ostatnich dwóch dziesięcioleci lat przed oswobodzeniem się z pod jarzma pruskiego, a dzisiaj cieszy się nadal wielką poczytnością jako pismo o wyraźnym zawsze obliczu narodowym.

Założycielem jego był niezapomniany sp. Józef Chociszewski, wielki patriota - bojownik i nieustraszony krzewiciel ducha narodowego wśród ludu wielkopolskiego. Wychodziło ono początkowo przez krótki czas pod nagłówkiem: „Gazeta Gnieźnieńska”, pismo polityczne dla oświaty i polepszenia doli ludu polskiego — zanim przybrało nazwę, pod którą dotrwało do dnia dzisiejszego. Sp. Józef Chociszewski wydawał zrazu założone przez siebie pismo własnym nakładem, ale wobec sypiących się nań kar i szykan pruskich rychło już musiał się odwołać do pomocy społeczeństwa. Wtedy to powstała spółka, która rozpoczęła dzieło dalej poprowadzić wspólnymi siłami. Odtąd wogóle dokola tego pisma gromadzili się stale ludzie zdecydowani, ofiarni i chętni do poświęceń.

„Lech” gnieźnieński był narażony w czasach niewoli na liczne procesy sądowe, kończące się zazwyczaj skazaniem na wysokie grzywny lub dotkliwie

kary więzienne. Był nawet okres w czasie strajku szkolnego, gdzie, gdy jeden redaktor kończył odsiadki, drugi zaczynał. A po wybuchu wojny światowej wnet pismo to zostało całkowicie zamknięte przez władze pruskie, a zaczęło znowu wychodzić dopiero po przegranej niemieckiej. — Mimo to rozwijało się ono pomyślnie, a dzisiaj spółka wydawnicza, która je wydaje, mieści się we własnym domu i może z dumą spoglądać na minione czterdziestolecie, w którym stanowisko „Lecha” było zawsze męskie.

Przez redakcję „Lecha” przeszło też wielu dziennikarzy wielkopolskich, zaprawionych tam należycie do pełnienia swego zawodu, jakoteż służenia wiernie społeczeństwu i idei narodowej.

Redakcją „Lecha” sterował w ostatnich latach p. Stan. Cieślak, obecnie zaś jest naczelnym redaktorem p. Stefan Sacha. Zarząd spółki stanowią pp. Peters i Kulesza; prezesem rady nadzorczej jest p. Zygmunt Migdalek.

Z okazji przypadającego dzisiaj 40-lecia istnienia zasłamy organowi narodowemu w grodzie Lecha serdeczne życzenia dalszej owocnej pracy na niwie ojczystej.

Kobiety w całych Niemczech rozumieją doniosłość obrony przeciwlotniczojowej. Kobiety w całych Niemczech są zorganizowane do obrony. Czy i ty jesteś przygotowana?

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Październik
2
ŚRODA

Kalendarz rzym.-kat.
Środa: ŚŚ. Aniołowie Stróżowie
Czwartek: Kandyda m.

Kalendarz słowiański
Środa: Slanimira
Czwartek: Siemiana

Słońca: wschód 5,54
zachód 17,29

Długość dnia 11 g. 35 min.
Księżyc: wschód 11,25 zachód 18,53
Faza: 5 dzień po nowiu.

Stan wody w Wałę według nołowań Inspekcji Dróg Wodnych w Poznaniu:
Dziś minus 0,19 mtr.

Przepowiednia pogody na środę: Pogoda zmienna z miejscowymi deszczami. Temperatura naogół bez zmian.

KRONIKA POZNANIA

KRONIKA KOŚCIELNA

— **Dziekan ks. szambelan Leon Rankowski**, proboszcz parafii Bożego Ciała, otrzymał w zarząd parafję pod wezwaniem Najśw. Serca Jezusa i św. Florjana na Jeżycach.

— **Porządek nabożeństw w kościele ŚŚ. Karmelitanek Bożych przy ul. Niegolewskich 23.** 2 października od godz. 16 słuchanie spowiedzi św. przed I piątkiem, zamiast w czwartek, o 17 uroczyste nieszpory z wystawieniem Najśw. Sakramentu, jako w wigilję uroczystości św. Teresy od Dz. Jezus. Kazanie, różaniec, całowanie relikwii św.

3 bm. uroczyste nabożeństwo ku czci św. Teresy od Dz. Jezus. O godz. 9 rano suma z kazaniem i wystawieniem Najśw. Sakramentu; o godz. 17 nieszpory z wystawieniem Najśw. Sakramentu, różaniec i kazanie. W godzinach rannych msze św. o godz. 6,30, 7 i 8. Po nabożeństwie popołudniowym święcenie róż, całowanie relikwii świętej i przyjmowanie do stowarzyszenia.

4 bm. w pierwszy piątek miesiąca całodienne wystawienie Najśw. Sakramentu. Msze św. w godz. 6,30, 8 i 9; o godz. 17 nabożeństwo ku czci Najśw. Serca Jezusowego z kazaniem, połączone z nabożeństwem różańcowym.

— **Archidiecezja poznańska.** J. E. ks. Kardynał-Prymas zamianował swoim kapłanem ks. dr. Bolesława Filipiaka. — W zarząd otrzymali: ks. Józef Tyma, dotychczasowy wikariusz w Obornikach, parafję w Siekierkach; ks. Antoni Hałas, dotychczasowy wikariusz przy kościele św. Marcina w Poznaniu, parafję Matki Boskiej Częstochowskiej w Poznaniu; ks. Stefan Matuszewski powołany został na kapłana przy klasztorze Zgromadzenia Sióstr Urszulanek Serca Jezusa Konającego w Pniewach.

Na wikariat powołano: ks. neoprezbiter Mieczysław Grzesiak do Rydzyny; ks. Albin Jakubczak, dotychczasowy duszpasterz Polaków we Francji, do Poznania przy kościele św. Marcina; ks. Alfons Jankowski z Krobi do Poznania przy kościele św. Stanisława Kostki; ks. Stanisław Juszcak do Kiszewa; ks. Jan Kujawa z Mech do Wielonia; ks. neoprezbiter Jan Majchrzycki do Podzamcza; ks. neoprezbiter Leon Rogalewski do Bnina; ks. Stefan Szczepkowski z Wielonia do Śremu; ks. Stanisław Wojciechowski z Podzamcza do Krobi; ks. Aleksander Woźny z Winiar do archikatedry w Poznaniu.

OSOBISTE

— **Zmiany w szkolnictwie.** Ks. Tadeusz Eter, dotychczasowy wikariusz w Bninie, powołany został na nauczyciela religii przy Collegium Marianum w Poznaniu; ks. Marjan Frankiewicz, dotychczasowy wikariusz przy katedrze w Poznaniu na nauczyciela religii w przyw. gimn. S. S. Urszulanek w Poznaniu.

Zwolniony został na studia wyższe ks. Stefan Iglinski, dotychczasowy kapłan J. Em. ks. Kardynała-Prymasa. Zwolniono i przekazano połowę Kurji Biskupiej: ks. Edward Frackowiak, wikariusz w Lesznie i ks. Franciszek Lorenz, mansonarz w Śremie.

WYCIECZKI

— **Pociąg popularny do Warszawy** na zawody Polska — Austria w niedzielę, 6 bm. wyruszy z Poznania w sobotę około godz. 23. Odjazd z Warszawy do Poznania w niedzielę około godz. 23, przyjazd do Poznania w poniedziałek w godzinach rannych. Cena przejazdu ca. zł 13,00. Podróżni zamiejscowi (w promieniu 150 km) korzystają z 70 proc. ulgi dojazdowej do Poznania i z powrotem. — Zgłoszenia przyjmuje „Wagons Lits Cook” ul. Br. Pierackiego 12, do piątku, 4 bm.

— **Do Biskupina** organizuje Liga Popierania Turystyki wycieczkę pociągami popularnym 6 bm. Cena przejazdu III kl. wynosi 6 zł od osoby, łącznie z przejazdem

Strajk w Mleczarni Poznańskiej

Dzisiaj, we wtorek rano, zastrajkowali pracownicy (rozwoźnicy mleka) w Mleczarni Poznańskiej przy ul. Ogrodowej 14.

Mleczarnia ta jest, jak dawniej, tak i dotąd w rękach niemieckich, na czele jej stoi Niemiec, dyr. Kroll.

Przyczyną strajku są sprawy zarobkowe. Według zasięgniętych przez nas informacji, praca rozwoźników mleka, którą wykonują w święta i piątki bez przerwy, jest bardzo nisko opłacana. Najwyższy zarobek tygodniowy (7 dni) wynosi niecałe 10 złotych, najniższy zaś nawet nie 3 złote! Zależy

to bowiem od dzielnicy, w której się mleko rozwozi, a ponieważ zarobki nie są stałe, a od sprzedanego mleka pół grosza od litra, stąd zarobki tak się od siebie różnią.

Żądania strajkujących idą w kierunku ustalenia zarobku i to, aby prócz pobieranego procentu, płacono im 1 złoty (!!) stałego dochodu tygodniowego.

Jeśli się zważy minimalne żądania strajkujących, winno się, naszym zdaniem, obejść bez strajku. Zależy to jednak od woli i zrozumienia dyrekcji mleczarni, która dość poważnie odrzuca zyski.

Bazar otworzył swoje podwoje

Dziś w południe ks. prałat Taczak dokonał wobec grona zaproszonych gości poświęcenia odnowionych lokali Restauracji Bazarowej, którą wydzierżawiono p. Józwiakowi. Po poświęceniu przemówił dyr. restauracji p. Kujawski, który wskazał na prawie 100-letnią historię Bazaru i składając życzenia w ręce nowego dzierżawcy, wyraził przekonanie, że Bazar będzie nadal siedliskiem kultury i życia towarzyskiego stolicy Wielkopolski.

kolejką powiatową i zwiedzeniem wykopalisk. Program wycieczki: nabożeństwo w Żninie, następnie odjazd do Biskupina i zwiedzenie wykopalisk, w drodze powrotnej zwiedzenie ruin zamku „Djabla Weneckiego”, oraz cukrowni i ratusza w Żninie. Powrót do Poznania o godz. 18.15.

KOMUNIKATY RÓŻNE

— **Polska Liga Przeciwalkoholowa.** Zbiórka uliczna na walkę o trzeźwość narodu, odbyć się mająca w niedzielę, 6 października, została przez władze wojewódzkie przesunięta na 3 listopada.

— **Pięcioletni plan miasta** wydano w przedziale 1:20 000, w formacie 67x67 cm. Wykazuje on wszystkie ulice i place, linie tramwajowe, autobusowe, gmachy użyteczności publicznej, grunty zabudowane oraz parki i lasy. Plan jest do nabycia w składnicy planów pomiarowych — Hotel „Polonia”, pokój 346, oraz w księgarniach.

KRONIKA MIEJSCOWA

— **Rozpadliny na ulicach.** Na jezdni asfaltowej ul. Grottgera, obok otworu kanalowego, wytworzyła się znaczna rozpadlina. Podobna rozpadlina tworzy się na chodniku Al. Marsz. Piłsudskiego, przy Dyrekcji Poczt i Telegrafów. Powstały one najprawdopodobniej wskutek podmycia ziemi przez wodę, napływającą do kanarów. Niebezpieczne miejsca trzeba kołośnie naprawić, aby nie spowodowały one wypadku. (wel.)

— **Kawiećnia p. Jana Zaremby.** Właściciel kawiarni na św. Marcynie, Pocztowej i Grunwaldzkiej, p. Jan Zaremba, zbudował na Górnej Wildzie 48, okazały 5-piętrowy gmach, przyczyniając się wydatnie do upiększenia wyglądu tej ulicy. W komfortowym budynku o modnych kształtach urządzono oprócz mieszkań czynszowych ładne lokale składowe, których połowę zajął właściciel, urządzając tam dużą cukiernię i salę bilardową pod firmą Jan Zaremba.

Podniosła uroczystością było poświęcenie mieszkań w nowym domu i urządzonych tam kawiarni. Wobec licznych gości i członków rodziny aktu tego dokonał brat stryjeczny właściciela, ks. Władysław Zaremba, kapłan zakładu Braci Serca Jezusowego w Puszczykowie. (kl.)

— **Urząd pocztowy na Wildzie przeniesiony zostanie do nowego budynku.** — W swoim czasie donosiliśmy, że urząd pocztowy na Wildzie (5) przeniesiony zostanie z ciasnych ubikacji przy ul. Kilińskiego, do nowego prywatnego gmachu

przy ul. Wybickiego 10, narożnik Górnej Wildy. Urząd pocztowy zajmie cały parter. Gmach budowany według projektu wydziału budowlanego przy Dyrekcji Poczt i Telegrafów. Według tego projektu urząd pocztowy urządzony będzie całkowicie nowoczesnie. Zniesione będą w ogóle wszelkie okienka, dotychczas szereg zasłaniające urzędnika, a klienci odgródnieni zostaną jedynie stołem na wzór banków. Tym sposobem klienci w niektórych wypadkach unikną nieporozumień, dotychczas wywołanych z tej przyczyny, że klient, niecierpliwiec się, nie wiedział, czy dany urzędnik umyślnie przedłuża załatwienie sprawy, czy też jest istotnie zajęty. — Przeniesienie urzędu do nowej siedziby nastąpi w końcu października. — Mieszkańcy Wildy wyrażają życzenie, by urząd pocztowy na Wildzie mógł urzędować także w godzinach od 12—15. Leży to w interesie licznych rzesz, korzystających z usług poczty, sądzimy więc, że życzenie mieszkańców tej dzielnicy zostanie uwzględnione. (wel.)

— **O chodnik na ul. Marsz. Focha.** — Niejednokrotnie zwracaliśmy uwagę na lewą część chodnika reprezentacyjnej ulicy Łazarza, za jaką uchodzi ul. Marsz. Focha. Chodnik ten istotnie jest tak okropnie zaniedbany, że starczy przejść tylko kawałek od ul. Odkok do ul. Gąsiorowskich, a każdy, kto pragnąłby „zapaść się” w głąb Łazarza, zrezygnuje z dalszej wędrówki i zwraca do miasta. Najgorzej w dzień deszczowy. Jaskrawym obrazem tego rzadko w Poznaniu spotykanego zaniedbania, to miejsce przed domem pod nr. 25. Pisze nam o tem jeden z naszych Czytelników p. S. P., który przystojnie podkreśla, że ulica Marsz. Focha jest najbardziej ruchliwą z ulic Łazarza. (wel.)

Ostatnie 3 dni pobytu Cyrku Staniewskich w Poznaniu

Dziś wszyscy do Cyrku.

Jeszcze tylko do czwartku, 3. bm. danem będzie Publiczności Poznania oglądać wspaniały program cyrku Staniewskich. Radzimy wybrać się na nowy obecny program, ponieważ tak rewelacyjnego programu dotychczas w Poznaniu nie widziano. Czytelnicy korzystają z bardzo wielkich ulg. Zaczepiając się w obok zamieszczony kupon otrzymują po wykupieniu 1 bileta, drugi identyczny BEZPŁATNIE. Jeżeli zwrócimy uwagę na wspaniały, zupełnie nowy i wielce zajmujący program, 20 prawdziwych atrak-

Książka z Czytelni Dippla daje zadowolenie i stawę duchową. Szczęśliwy LOS z Kolektury Dippla da bogactwo i fortunę!
POZNAŃ, PLAC WOLNOŚCI 11

dg 4829

KRONIKA WYPADKÓW

— **Wypadek w drodze do pracy.** W drodze do pracy upadła na ulicy Dąbrowskiego urzędniczka Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, 29-letnia Halina Knobloch (ul. Szamarzewskiego 60). Wskutek narwania ścięgna w stawie skokowym p. Knobloch opatrzyło pogotowie ratunkowe.

KRONIKA POLICYJNA

— **Policja poszukuje urzędnika biura ewidencji ludności.** P. Wiktorja Grzegorka z Poznania, ul. Marsz. Focha 83, doniosła policji, że w dniu 26 bm. oddalił się z domu mąż jej Sylwester i dotychczas nie wrócił. Grzegorek, jak już o tem donosiliśmy, był urzędnikiem biura ewidencji ludności na placu Sapiieżyńskim. Wyszedł on krytycznego dnia rzekomo do zajęć służbowych i dotychczas nie powrócił. Jak się okazało, pobrał on już swą pensję i ulotnił się. Grzegorek, za którym poszukiwania wszczęła policja, liczy lat 43, jest wzrostu 1,70 m, ciemno-blondynem o pociągłej twarzy. Na prawej ręce ma bliznę. Ubrany był w szarą jesionkę, czarną odzież, popielaty kapelusz z czarną wstążką i niskie czarne trzewiki. (kl.)

— **Na gorącym uczynku** podczas włamania się do biur parafii św. Marcina przytrzymał 26-letniego pomocnika cukierniczego Czesława Ratajczaka, bez stałego mieszkania. Wylamał on drzwi i uściłował dokonać kradzieży. Przytrzymał Ratajczak był karany już za kradzież i kilkakrotnie notowany przez policję. (kl.)

— **Kradzież grzybów.** Podczas targu na pl. Sapiieżyńskim skradziono grzyby wartości 40 zł p. Humbertowi Brzeskiemu z Czerska na Pomorzu. Jako sprawcę tej kradzieży ujawniono robotnika Józefa Smolińskiego z Zawad, któremu też odebrano skradziony towar. (kl.)

— **Ujęcia.** Jako podejrzanego o dokonanie kradzieży u p. Franciszka Woźniaka przy ul. Marsz. Focha 55, ujęto robotnika Franciszka Jankowskiego (ul. Dominikańska 2). Skradziony towar wartości około 150 zł zdołano Jankowskiemu odebrać. — Na mocy nakazu aresztowania władz prokuratorskich ujęto 32-letniego Józefa Chrusta ze Stęszewa, 35-letniego Władysława Skrzypczaka z Poznania (ul. Weneckańska 11-12) i 47-letniego Andrzeja Kolanowskiego (ul. Weneckańska 6). — Przytrzymanych oddawiono do dyspozycji poszukujących władz. (kl.)

KRONIKA SĄDOWA

— **Oszustwo matrymonialne.** Niejaka Franciszka Kocyńska z Poznania, zaoszczędziwszy długoletnią pracą około 2 tys. złotych, zamierzała wyjść za mąż. Dała więc w miejscowej prasie ogłoszenie, że poślubi poważnego i spokojnego mężczyznę na stanowisku. W krótkim czasie otrzymała moc ofert. Wybrała jedną z nich, mianowicie Juliana Falkowskiego z Zabikowa. Po listownym porozumieniu się, nastąpiło poznanie. Falkowski przedstawił się jako kupiec, posiadający sklep towarów krótkich w Czarnkowie. Gdy chwila zaślubin była już niedaleko, narzeczony prosił o pewną sumę na wynajęcie oraz odnowienie mieszkania. Po otrzymaniu kwoty 170 zł, zażądał jeszcze raz pieniędzy na różne wydatki. Kocyńska odmówiła. Wówczas Falkowski znikł bez śladu. Zawiadomiona o całym zajściu policja stwierdziła, że Falkowski jest już od kilku lat żony. W wyniku dochodzeń sprawa znalazła epilog przed sądem grodzkim w Poznaniu, który skazał Falkowskiego za oszustwo matrymonialne na 7 miesięcy więzienia.

— **Proces komunistyczny Andrzejewskiego i towarzyszy w apelacji.** Z końcem ub. roku został założony w Ławicy związek robotników ziemnych, który miał na celu obronę interesów wyrobników, pracujących w majątkach ziemskich. Zaraz w początkach jego istnienia stał on się terenem działalności komunistycznej, którą kierował Ludwik Andrzejewski. — Andrzejewski często zwoływał zebrania u niejakego Franciszka Banysia, gdzie przemawiała jakaś nieznana kobieta, przyje-

Kupon ulgowy „Kurjera Poznańskiego” do Cyrku Staniewskich
ważny na wtorek o godzinie 8.30 wieczór. Okazie nin. kuponu otrzyma po wykupieniu jednego biletu w kasie cyrku drugi bilet analogiczny
BEZPŁATNIE

dżająca z Warszawy. Członkom związku dawano różne ulotki o treści antypaństwowej i wywrotowej, pouczano ich, w jaki sposób mają się zachować w stosunku do właścicieli majątków. Działalność tego związku była pod ścisłą obserwacją policji, która, zebrawszy odpowiedni materiał dowodowy, aresztowała 17 marca br. Ludwika Andrzejewskiego, Michała Łasnińskiego, Izzydora Włodarkę, Władysława Poczekanicyka oraz Franciszka Banysia, wszystkich pod zarzutem należenia do polskiej partii komunistycznej.

Sąd okręgowy w Poznaniu wyrokiem z 17 czerwca 1935 r. skazał Ludwika Andrzejewskiego na 2 i pół roku więzienia, Banysia na rok więzienia, Włodarkę zaś na 3 miesiące aresztu. Pozostali zaś uniewinnili.

Od wyroku tego apelował prokurator w stosunku do wszystkich oskarżonych.

W wyniku tego sprawa znalazła się na wokandyje sądu apelacyjnego w Poznaniu, który, po rozpatrzeniu jej, obniżył karę Andrzejewskiemu do 2 lat więzienia, wyrok co do pozostałych oskarżonych zatwierdził. (m.)

— **Oszustwo.** Przed sądem grodzkim w Poznaniu stanął 28-letni Kazimierz Kaźmierski z Poznania, ostatnio przebywający w więzieniu, oskarżony o oszustwo. Mianowicie w maju rb. w mieszkaniu p. Przybyła Bolesława zjawił się Kaźmierski, przedstawiając się jako handlarz zboża i zaproponował mu sprzedaż maki. Przybyły dał mu a konto 22 zł. Mąka miała być dostarczona za kilka dni. Kaźmierski zabrał pieniądze i więcej się już nie pokazał. Sąd skazał oskarżonego na 10 miesięcy więzienia. (m.)

— **Nieudane włamanie.** W dniu 21 sierpnia br. zauważono przy ul. Mickiewicza 27 jakichś dwóch osobników, którzy dobierali się do mieszkania p. Golaszyńskiego. Zostali jednak spojęci. Po kilku godzinach wrócili jednak i w dalszym ciągu usiłowali otworzyć drzwi. Zawiadomiony posterunek przybył na miejsce i zaarrestował tych osobników. W dochodzeniach okazało się, że są to Antoni oraz Franciszek Andrzejewscy, którzy zapomnieli o podrobionych kluczach chcieli się włamać do mieszkania p. Golaszyńskiego. Przy rewizji znaleziono dwa klucze podrobione, pilniki oraz ołów, służący do odciśnięć kluczy. Sąd skazał obojga na karę po 10 miesięcy więzienia. (m.)

— **Kradzież nawet bile bilardowe.** Na ławie oskarżonych sądu grodzkiego w Poznaniu zasiadł Józef i Władysław Dekielscy pod zarzutem kradzieży bil na szkodę Morczyńskiego Antoniego. Przepiękstwo tego dopuszczali się w maju rb., kradnąc systematycznie bile z lokalu restauracyjnego Morczyńskiego. W ten sposób zgineło około 20 bil, wartości około 100 zł. Zaintrygowany tem Morczyński począł obserwować grających. Pewnego dnia zauważył, że grający wówczas Władysław Dekielski schował jedną bilę do kieszeni. Gdy poszkodowany zwrócił na to uwagę, ten rzucił się do ucieczki. Został schwyty na ulicy i w wyniku dochodzeń sprawa znalazła się przed sądem, który skazał Władysława Dekielskiego na 6 miesięcy, a Józefa na miesiąc więzienia. (m.)

Z WIELKOPOLSKI

— **Barcin.** Zebranie Akcji Katolickiej odbyło się z inicjatywy ks. prob. Nowickiego oraz dr. Kończala. Zebranie zgali ks. prob. Nowicki. Odczyt n. t. „Łączmy siły w parafii” wygłosił p. dr. Kończal. Następnie ks. prob. Nowicki zapoznał zebranych ze statutem i regulaminem Akcji Katolickiej. Do zarządu Akcji weszli wszyscy prezesi katolickich stowarzyszeń, jak Kat. Stow. Mężów, Stow. Kobiet, Kat. Stow. Mł. Męskiej i Żeńskiej, chór kościelny św. Cecylii oraz Stow. Kat. Rob., poza tem do zarządu weszli ks. prob. Nowicki, jako prezes, dr. Kończal, Jan Czajkowski oraz Leon Cieplicki. Dalej uchwalono, że Akcja Katolicka zajmie się świętem Chrystusa Króla, które przypada na dzień 30 października b. r. Zebrania Akcji Katolickiej odbywać się będą we wtorki po 15 każdego miesiąca.

— **Bydgoszcz.** Zebranie Stronnictwa Narodowego odbędzie się w środę, 2 bm. o godz. 8 wieczorem w sali b. Teatru Popularnego w ogrodzie Patzera. Przemawiać będzie wiceprezes sejmowego Klubu Narodowego i profesor U. P. dr. Bohdan Winiarski. Wstęp za legitymacjami.

— **Państwowy Zarząd Wodny** w Bydgoszczy zwraca uwagę transporterom i towarzystwom żeglugi, że wobec niskiego stanu wody na górnej Noteci należy ładować barki najwyżej do 1.12 metra zagłębienia zamiast normalnych 1.20 m. W kilku punktach, jak np. w pobliżu Pakości i przy połączeniu Noteci z Jeziorem Płuckim, prowadzone są prace dla pogłębienia koryta.

JARMARKI

— **Kórnik.** W czwartek 3 października odbędzie się jarmark na inwentarz żywy.

— **Ostrzeszów Wlkp.** Następnym jarmark na konie, bydło i trzodę chlewną odbędzie się w czwartek, 3 października. Spęd bydła, świń itd. dozwolony bez ograniczenia.

— **Krobia.** Jarmark ogólny odbędzie się dnia 3 października.

— **Dobrzyca, pow. Krotoszyński.** Jarmark ogólny na bydło, konie i towary kramne odbędzie się w środę dnia 2-go października.

— **Września.** Jarmark kramny oraz na bydło i konie 8 bm.

— **Krzywin.** Jarmark na konie, bydło, trzodę chlewną i towary kramne w środę, 9 bm.

— **Wieleń n. Notecią.** W środę, 9. 10. odbędzie się jarmark kramny, oraz na konie, bydło i trzodę chlewną.

— **Kościan.** Jarmark na konie, bydło, kozy, owce i świnię bez towarów kramnych odbędzie się w czwartek, 10 października.

— **Pniewy.** W czwartek 24 października odbędzie się jarmark na konie i bydło.

Bunt w więzieniu koronowskim

W więzieniu wybuchł strajk głodowy

Bydgoszcz (f) Koronowo żyje bezustannie pod wrażeniem ponownej ucieczki więźniów z koronowskiego domu karnego. Ucieczka dowodzi, że w więzieniu nie jest dobrze z nadzorem i wobec tego miasto wystawione jest na wielkie niebezpieczeństwo, gdyż w murach więziennych przebywa powyżej tysiąca wyrafinowanych zbrodniarzy, z których każdy ma na sumieniu albo większe kradzieże z włamaniem,

albo nawet morderstwa. A przecież w ostatniej ucieczce mogło być wydość się z więzienia nie kilkunastu, lecz kilkudziesięciu, bo tylu przygotowywało się do ucieczki, a tylko alarm pożarowy nastraszył zbiegów i wielu z tych, co już wydostali się do kościoła przez podkop cofnęło się do celi.

Straż więzienna nie o ucieczce nie wiedziała, a kiedy doniesiono jej, że jeden z biegnących do pożaru widział

uciekających więźniów, straż nie dała temu wiary. Dopiero wejście policjantów do kościoła i stwierdzenie tam podkopu, zmusiło straż więzienną do pościgu.

Na tle rzekomego pogorszenia się odżywiania w więzieniu wybuchł ostatnio wśród więźniów koronowskich bunt. Więźniowie ogłosili głodówkę, domagając się lepszego pożywienia. Głodówka trwa już kilka dni. Więźniowie urządzają w murach domu karnego taką „kocią muzykę”, że słychać ją w całym mieście, co oczywiście przyczynia się do wzrostu niepokoju wśród obywatelstwa.

Do Koronowa zjechała we większej liczbie policja bydgoska, która ma od prokuratury polecenie złamania buntu więźniów i zmuszenia ich do przerwania głodówki.

— **Murwana Goślina.** W ub. piątek wieczorem usłyszał rolnik Lehmann z Pławna szmery przed swoim domem. Wyszedłszy przed dom został przez uciekających lobuzów uderzony dużym kamieniem w nogę, powyżej stopy. Od uderzenia została zdruzgotana kość, a nieszczęśliwy z trudem przyczepił się do swego domu. Przywołany lekarz p. dr. Krzyżanowski z Mur. Gośliny zarządził przewiezienie ciężko rannego do szpitala w Poznaniu, gdzie okazało się koniecznym amputowanie nogi. W dniu wczorajszym uległ nieszczęśliwy cierpieniem. Zmarł liczył lat 60. Za zbrodniarzami wzięto energicznie pościg, lecz dotąd nie udało się wpaść na ich ślad.

— **Mogilno.** Wskutek spożycia owocu dzikorosnącego chwastu, 5-letni syn rolnika Lewandowskiego we wsi Wielka Góra zmarł wśród strasznych boleści.

— **Pożar powstał w Ciechru Górnym,** gdzie na szkodę W. Brauna spalił się chlew. Straty wynoszą 7 tys. zł. — W miejscowości Czarnotul pod Mogilnem na szkodę p. Barta spaliła się stodoła z tegorocznymi zbiorami. Straty są bardzo znaczne. Przyczyny pożaru nie ustalono.

— **Do krwawego zajścia na noże** doszło na szosie w pobliżu Kruszwicy pomiędzy dwoma mieszkańcami Sławska Wielkiego, Wawrzynem Danielewiczem i Janem Sendorem na tle osobistych nieporozumień. Danielewicz zajęty był na szosie tłuczeniem kamieni. Na miejsce przybył na rowerze robotnik Sender, który po krótkiej sprzeczce chwycił leżącą na ziemi hakę żelazną i uderzył nią kilkakrotnie w głowę Danielewicza, powodując głębokie rany. Rannego w stanie ciężkim odwieziono do szpitala.

— **Na sesji wyjazdowej sądu okręgowego** w Gnieźnie stanęły za niedozwolony zabieg: Nowakówna Rozalia i Kotlarkówna Bronisława z Pakości. Zabiegowi poddała się Kotlarkówna, a Nowakównie udowodniono popełnienie niedozwolonego zabiegu w trzech wypadkach. Sąd po przesłuchaniu świadków skazał Nowakównę na 13 miesięcy więzienia, a Kotlarkównę na 4 miesiące z zawieszeniem na 2 lata. — Za pozostawianie małoletnich dzieci na łasce losu stanęła Józefa Matuszakowa i jej córka Jagodzińska z Pakości. Sąd po przesłuchaniu sprawy zasądził każdą na 6 miesięcy więzienia.

— **Wskutek nieostrożnej zabawy** w pobliżu rozpadzonego maneżu uległ wypadkowi 5-letni syn rolnika Kaptura w Gocanówku. Chłopiec wsunął rękę w tryby maneżu i doznał zwichnięcia trzech palców i dłoni u prawej ręki. Chłopiec znajduje się pod opieką lekarską.

— **Nieszczęśliwemu wypadkowi uległ** powracający powózką z Trzemesznej do Rękawicy rolnik Piechowiak w pobliżu wsi Zielen pod Mogilnem. Mianowicie w czasie jazdy odepchnął się koń od powózki, wskutek czego wpadła ona do przydrożnego głębokiego rowu. Gospodarz doznał przytem ogólnych obrażeń cieleśnych i musiał udać się pod opiekę lekarską.

— **W zawodach bokserkich,** rozegranych pomiędzy Harcerskim Klubem Bokserkim z Mogilna, a harcerzami ze Strzelna, zwyciężyło Mogilno w stosunku 12:6.

— **Oborniki.** Pociąg-wystawa przybywa do Obornik 2 października i stać będzie na boczniczy reżni miejskiej.

— **Zawody w piłkę nożną** o mistrzostwo K. „C” rozegrał K. S. „Sparta” Oborniki z K. S. z Wronek z wynikiem 7:0 dla „Sparty”.

— **Rejestracja poborowych roczników 1915** odbywa się w ciągu miesiąca października. Wszyscy mężczyźni, urodzeni w tym roku, winni się zgłosić z dokumentami w godzinach urzędowych w zarządzie miejskim.

— **Leon Matuszak** z Objezierza, puszczając w obieg fałszywą 10-złotówkę, został przytem ujęty i odpowiad przed sądem.

— **Sąd grodzki** w Obornikach skazał Marię Klonkówna, Franciszkę Pohlówą i Piotra Skubińskiego, wszystkich z Obornik, za nieczyście utrzymanie towarów spożywczych grzywną po 20 zł. Helenę Gemerek z Krosinka i Andrzeja Kwiateckiego z Stobnicy za kradzież na miesiąc aresztu z zawieszeniem na 2 lata.

— **Rower męski skradziono** z przed gmachu urzędu skarbowego w Obornikach Roldemu Bernardowi z Rogoźna. Właścicielowi młyn dr. Dahlmanowi z Obornik skradziono z pola większą ilość kartofli i sieraśki wartości 200 zł. Kradzieży bielejny i garderoby dokonano na szkodę Wincentego Swojody z Golaszyna II. Janiszewskiemu z Dąbrówki Leśnej skradziono większą

ryta. Kanał Bronisławski już jest należycie pogłębiiony. Na kanale Folsza roboty bagrownicze są na ukończeniu.

— **W nadchodzącą niedzielę** oddział bydgoski Pol. Tow. Krajow. organizuje ostatnią wycieczkę do Biskupina. Odjazd z placu Teatralnego autobusem o godz. 9 rano. Koszt przejazdu i zwiedzania 6 zł od osoby. Zgłoszenia przyjmują sekretariat P. T. K. przy ul. Libelta 5 (tel. 37-64) od 11—1 i od 5—6 po południu.

— **Gazownia miejska** organizuje w czwartek, 3. bm. pierwszy po przerwie letniej praktyczny pokaz gotowania na gazie. Pokaz odbędzie się w budynku dyrekcji gazowni o godz. 5 po południu. Wstęp bezpłatny.

— **Z mieszkaniem** Fryderyka Barta przy ul. Libelta 14, skradli nieznani sprawcy nakrycia tytułowe na łóżko, obrączkę ślubną z monogramem M. Z., pierścionek złoty i 7 zł gotówki. — Z okna składu Józefa Kamionki przy ul. Grunwaldzkiej 51, po wybijeniu szyby, skradziono większą ilość materiałów piśmiennych i przyborów szkolnych.

— **Czarnków.** Nieznani złodzieje zakradli się do gospodarza Rajmana z Jędrzejewa. Łupem złodziei padły dwa konie, wóz oraz 2 szory. Policja prowadzi dochodzenia.

— **Sekcja piłki nożnej** w Wieleniu rozegrała mecz z niemiecką drużyną „Adler”, uzyskując zwycięstwo 5:1.

— **Polski Klub** Kreglarzy odbył w tych dniach swoje doroczne kulanie. Królem został p. Strzeliński. I rycerzem p. Grodzki, II rycerzem p. Politycki. Dalsze miejsca zajęli pp. Grubiński, Sobolewski i Studniński.

— **Czempin.** W ub. niedzielę obchodziło czempinśkie Kolo Zw. Inwalidów Wojennych 15-lecie swego istnienia. Z tej okazji zostało odprawione nabożeństwo, a wieczorem odbyło się uroczyste zebranie. Referat wygłosił p. Kosiński. Następnie sekretarz p. Nowak odczytał sprawozdanie z 15-letniej działalności. Po sprawozdaniu wręczono zasłużonym członkom dyplomy. Po zebraniu odbyła się wspólna kolacja.

— **Gniezno.** Pociąg-wystawę, który bawił ostatnio w Gnieźnie, odwiedziło z miasta i okolicy prawie 8.000 osób.

— **W kościele** O. O. Franciszkanów w Gnieźnie odbył się ślub p. Aleksandra Ładynia z 69 p. p. z p. Sabina Hensłówną, córką wiceprezydenta miasta dr. Maksymiljana Hensla.

— **Gostyń.** Katolickie Stow. Mężów w Gostyniu urządziło w ub. niedzielę wycieczkę wozami do Lubiana celem zwiedzenia klasztoru O. O. Benedyktów. Po zwiedzeniu odbyła się w refektarzu wspólna kawa.

— **Teatr Narodowy** z Poznania wystawił w środę, 25 b. m., komedję p. t. „Rozkoszna dziewczyna”. Po południu dla dzieci wystawiono była bajka p. t. „Kot w butach”.

— **Złodzieje** zakradli się do restauracji p. Talarczyka Marcina w Piaskach, gdzie skradli 50 zł gotówki i pewną ilość papierosów i trunków.

— **Wojewódzki instytut** rzemieślniczo-przemysłowy z Poznania organizuje w Gostyniu z dniem 3 października kursy mistrzowskie, przygotowujące czeladników i pomocników wszelkich zawodów do egzaminu mistrzowskiego. Program kursów obejmować będzie 85 godzin nauki. Opłata nie przekroczy 30 złotych. Zgłoszenia przyjmuje p. Władysław Kasiński, Gostyń, ul. Nowa 4.

— **W przyszłym tygodniu** operetka poznańska wystawi „Gejsze”. Dla dzieci „Rokita ordynat na Podkarpaciu”.

— **Kolo Inwalidów Wojennych** w Papowie obchodziło w niedzielę ub. 15-lecie swego istnienia. Z okazji jubileuszu o godz. 10 wyruszył pochód na uroczystości kościelne. Po mszy św. udano się do Babkowie, gdzie odbyło się jubileuszowe zebranie. Wieczorem odbyła się zabawa taneczna.

— **Strzelanie** żwne urządziło w ub. niedzielę Bractwo Kurkowe w Piaskach, królem został p. Mocz Stetan, wicekrólem Głowacki Józef, cyrklowym p. Jan Ratajczak.

— **Jarocin.** Z hotelu „Viktoria” skradli nieznani sprawcy większą ilość wódek i papierosów oraz rozbili dwa automaty bilardowe, skąd zabrali około 200 zł. Rower skradziono Franciszkowi Kubackiemu z przed starostwa powiatowego. Zaalarmowana policja wszczęła dochodzenia i ujęła sprawcę w osobie Józefa Grzedy z Lenartowic. Złodzieja ostawiono do aresztu.

— **Spłony** stogi z żytem na szkodę rolnika Wojciecha Grzygorka w Grabiu.

— **Sędzia grodzki** w Jarocinie Lebedyński mianowany został sędzią okręgowym w Ostrowie.

— **Ks. Galecki,** dotychczasowy administrator parafii w Kotlinie przeniesiony został do Szubina. Parafianie z łałem żegnają swego dotychczasowego duszpasterza.

— **Postrelony** został przez nieznanych złodziei w prawe ramię Paweł Wasik z Komorza Nowego pod Nowym Miastem. Wasik pilnował kapusty na polu i w pewnej chwili zauważył zbliżających się osobników i zaświecił latarką elektryczną, by ich rozpoznać. W tej samej chwili padł strzał, który ugodził Wasika w prawe ramię.

— **Krzywin.** Trzytygodniowe półkolonie dla biednych dzieci z Krzywina urządził Panie Miłosierdzia św. Winc. a Paulo w ochronce SS. Szubieniczek N. M. P. Z półkolonii korzystało 37 dzieci.

— **Kwesta uliczna** w „Dniu kwiatka” przyniosła Paniom Miłosierdzia 19.50 zł.

— **Mleczarnia** parową w Jerce z rak niemieckich p. Ottona Bernutha z Borowa wykupił p. Franciszek Maślak z Jerki, dotychczasowy kierownik mleczarni. Nowej placówce „Szczepa”.

— **Łazienki** miejskie w Krzywinu otwarte są od 18. bm. w niedzielki i czwartki każdego tygodnia od godz. 13 do 20. Używanie wanny 40 gr, natrysk 15 groszy.

— **W niedzielę** 23. i wtorek 24. bm. odbyły się msze św. na intencje aresztowanych w związku z zajściami w Krzywinu. W piątek, 27. bm. odbyła się msza św. za s. p. Władysława Krzywińskiego, ofiarę tragicznych zajść.

— **Na szkodę** gospodarza Piaseckiego w Świniu skradziono 3 tuczniki, wagi 4 ctr.

— **Ceny** chleba wzrosły z 20 gr na 25 gr za kilogram chleba.

— **Kepno.** Z okazji dnia chorych, urządzono w Kepnie odbyło się nabożeństwo, w czasie którego chorzy przystąpili do Stołu Pańskiego. Po mszy św. udzielił ks. dziekan chorym błogosławieństwa.

— **W Kepnie,** przy ul. Marsz. Piłsudskiego, buduje p. Nawrot nowy dom, jednak z przyczyną musimy zaznaczyć, że prace dekarские powierzył p. N. Zydomi Szmulowi Piotrowskiemu z Kepna.

— **Kościan.** Zjazd Kola Włościanek odbędzie się 14. bm. w Kościanie w Sokolni.

— **Mieczarnia** parową w Jerce z rak niemieckich p. Ottona Bernutha wykupił p. Franciszek Maślak z Jerki.

— **Fabrykę** konserw założył przy własnej bekoniarni p. Czesław Janicki. Pierwszy transport synek w puszkach, wyrobionych w nowej fabryce, wynoszący 15.000 kg, wychodzi w bieżącym tygodniu do Ameryki.

— **Jarmark** na konie i bydło, bez towarów kramnych, odbędzie się 10. bm.

— **Żniwne** strzelanie Kurkowego Bractwa Strzeleckiego w Kościanie odbywa się w niedzielę, wtorki i piątki od godz. 15 do zmroku.

— **Rada** miejska na ostatnim zebraniu uchwalała po obszernej dyskusji przepisy miejscowe dla miasta w przedmiocie zewnętrznego wyglądu domów. Po uchwaleniu taryfy maksymalnej dla najmu samochodów i pojazdów konnych, uchwalono sprzedać p. Piotrowi Kowanowski z Kościana parcelę, przylegającą do jego gruntu przy ul. Krętej.

— **Kilku** kradzieży dokonano ostatnio w tu-tejszej okolicy. Rolnikowi p. Kostrzewie w Jerce skradziono 2 tuczniki wagi ponad 3 ctr., rolnikowi p. Piaseckiemu z Świnia skradziono 3 tuczniki wagi 4 ctr.

— **Dawniejszy** „Hotel Dworcowy” nabył drogą kupna od p. Stopnia właściciel fabryki bekonów p. Czesław Janicki.

— **Zebranie** Tow. Popierania Budowy Publ. Szkół Pow. zwołane zostało celem zorganizowania akcji propagandowej „Tygodnia Szkoły Pow. wszechnej”, który odbędzie się w czasie od 2—8. 10. Po omówieniu spraw, związanych z tygodniem propagand., wybrano komitet organizacyjny, w skład którego weszli ks. prob. Bednarkiewicz, jako przewodniczący, oraz pp. insp. Sowiński, A. Dembiński i M. Tucholski.

— **Wesela** kościelne według starych zwyczajów, tańców, strojów, pieśni i melodii folklorystycznych urządziły w dniu 29. bm. stowarzyszenia parafii bonikowskiej w sali p. Brzozowskiego w Racocie. Dochód przeznaczono na cele kościoła parafialnego w Bonikowie.

— **Leszno.** Konferencja kierowników publicznych i prywatnych szkół powszechnych odbyła się w Lesznie w auli gimnazjum przy udziale 300 osób. Przedmiotem konferencji było omówienie szeregu ważnych metod nauczania na terenie szkół powszechnych. Obradom przewodniczył inspektor szkolny p. Iwanowski w obecności wizytatora kuratorskiego okr. poznańskiego p. Zawidzkiego.

— **Międzynarodowe** strzelanie do rzutek odbędzie się 29. bm. na stadionie P. W. W strzelaniu wezmą udział najlepsi strzelcy światowi z Niemiec, Austrii, Węgier, Czechosłowacji i Polski. Gości, między którymi znajduje się b. mistrz świata w boksie, Schmeling, podejmuje u siebie mistrz Polski w strzelaniu p. dr. Ciałłyński.

— **Kradzieży** dokonano u p. St. Schmirmera naczelnika poczty w Lipnie. Złodzieje skradli dwie świnię, które ubili na miejscu i nie zauważeni przez nikogo uszli z łupem.

— **Do rejestracji** winni się zgłosić wszyscy urodzeni w r. 1915 i zamieszkali na terenie Leszna w terminie od 1 października do 30 listopada b. r. z dokumentami, stwierdzającymi tożsamość w zarządzie miejskim, pokój 5.

— **Kierownictwo** T. C. L. komunikuje zamiejscowym, by korzystali z księgozbioru. Zgłaszać się można w niedzielki, środy i piątki od godz. 10 do 11.30 w gmachu pow. kasy oszczędności, ul. Marsz. Piłsudskiego 7, III piętro.

— **Wieczorny** 3-miesięczny kurs księgowości dla dorosłych rozpocznie się z dniem 1 października o godz. 19.30 w Państw. Szkole Handlowej Męskiej. Dalsze wpisy na kurs przyjmuje sekretariat szkoły ul. Komeńskiego 21.

— **Rozpoczęto** prace nad przebudowaniem ul. Komeńskiego, co przyczyniło się do zmniejszenia bezrobocia.

— **Międzychód.** Posiedzenie rady miejskiej odbyło się 26 września. Uchwalono utworzenie oddziału M. K. K. O. w mieście Sierakowie oraz dodatek komunalny od opłat od patentów akcyzowych na 1935 rok. Dodatki do podatków państwowych na rok 1936/37 pozostały bez zmian. Bużet gazowni i elektryczni na rok 1935/36 został przyjęty. Radni Klubu S. N. Demski, Walkowiak i Wiciórka stawili wniosek o obniżkę opłat za prąd i dzierżawę elektromierza, oraz o zniesienie kaucji od zegarów.

— **Msza** św. z okazji „Dnia chorych”, zorganizowanego przez Tow. Pań św. Winc. a Paulo, odprawiona została 26 września br. Chorzy zostali zwiezieni samochodami i karetką Czerwonego Krzyża.

— **Aresztowano** gospodarza Oskara Schlinke z Mierzynia, jego żonę i dwóch synów Brunona, Fryka. Powód aresztowania nieznany

Uwaga mieszkańcy w Gdyni!

Agentura „Kurjera Poznańskiego”
w Gdyni mieści się obecnie
przy ul. Szkolnej 10
narożnik 10 Łatego

Agentura przyjmuje zamówienia
na abonament oraz wszelkie zlecenia
na reklamy i ogłoszenia.

— * **Mileśław.** Na życie targnęła się, wypijając większą ilość kwasu solnego Maria Banaszak, zam. w Rudkach, pow. wrzesiński. Pierwszej pomocy udzielił dr. Gawron z Mileśławy, jednak jest słaba nadzieja utrzymania B. przy życiu.

— * **Modrze.** Skradziono w Kąkolewie na szkole gospodarza Marcinkowskiego 2 rowery i wiadro miodu. Złodziei nie ujęto. — Z piwnicy gospodarza Górnego skradziono zabitego wieprza.

— Dzień chorych odbył się w Modrzu dzięki staraniom Akcji Katolickiej i wypadł bardzo uroczysto.

— Zebranie nadzwyczajne K. S. M. odbyło się w Drożdżynach. Wybrano nowego prezesa w osobie p. Jakubowskiego z Modrza.

— W „Dniu druchów” przemawiali prezeska Przywecka, ks. Michalak i prezes okręgu podpoznańskiego.

— * **Nowy Tomyśl.** Na stanowisko powiatowego komendanta P. W. i W. F. z siedzibą w Nowym Tomyślu został mianowany por. Jan Michajluk z 57 p. p. z Poznania.

— Sprawców napadu nocnego na powózkę w lesie bolewickim ujęto w osobach Stefana Janolta i Marcina, Czesława Patożale i Jana Fliegera, wszystkich z Bolewicy. Osadzono ich w więzieniu w Nowym Tomyślu.

— Policja ujęła i osadziła w więzieniu Leona Polczyńskiego z Boruj Starej, znanego włamywacza, który skradł na szkole H. Damscha rower damski, 12 kg słoniny, kilka kur, wartości 120 zł. — Sąd grodzki w Nowym Tomyślu skazał Jana i Walentego Kasperków z Wasowa po 500 zł grzywny lub 10 dni aresztu oraz ponoszenie kosztów sądowych, w wysokości 50 zł za kradzież drzewa na szkole Artura Sulca z Wasowa. Jana Kasperka aresztowano na sali rozpraw i oddawiono do więzienia pod zarzutem namowy do krzywoprzysięstwa posterunkowego P. P. Kortusa z Kuślina.

— Dzień druchów, połączony z poświęceniem sztandaru miejscowego oddziału obchodzono uroczysto. Przed południem odbyło się nabożeństwo, wieczorem w sali „Kresowianka” akademija, na program której złożyły się deklamacje, referat, przyrzeczenie druchów, odebrane przez ks. Cwiejkowskiego oraz 3-aktówka p. t. „Przyjaciółka”. Publiczność dopisała.

— * **Mosina.** Na ostatnim posiedzeniu rady miejskiej pod przewodnictwem prezesa Klubu Narodowego p. St. Zwierchowskiego zatwierdzono budżet na r. 1934/35, referowany przez budown. Trennera. Budżet wykazuje nadwyżkę w wysokości 1 682,82 zł, co stanowi niewątpliwą zasługę radzieckiego Klubu Narod. Zeszloryczny budżet był deficytowy. Dla wyrównania deficytu trzeba było obciążyć obywateli nowymi świadczeniami. Obecnie należy się spodziewać, że ciężary na rzecz miasta ulegną zmniejszeniu.

— * **Ostrów.** Do Grodna na stanowisko naczelnego lekarza Ubezpieczalni Społecznej powołany został kierownik stacji przeciwgruźliczej w Ostrowie p. dr. Pałasz.

— Zmarła tu w podeszłym wieku, licząc lat 85, sp. Barbara Biedowiczowa, wdowa po weteranie r. 1863. Ostatnie lata pracowitego swego życia spędziła u córki p. Grzędowej, żony znanego tu mistrza garncarskiego.

— Szajka złodziei kieszonkowych grasowała wczoraj w Raszkowie z okazji dnia eucharystycznego. Korzystając z wyjątkowo tłumnego udziału ograbiono kilkanaście osób z portfeli i portmonetek. M. in. skradziono kupcowi p. Gruszczyńskiemu portfel z większą zawartością.

— Dzień sprawności wychowania fizycznego odbył się tu wczoraj, zorganizowany przez powiatowy komitet W. F. i P. W. Przed południem odbyła się zbiórka, raport i przegląd. Po nabożeństwie odbyła się defilada, a po południu wobec licznych widzów pokazy i zawody.

— * **Pniewy.** Aresztowano Stanisława Łeszczaka za kradzież uprząży koniowej, dokonanej na szkole probostwa w Dusznikach. Wspólnik niej. Szymański ze Zgierzynki zbiegł.

— * **Wagrowiec.** Pokaz gołębi pocztowych i zwierząt futerkowych odbędzie się z początkiem grudnia. Informacji udziela p. Fr. Szydłowski, Wagrowiec, dworzec kolejowy.

— Zabawę taneczną urządza Liga Morska i Kolonijalna w dniu 13 października. Wstęp za zaproszeniami.

— Kwestę na rzecz biednych zamiast wenty urządza Tow. Pań Miłosierdzia św. Wincentego a Paulo w dniach od 1 do 8 października.

— * **Swarzędz.** Na zebraniu informacyjnym T. C. L. dnia 27 ub. mies. ks. dr. Milik przedstawił obecnym cele i zadania ruchu oświatowego T. C. L. Zebrani uchwaliли jednogłośnie za wskazane, by całe społeczeństwo Swarzędza zapoznało się z wielce dziś aktualnymi sprawami oświaty i w tym celu ma się odbyć w środę, dn. 9 października wielki wiec oświatowy. Na wiecu przemawiać będzie dyrektor T. C. L. z Poznania na temat: „Kryzys, a potrzeba oświaty”.

— * **Skoki.** W ubiegłą niedzielę, dzięki inicjatywie miejscowego ks. prob. Zamyśłowskiego i ks. dr. Abta przyjechał z Poznania ks. dr. Milik, który wygłosił wykład na temat: „Praca oświatowa obowiązkiem wszystkich”. Licznie zgromadzeni uchwaliłi jednogłośnie założyć koło T. C. L. W najbliższych dniach ma powstać biblioteka, a później czytelnia i świetlica.

— * **Szamotuły.** Sąd okręgowy z Poznania na sesji wyjazdowej w Szamotulach rozpatrywał 5 spraw. Jakób Kruśnicki zeznawał jako świadek w czerwcu w procesie karnym przeciw Tomaszowi Paszykowski, oskarżonemu o krzywoprzysięstwo, świadomie nieprawdę. Sąd wy-

Napad rabunkowy i krwawa bijatyka na Kujawach

Inowrocław (c). W Jordanowie pod Złotnikami Kuj. dokonano zuchwałego napadu rabunkowego na skład kupca Gustawa Zuehlkego.

W późnych godzinach wieczornych, kiedy w interesie znajdował się właściciel z synem oraz 5 przygodnych osób się strzali i do wnętrza wtargnęło 2-3 zamaskowanych bandytów, którzy, nie przypuszczając, że znajdą w składzie większą grupę osób, po oddaniu jeszcze kilku strzałów na postrach, zbiegli w niewiadomym kierunku.

Krwawy spór wynikł w Sławnie, gminie Koneck. Dwaj bezrobotni tejże wioski kupili nieco gruntu celem pobudowania własnego mieszkania. Przy podziale nagle się pokłócili, a jeden z

mierzył mu 8 miesięcy więzienia. Władysław Kruśnicki i Tomasz Paszyka, stojących pod zarzutem namowy do krzywoprzysięstwa sąd uwolnił dla braku dowodów. Za nieprzystosowane zachowanie się w biurze wydziału drogowego otrzymał, domagający się zajęcia, 21-letni bezrobotny Franciszek Szymanowicz 2 miesięczne aresztu. Franciszka Ciesielczykowa z Wroniek-Zamość spowodowała nieumyślnie pożar stodoły i chlewu. Sąd wymierzył jej 1 miesiąc aresztu z zawieszeniem na 2 lata. Oskarżonych o krzywoprzysięstwo Salomeę i Bolesława Piechowiaków z Dobrogostowa oraz Alojzego Janeczkę z Kopaniny sąd uwolnił od winy i kary.

— Mecz piłki nożnej o mistrzostwo klasy C., rozegrany pomiędzy Szamotulskim K. S. i „Concordją” z Murowanego Gośliny, zakończył się wynikiem remisowym 3:3 (2:2).

— Pociąg-wystawa zjeżdża do Szamotuł 3 i 4 bm.

— Koniokradzi włamali się do zamkniętej stajni Henryka Reimanna w Jędrzejewie i zabrali 3 pary szorów czarnych roboczych, wóz handlarski bez ryśorów, dysze na żółto malowane, jednego wałacha, 9 lat, ciemno-gniewadego, kropka na czole, lewa tylna petlina biała i wałacha 7-letniego gniewadego, tylna prawa petlina biała. Oba konie miały grzywe i ogony przystryżone. Doniesienia przyjmuje najbliższy posterunek policji państwowej.

— * **Steszew.** W Steszewie czyni się starania o powiększenie liczby kursujących autobusów na linii Steszew — Poznań. Powyższa wiadomością kupiectwo steszewskie zostało zastraszona i niechętnie okiem patrzy na powyższą sprawę, a to ze względu na własny interes, który bardzo kuleje.

— * **Szamocin.** Lustracja przedsiębiorstw i składów przez komisję sanitarną wykazała wielkie nieporządki i brak czystości w fabryce musztardy Żyda Salomona. Przeciwno winnemu wytoczenie zostanie postępowanie.

— Elektryfikacja gromady Szamoty, składającej się z wiosek Ludwikowca i Szamot, zamierza przeprowadzić wydział powiatowy.

— Przewodniczącym rady szkolnej mianowany został kupiec p. Fr. Szymkowiak, który dotąd pełnił funkcję rentanta. Jego miejsce zajął mistrz stolarski p. Szprejda. Dodać należy że wybór p. Szymkowiaka na burmistrza nie został dotąd zatwierdzony.

— Na zebraniu mężów katolickich wygłosił referat n. t. „Kościoł a państwo” przewodniczą-

nych, Fel. ych, zamordował swego kolegę nożem. Zamordowanym okazał się Antoni Wędzonek, lat 40, który osierocił żonę i kilkoro drobnych dzieci. Na wieść o dokonanej zabójstwie zebrał się tłum, który o mało nie dokonał samosądu nad zabójcą. Na miejsce zbrodni przybyła policja, która aresztowała mordercę.

Do krwawej bijatyki doszło niedawno Aleksandrowa Kujawskiego. Mianowicie trzech szewców pobilo się na tle pieniężnym; jeden z nich, niejaki Kręciński, lat 32, został tak straszliwie zmasakrowany, że leżał martwy z polamaniami żebrami i rozbitą czaszką na placu boju. Za towarzyszymi tragicznie zmarłego policja wszczęła energiczne dochodzenia.

cy zebrania p. Gruntkowski. Na zebraniu uchwalono zorganizować święto Chrystusa Króla. Do wybranego specjalnie komitetu weszli pp. Urbanski Leon, Pawlicki, Niedbalski i Libera. W najbliższym czasie odbędzie się wyborcze zebranie stowarzyszeń Akcji Katolickiej.

— * **Września.** W najbliższych dniach urządzi drużyna męska P. C. K. swój pierwszy dancing, który pomyslowo urządzony ma pozostać w pamięci na długo wszystkim uczestnikom.

— Nieszczęśliwy wypadek wydarzył się w czasie przeprowadzania demontażu w firmie K. Kaliszewski, Tartak Parowy we Wrześni. Mianowicie jedna z części tej maszyny niespodzianie się osunęła i uderzyła pracownika Kazimierza Szykule. Nieszczęśliwego odwieziono natychmiast do lekarza, który stwierdził wstrząs mózgu. Nadmieniamy, iż jest to już drugi wypadek, jakiemu uległ Szykula, gdyż w ub. roku obciął sobie 3 palce u ręki. Wina w pierwszym, jak i w drugim wypadku nie leży po stronie firmy.

— Napadnięty został w majątności Staw p. Wólka ogrodnik i kasjer tejże majątności Stanisław Offert przez elewa gospodarczego Bolesława Husera z Wrześni. Napastnik uderzył Offerta grubym kijem, powodując ciężkie obrażenia głowy. Pierwszej pomocy udzielił dr. Jakowicz ze Strzałkowa. Życiu O. nie zagraża niebezpieczeństwo. Dochodzenia prowadzi tut. posterunek P. P.

— Uroczystość 25-lecia Tow. Kupców we Wrześni wypadła doskonale. Zjechało się przeszło 100 delegatów. Uroczystość jubileuszowa rozpoczęła mszą św. Od ołtarza przemówił ks. prof. Jernajczyk, wskazując na kupiectwo, będące krzewicielem kultury chrześcijańskiej oraz podpora kościoła. Po nabożeństwie obwołano delegację powożkami, użyczonemi przez okoliczne obywatelstwo ziemiańskie po mieście i najbliższych okolic. O godz. 2 uroczyste zebranie zajął prezes p. dyr. Wł. Mikołajczak, oddając przewodnictwo p. radcy Otmianowskiemu; sekretarzem wybrano p. dyr. Smolickowskiego. Sprawozdanie bardzo interesujące wygłosił p. sekretarz p. Włodzimierz Szajkiewicz. Oficjalna część zebrania zakończyła rozdanie podwójnych dyplomów jubilat-zalozycielowi Towarzystwa. Dyplomy od Towarzystwa i od Związku otrzymali pp. J. Lewandowski, K. Kaliszewski, Wacław Olek, St. Obarski, Ant. Prądzyński, M. Schon, Antoni Stein i St. Waniorek. Zyczenia składali kolejno starosta pow., ks. prob. Kina-stowski, p. burm. Soltysiak, naczelnik urzędu skarbowego p. Relidziński, p. Konieczny i dyr. Pawlak w imieniu K. K. O. pow., dalej obecni prezesi lub delegaci miejscowych stowarzyszeń. Z Poznania przemawiali pp. Kalamajski, M. Nowak w imieniu konfraterni, p. Reichelt delegat Chrześ. Kupiectwa oraz p. Kujawa w imieniu kupiectwa branży kolonijalnej. Miłe wrażenie

wywarło przemówienie delegata Tow. Robotników, który złożył przyrzeczenie popierania tylko wyrobów krajowych i poczynienia zakupów tylko w składach chrześcijańskich. Po półgodzinnej przerwie zasiadło przeszło 100 osób do stołu bielskiego. Piękna uroczystość zakończono zabawą taneczną, w której o północy p. starosta Kowalewski wyprowadził z p. hr. Mycielską poloneza.

— * **Zbąszyń.** Rada miejska w dniu 28 września uchwaliła zaciągnąć pożyczkę 5.000 zł z Funduszu Pracy na budowę targowicy miejskiej; wydzierżawić na lat 15 Towarzystwu ogródków działkowych ogródki miejskie, położone po lewej stronie Obrzy. Do rady Kasy wybrano p. Moliczkiego Walerjana.

— Sąd grodzki w Zbąszyniu skazał Zygda Gutwetera Wofa na 250 zł grzywny z zamianą na 10 dni aresztu za usiłowanie przemycenia towarów zagranicznych.

— Zebranie wszystkich zarządów podokręgu zbąszyńskiego Kat. Stow. Młodzieży Polskiej odbyło się w niedzielę, 29-go września.

— Zebranie miesięczne Stow. Dzieciątka Jezus, oddziału dziewcząt 3 października o godz. 15 w szkole przy Rynku.

— Kwartalne zebranie Trzeciego Zakonu, połączone z przyjęciem do nowicjatu i absolucją generalną 4 października o godz. 8,15 po nabożeństwie do N. S. J.

— * **Znin.** Skradziono kilka centnarów owoców na szkole p. Lewandowskiego w Rogowie. Na szkole pp. Chudego, Iwanowskiego i Nowickiego w Rogowie skradziono kilka ctr. kapusty z pola. Na szkole rolnika p. Plucińskiego w Grańcu skradziono różne części maszyn rolniczych, a p. Erdmanowi w Bedziewie skradł bliżej niewyszledzony sprawca rower.

— Srebrne gody obchodzili pp. St. Rutkowski z Pakości.

— Napadu na drodze z Rogowa do Rzymu dokonano na p. Derengowskiego. W Rogowie napadnięto p. Burchaja, którego przewieziono do ambulatorium.

— Pożar wybuchł w Piechcinie wapiennikach, który rozszerzył się bardzo szybko tak, iż nie zdołano nic uratować.

— Wycieczka bułgarska przejeżdżając zatrzymała się pół godziny, poczem wyruszyła w dalszą drogę do Poznania.

— Wykopalka w Biskupinie zwiadał prof. U. P. Lubicz-Niezbawowski, dowódca O. K. Toruń gen. Thomee, oraz wycieczki szkolne z Bydgoszczy, Wagrowca i Inowrocławia.

— Zawody lekkoatletyczne Kat. Stow. Mł. Męskiej Okręgu Pałuckiego w Zninie odbędzie się w niedzielę, 6. bm. na stadionie powiatowym, przy ul. Gnieźnieńskiej.

Archeolodowie niemieccy w Biskupinie

Znin (zd). W tych dniach przybyli do Biskupina prof. dr. Unverzagt, dyr. państwowego muzeum dla badań prehistorycznych w Berlinie, i dr. Kothe, asystent archiwum państwowego w Berlinie. Według oświadczenia prof. Unverzagta osada bagienna w Biskupinie nie ma sobie równej w Europie.

Również swój przyjazd zapowiedział prof. dr. Sprockhoff, dyr. muzeum w Moguncji.

Prof. Zakrzewski, dyrektor instytutu prehistorycznego w Poznaniu otrzymał zaproszenie do Berlina celem wygłoszenia odczytu o osadzie biskupińskiej.

Składki i pokwitowania

Dla nieszczęśliwego: Dnia 28 września rb. wypłaciłmy na ręce p. Kazimierza Abgarowicza 1 zł.

Strzelcy podhalańscy przybywają do Poznania

W środę 2 b. m. przybywa do Poznania liczna wycieczka reprezentacyjna 5 pułku strzelców podhalańskich 22 dywizji piechoty górskiej. Wycieczka udaje się w objazd po Polsce dla celów turystycznych. M. in. przybywa do Po-

skich, maszerująca w zwartych szeregach, jak najlepszy pułk gwardji ujmie wszystkich mieszkańców Poznania niezwykle dziarskim i rycerskim wyglądem zewnętrznym. Wspaniale przedstawia się przedewszystkiem

środe między godz. 17 a 18 na pl. Wolności i wykona szereg oryginalnych pieśni góralskich.

Wycieczka zwiedzi Poznań oraz jedno wzorowe gospodarstwo włościańskie w okolicy, poczem wyruszy do

WSPANIAŁA ORKIESTRA 5 PUŁKU STRZELCÓW PODHAL. W MARSZU.

znania, aby złożyć hołd pierwszym wielkim budowniczym Polski — Mieczysławowi i Bolesławowi Chrobremu.

Wycieczka składa się ze stu kilkudziesięciu wyborowych strzelców 5 pułku podhalańskiego, którzy w roku bieżącym zdobyli sztandar strzelecki 22 dywizji piechoty górskiej. Jesteśmy przekonani, że wycieczka strzelców gór-

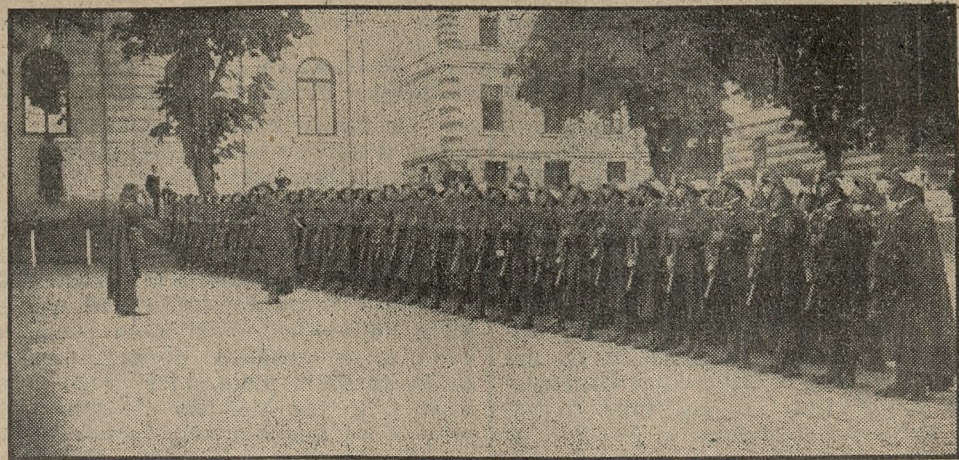
mundur gości, długie peleryny, zarzucone na jedno ramię, i kapelusze z orleńskimi piórami.

Największą jednak sensacją przyjazdu gości jest ich orkiestra, która jako pierwsza wprowadziła w swoje szeregi kobzy góralskie, wzbudzające nieładą zachwyt. Jak się dowiadujemy, orkiestra ta koncertować będzie w

Gdyni, gdzie odbędzie się uroczystość nadania odznaki podhalańskiej torpedowcowi marynarki wojennej „Podhalanin”. Następnie udadzą się goście do Warszawy, gdzie koncertować będą na międzynarodowych zawodach konnych.

Pieśń góralska w armji

Na marginesie jutrzejszego koncertu Strzelców Podhalańskich na pl. Wolności

Kompanja szlachty podkarpackiej przed udaniem się na wycieczkę krajoznawczą po Polsce.

Utrzymanie i kult tradycji w poszczególnych regionach Rzeczypospolitej Polskiej, szczególnie pieczętowanie uprawiane są w wojsku polskim. Dowodem tego pułki podhalańskie, których strój charakterystyczny górali: kapelusz z orłem piórem i peleryna. Na czele orkiestra z szeregiem kobzi-
stów, grająca z zacięciem marsze na motywach góralskich pieśni regionalnych, a za nią zwarte szeregi dziarskich chłopców-górali. Mam tu na myśli 5 pułk strzelców podhalańskich z 22 DP górskiej, która cieszy się szczególną sympatią całego Podkarpacia. Warto podkreślić, że orkiestra 22 DP górskiej pierwsze w Polsce wprowadziły dudy (kobzy) podhalańskie dla podtrzymania tradycji. Kobzy te są skonstruowane w zupełności na wzór zakopiańskiej kobzy, używanej przez dudziarza Mroza, tylko ulepszone przez instruktora stroika według pomysłu kapelmistrza 5 pułku strzelców podhalańskich. Ulepszenie to w zupełności nie zmieniło ani wyglądu, ani też barwy tonu w tym instrumentcie, a przyczyniło się w dużej mierze do dania mu możliwości opanowania większego zakresu skali muzycznej. Nic też dziwnego, że orkiestra 5 pułku strzelców podhalańskich 22 DP górskiej, która koncertowała już w Krakowie, a następnie koncertować będzie w Poznaniu, Gdyni i Warszawie, wzbudziła tak wielkie zainteresowanie i uznanie publiczności. Koncerty tej orkiestry u-
rządzane bezpłatnie na rynkach i placach reprezentacyjnych tych miast z okazji wycieczki reprezentacyjnej 5-go pułku strzelców podhalańskich 22 DP górskiej po całej Polsce — to prawdziwa uczta melodji i śpiewu Podhala.

Bardzo dużym zainteresowaniem cieszą się w publiczności kobzy — jako nie tylko wielka oryginalność regionalna — ale i curiosum w Polsce.

Anglicy mają pułki szkockie z kobzami — armja polska ma pułki podhalańskie z kobzami i niezwykle urozmaiconym repertuarem pieśni góralskich z pod Tatr, Nowego Targu, Nowego Sącza i Podkarpacia środkowego. Szereg oryginalnych pieśni góralskich, nieraz zupełnie jeszcze nieznanych publiczności, opracowanych przez pomysłowego kapelmistrza 5 pułku strzelców podhalańskich na kobzy z podłożonym dyskretnym akompaniamentem orkiestry, dały nieoczekiwane rezultaty artystyczne.

Interpretacja i wykonanie są bezsprzecznie kapitalnym pomysłem —

i niewątpliwą przyjemnością i atrakcją dla publiczności — tak, że należy się armji tylko wdzięczność i uznanie za zaznajomienie szerszej publiczności z dorobkiem armji i w tej dziedzinie.

Z HOLDEM DLA BAŁTYKU

Po zwiedzeniu Poznania wycieczka 5 p. s. p. jedzie nad morze nie tylko zwie-
dzić wybrzeże polskie, Gdynię handlową i wojenną, chlubę całego państwa i pracy narodu, ale także zadokumentować łączność nierozrwalną Bałtyku z Podhalem.

Objawem zewnętrznym tej łączności ma być wręczenie przez wycieczkę odznaki pułkowej torpedowcowi „Podhalanin”.

Charakter wycieczki jest reprezentacyjny — to jest wybrana elita strzelecka pułku, która zdobyła sztandar strzelecki i mistrzostwo 22 Dywizji Piechoty Górskiej.

Dla charakterystyki należy zaznaczyć, że w skład wycieczki wchodzi przeważnie strzelcy, pochodzący z dawnej szlachty podkarpackiej — do-
brzy żołnierze i doskonali strzelcy, którzy wyróżnili się w pułku strzelaniem i dobrem zachowaniem.

Są to potomkowie dawnej szlachty polskiej i włoskiej — przeważnie herbu „Sas” i „Leliwa” z powiatu turczańskiego, samborskiego i dobromilskiego, dziś już w dużej mierze zrzu-
szczeni z powodu braku kościołów.

Podobne wycieczki wojskowe, organizowane przez oddziały, mają swój głęboki sens i znaczenie — żołnierze poznają kraj, jego potęgę i wielkość. Dla ludności zaś pobrzeża, która widzi różne oddziały wojskowe, ich nowe, nieznane, a tak oryginalne mundury, wspaniała postawa i wyszkolenie oddziałów będzie nowym dowodem tęż-
zyny i chluby naszej siły zbrojnej na lądzie.

Z Gdyni wycieczka wyjedzie na 2 dni (4-go i 5-go) do Warszawy, gdzie zwiedzi zabytki, jak również da 2 koncerty na placu Marszałka Piłsudskiego (4-go) i na międzynarodowych zawodach konnych w Łazienkach (dnia 5-go).

Naturalny sok czosnku

przy przewlekłych cierpieniach dróg oddechowych, artretyzmie, sklerozie. Apteka Mazowiecka, Warszawa, Mazowiecka 10 z marką ochronną F. F. Prospekty bezpłatnie.

ng 15 595

Przed namiotami obozu letniego dekoracje kompanji szlachty podkarpackiej.

Zjawiska astronomiczne w październiku

Niebo wieczorne w październiku (około 22 godz.) przedstawia obraz następujący:

Część zachodnią nieboskłonu wypełniają piękne gwiazdozbiory letnie, a więc Lutnia, Łabędź i Orzeł, których trzy najjaśniejsze gwiazdy, Wega, Deneb i Altair tworzą olbrzymi trójkąt gwiazd pierwszej wielkości, ułatwiający zapamiętanie wzajemnego położenia tych trzech konstelacji. Z Wężownika, Korony i Wolarza pozostało zaledwie kilka gwiazd nad zachodnim i północno-zachodnim horyzontem: około północy zaczyna zachodzić Herkules. Wokół zenitu grupują się Kasjopeja, Cefeusz, Pegaz i Andromeda.

Wschód nieba zajmują: Woźnica, Perseusz, Byk, Bliźnięta i Orjon. W Byku oglądać możemy dwie piękne gromady gwiazd: Plejady oraz Hyady; w Andromedzie Wielką Mgławicę Andromedy. Południe zajmują konstelacje ubogie w jasne gwiazdy: Wieloryb, Ryby, Koziorożec. W Wodniku przebywa Saturn.

Znającym gwiazdozbiory miłośnikom nieba polecamy rozpocząć szukanie za gwiazdą omikron Wieloryba, zwaną Mira, t. j. „Cudowna”. Jest to pierwsza znana gwiazda zmienna o długim okresie wahań blasku (około 11 mies.) Normalnie jest ona niedostępna oku nieuzbrojonego i dopiero w okresach wzrostu jasności staje się widoczna osiągając w maksimum jasność gwiazd drugiej wielkości. Skutkiem tego zarysy Wieloryba ulegają czasowej zmianie. Najbliższe maksimum nastąpi w pierwszej połowie grudnia; data ta nie jest jednak bardzo pewna ze względu na niezupełnie stałą długość okresu.

Mleczna Droga dobrze widzialna przez całą noc, wstęga jej przecina niebo ze wschodu na zachód przechodząc w pobliżu zenitu.

Jowisz niedostępny obserwacjom teleskopowym wcześniej zachodzi. Mars oddala się od Antaresa biegnąc ku wschodowi, zachodzi w 2 godziny po słońcu. Saturn w Wodniku nadal w dobrych warunkach widzialności widoczny wieczorem i przez pierwszą część nocy w południowo-zachodniej stronie. Merkury nad będzie od-
szukany pod koniec miesiąca na wschodzie, na godzinę przed wschodem gwiazdy dziennej. Wenus jako Jutrzenka błyszczy wspaniale przedstawiając w Lunecie fazę podobną do sierpa Księżyca po nowiu. Pod koniec miesiąca wschodzi 4 godz. przed Słońcem. 15 blask jej będzie najsilniejszy.

W czasie od 12 do 30 należy spodziewać się obfitego występowania gwiazd spadających: będą one należeć przeważnie do roju t. zw. Geminidów, promieniującego z gwiazdozbioru Bliźniąt. Nie jest wykluczone, że około 9 ukażą się meteory pochodzące z rozpadu komety Zinner-Giacobini, te same, które dwa lata temu sprawiły nadzwyczaj efektowne i piękne zjawisko deszczu gwiazd padającego z „Głowy Smoka”. W roku ubiegłym nie zaobserwowano ich wogóle.

Księżyc nad ranem 23 znajdzie się w pobliżu Wenus, 31 i 1. XI. w pobliżu jego sierpa możemy próbować odszukać Marsa. Fazy mają przebieg następujący: pierwsza kwadra 5, pełnia 12, ostatnia kwadra 19, now 27.

P. I.

Dom wybudowany w ciągu 11 godzin

W East St. Louis (Stany Zjednoczone) architekt W. C. Carl wybudował dom w ciągu 11 godzin i wygrał zakład o sporą sumę 10 000 dolarów.

O godz. 7 rano teren budowy był jeszcze zarosnięty trawą, o godz. 9 założono już fundamenty, o godz. 12 mury wyciągnięto pod dach i blacharze przystąpili już do pokrywania dachu, a jednocześnie zakładano w domu instalację, podłogi, okna itp. Wreszcie przystąpili do pracy malarze i punktualnie o g. 6 po południu mała willa była już ukończona od a do z.

Zajeżdżał furgon meblowy, powstawiało rzeczy, a o 7 wieczorem zaproszeni goście i świadkowie zakładu zasiedli do stołu, zastawionego obficie jadłem i napojami. To się nazywa rekord szybkości! Po amerykańsku!

Brzuchomówca zdobywa kolonję afrykańską

Sztuka brzuchomówstwa należy prawdopodobnie do najstarszego repertuaru artystów. Pierwotnie wprowadzie przedstawiciele tej sztuki występowali jako jasnowidze i wróżbiarze. I tak badacze starożytności stoją dzisiaj na stanowisku, że sławna Pythia w świątyni w Delphi, która wygłaszała wolę bogów nie poruszając ust była zręczną brzuchomówczynią. O innych artystkach tej sztuki historii nie donosi, prawdopodobnie dlatego, ponieważ kobiety do brzuchomówstwa nie nadają się, ile że podczas wykonywania tej sztuki muszą mieć usta zamknięte.

Brzuchomówcą był prawdopodobnie także wróżbiarz grecki Eurykles, po nim też całe bractwo wróżbiarskie nazwano euryklidami.

Sztuka brzuchomówstwa zaliczana bywała w dawniejszych wiekach do spraw nieczystych. W Niemczech karano za brzuchomówstwo aż do połowy 18 w. ciężkim więzieniem. Bywało też, że z brzuchomówców wypędzano w sposób bardzo bolesny „djabla”, o ile nie upraszczano procedury przez proste spalenie ich na stosie.

We Francji brzuchomówstwem interesowali się nawet poważni ludzie nauki. Opat de la Chapelle w roku 1770 wydał książkę, mającą uświadomić szeroką publiczność na punkcie brzuchomówstwa. Dziwnym zbiegiem okoliczności sztuka ta właśnie dla Francji wydała praktyczne owoce.

Sto lat temu udało się francuskiemu brzuchomówcy, Robertowi Houdinowi do tego stopnia zastraszyć zbuntowanych naczelników szczepów w Algierze, że ci przekonani o wszechmocy Francuza, odstąpili od zamiaru buntu i nakłonić się dali do pertraktacji z Francją. Robert Houdin pracował z lalką, umieszczoną w skrzynce. Lalka wyskakiwała ze skrzynki, która się samoistnie otwierała, wykonywała rozmaite ruchy, poruszała także ustami do słów artysty, poczem chowała się do skrzyni, która się za nią zamykała. Dzięki doskonałemu mechanizmowi swej skrzyni, potrafił Houdin przekonać czarowników murzyńskich, że Francuzi są doskonalszymi od nich czarownikami, i nakłonić ich do uległości. Aparat Houdina znajduje się

dzisiaj w zbiorach znanego pod nazwą „The Great Edgar”, artysty niemieckiego Edgara Riecka w Hamburgu, który zdołał zebrać około 200 okazów tego rodzaju lalek.

Pierwsze lalki, z jakimi pracowali brzuchomówcy, były wykonane dość prymitywnie. Artysta ustawił kilka tych lalek, nieraz do 10, na scenie, biegł za nimi, poruszając ich usta zapomocą sznura i mówił przez nie. W ten sposób wykonywano całe sztuki teatralne. Później wprowadzano na scenę także wypchane zwierzęta.

Nowoczesne lalki brzuchomówców są arcydziełami techniki. Mają one prawdziwe włosy, artystycznie wykonane oczy i zęby od dentysty.

W i P

Europa spożywa obecnie mniej chleba niż przed 30 laty

Ze statystyki konsumpcji chleba wynika, że w ostatnim dziesięcioleciu Europa zjada dużo mniej chleba, niż poprzednio. Największe ilości chleba konsumowały narody romańskie z Francuzami na czele. Obecnie jakoś odzwyczajają się od jedzenia chleba nawet Portugalczycy i Włosi. Natomiast zwiększa się konsumpcja u narodów północnych, nie mniej konsumpcja ogólnie się zmniejsza. Francuzi zjadali w latach 1909 do 1914 przeciętnie 220 kg. na osobę, w latach 1924 — 1934 już tylko 171 kg. We Włoszech dawniej 162 kg., obecnie 175 kg., w Hiszpanji 153 i 145, w Belgji 197 i 143, w Anglii 153 i 135, w Szwajcarii 153 i 133, w Holandji 108 i 104, w Szwecji 57 i 73, w Norwegji 44 i 63, w Danji 76 i 69, w Niemczech 73 i 63, w Portugalji 41 i 60, w Finlandji 46 i 43. Cyfry te podano na podstawie danych jednego z uniwersytetów angielskich i były już krytykowane, jako nieścisłe. Poska w tej statystyce nie jest wykazana.

Rolnik-samouk

„Vreme”, pismo jugosłowiańskie donosi, że w miejscowości Sikirenko żyje 31-letni rolnik Ilja Lubic, niezwykle utalentowany. Mając lat 16 zbudował zegar z drzewa, który do dnia dzisiejszego znakomicie chodzi. Następnie zbudował maszynę do pisania również z drzewa. Sam się nauczył pisać i czytać. Dzisiaj władza poprawnje językiem niemieckim, francuskim oraz esperanto.

Wszy wymierają

Jeden z uczonych, który odbył długie podróże po Europie i Azji, stwierdził, że coraz mniej wszy rodzi się. Jako powód podaje, że nie tyle postęp higieny wpływa na to, ile tajemnicza choroba, której ulegają wszy, podobnie, jak swego czasu pchły.

Drzewo śmiechu

W Arabji rośnie roślina, której nasiona mają własność szczególną wywołująca śmiechu. Roślina ta posiada kwiaty żółte i owoce podobne do naszej fasoli. Arabowie zbierają jej nasiona, suszą je i trą na proszek. Spożycie zaś niewielkiej dawki tego proszku wywołuje zaraz śmiech, trwający nieraz całą godzinę.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

ŻYCIE KULTURALNE

W NAUKOWYM POZNANIU

Oddział Polskiego Towarzystwa Historycznego odbędzie posiedzenie w dniu 2 października o godz. 18 w Seminarjum Historycznym (Coll. Minus III p.). Na porządku obrad — referaty: prof. dr. K. Tymienieckiego p. t. „Wpływy fendalizmu w Polsce i na Litwie”, uwagi do dyskusji na VI Zjeździe Historyków Polskich w Wilnie oraz mag. J. Krasonia p. t. „Fundacja i pierwotne uposażenie Klasztoru Cystersów w Obrze”.

Donosiliśmy już pokrótce o tem, że w Poznaniu powstał oddział miejscowy Polskiego Związku Historyków Sztuki, utworzonego, jak również wiadomo, na zeszłorocznym październikowym zjeździe polskich historyków sztuki w Krakowie.

Prezesem został obrany dr. Nikodem Pajzderski, dyrektor Muzeum Wielkopolskiego; jest on zarazem delegatem Zarządu głównego Związku. Wiceprezesem jest konserwator dr. Dalbor, sekretarzem dr. Gwido Chmarzyński, skarbnikiem dr. Eckhardtówna, do zarządu weszli: ks. prof. dr. Szczepan Dettloff i dr. Preibisz, do komisji rewizyjnej dr. Jerzy Koller i dr. Orańska.

Na uwagę zasługuje fakt, że oddział poznański postanowił stworzyć i wydawać własny organ, poświęcony badaniom z zakresu historii sztuki oraz popularyzacji wiedzy o sztuce na terenie Ziemi Zachodnich. Sprawę tę powierzono dr. Alfredowi

Brosigowi. Oddział będzie też odbywał posiedzenia naukowe, na których będą wygłaszane i dyskutowane referaty. Posiedzenia takie będą odbywały się przynajmniej raz w miesiącu.

W mieście naszym pracują, jak wiadomo, liczne oddziały miejscowe ogólnopolskich towarzystw i zrzeszeń naukowych. Rezultaty ich prac przynoszą nauce polskiej poważny dorobek, który rozszerza i umacnia stanowisko Poznania jako ośrodka wiedzy. Cieszyć się trzeba, że do tego poważnego szeregu przybywa nowe ognisko pracy naukowej, i to obejmujące zakres ważny, a tak mało jeszcze zbadany, jak rozwój i dzieje plastyki na Ziemiach Zachodnich.

Księga Poznańskiego Kongresu. Jako XII tom ruchliwych „Studia Gnesnensia” ukazała się Księga Pamiątkowa Międzynarodowego Kongresu Filozofii Tomistycznej w Poznaniu, 28—30. 8. 1934 (Gnieźno 1935, str. 469). Zawiera dokładnie stenografowane wykłady kongresu. Niestety nie wszystkie; brak np. sprawozdania z bardzo interesującego wykładu ks. Pastuszki p. t. „Wartości etyczne kultury”, który jak wiadomo skończył się dość sensacyjnym oświadczeniem, że kultury chrześcijańskiej, w ścisłym tego słowa znaczeniu właściwie nie ma. Księga wydana bardzo starannie, stanowi cenną pamiątkę kongresu. (zm)

MUZYKA

Nowe utwory Szostakowicza. Temi dniami urządził w Leningradzie Dmitrij Szostakiewicz, młody czołowy kompozytor rosyjski, wieczór kompozytorski. Wykonane zostały utwory fortepianowe (24 preludia i sonata) oraz sonata na wiolonczelę i fortepian. Na fortepianie grał sam kompozytor, który podobnie jak Rachmaninow, jest także wirtuozem.

SZKOLNICTWO

O umiejętności nauczania i wychowywania. Jak wiadomo, seminarja nauczalskie ulegają likwidacji, ich zaś miejsce zajmują licea pedagogiczne. Programy liceów nie są jeszcze ustalone. W czasopiśmie ukazują się rozprawy, w których wysuwa się postulaty na temat zakresu materiału i metod nauczania w przyszłych zakładach kształcenia nauczycieli. We wrześniowym numerze „Ruchu Pedagogicznego” pisał o tem dr. Leon Langholz. Zastanawia się najpierw nad celami nauczania pedagogii, daje wskazówki o sposobach ich realizacji, określa rolę szkoły ćwiczeń i kończy twierdzeniem, że wykładowca pedagogii musi posiadać bardzo bogatą wiedzę pedagogiczną i być jednym z jej twórców, musi w wysokim stopniu posiadać kulturę pedagogiczną i być doskonałym znawcą środowisk wychowawczych. Jakkolwiek artykuł dr. Langhola nie wyczerpuje zagadnienia, to jednak zawarte w nim uwagi niewątpliwie zainteresują nauczycielstwo. (sn)

BIBLIOTEKA W KIESZENI

— ...Przebiegająca biblioteka uniwersytecka, da się pomieścić w kieszeni surduta, nie wypychając jej więcej, niżeli to ma miejsce przy zwykłym portfelu.

Tak powiedział dyrektor W. Schuermayer, przedstawiając na dorocznym zjeździe bibliotekarzy niemieckich w Tübingen najnowsze zdobycze w zakresie fotografowania książek. Wywody jego przytacza „Zentralblatt für Bibliothekswesen” a są one ze wszelkich miar godne uwagi. Idzie o mikrofotografię za pomocą płyt kolodjowych.

— Dzięki tym płytom udało się już zmniejszyć jedną stronicę książki w formacie ósemkowym do rozmiarów jednej setnej milimetra kwadratowego. Sam się przekonałem, że za pomocą mikroskopu można taką stronicę wybornie przeczytać. Skoro tak, to na jednym milimetrze kwadratowym zmieści się 100 stronic, na centymetrze 10 000, a na kartce, lub filmie wielkości pocztówki, można zreprodukować 1 500 000 stronic. Znaczy to, że w małej szufladzie, mieszczącej 1000 takich kartek czy filmów, pomieścimy 1 500 000 000 str. druku. Biorąc przeciętny tom z 200 stronicami, otrzymamy w ten sposób bibliotekę o półmilionie tomów. Znaczy to, że możemy wziąć ze sobą w podróż bibliotekę dwa razy większą, niż największe biblioteki świata, posługując się w tym celu paczką, nie większą, niż pudełko do cygar. A przeciętna biblioteka uniwersytecka da się pomieścić w kieszeni surduta, nie wypychając jej więcej, niż to ma miejsce przy zwykłym portfelu.

Tyle dyr. Schuermayer. Szłoby o to, jaką przyszłość ma mikrofotografia w takim zastosowaniu? Czy uczyni niepotrzebnymi olbrzymie księżnice? Czy księgozbiory ograniczą się w przyszłości do wydań bibliofilijskich i do unikatów? Ciekawym byłoby usłyszeć o tem zdanie naszych bibliotekarzy.

TEATR

Nowy Karol Czapek. Pod tytułem „Valka s mlouky” („Wojna z szczurami”) ukończył słynny pisarz czeski nową powieść, fantastyczną, tak jak poprzednie (n. p. przekładany na polskie „Krakati”). Odkrycie przedpotopowego, ale cudem zachowanego olbrzymiego jaszczura staje się punktem wyjścia do katastrof, mających wstrząsnąć całą ludzkością.

Fredro w Wilnie. Teatr wileński pod dyrekcją M. Szpakiewicza rozpoczął sezon „Dami i huzarami”.

Wyspiański we Lwowie. Na inaugurację sezonu w Teatrze Wielkim we Lwowie obrał dyr. Horzyca „Wyzwolenie” w nowej inscenizacji.

TEATR ZIEMI POMORSKIEJ ROZPOCZYNA NOWY SEZON

Z Torunia donoszą nam (tr): Nowa kampania, druga z rzędu, Teatru Ziemi Pomorskiej zaczyna się dn. 3 października „Mazepą”, z Osterwą w roli tytułowej. System gościnnych występów został i w tym roku przyjęty jako metoda stała. Kolejno mają przybywać do Torunia i na urządzane stąd objazdy aktorzy tacy jak Stanisław Wysocki, Modzelewski, Węgrzyn, Jaracz i in. Wpływie to na ukształtowanie repertuaru, bo gość przywozi ze sobą zwykle sztukę, albo i dwie. Na czas najbliższy jest zapowiedziany w repertuarze Kiedrzyński („Cudzik i Spółka”), Bałucki („Klub kawalerów”), Słowacki („Księża Niezłomny”), Mereżowski („Car Paweł”), Żeromski („Przepiórka”), J. N. Kamiński („Krakowiaci i Górale”). W zespole, liczącym 21 osób, znajdują się z bardziej znanych afiszowo nazwisk pp.: Bracki, Mierzejewski, Bolesław, Piekarski, Antoni, Balcerzak, Jan, Bracka, Mazarekówna, Łukowska, Małkowska.

LITERATURA

Ćwierćwiecze zgonu Tolstoja będzie uroczystie obchodzone w Moskwie, począwszy od 20 listopada t. j. od dnia śmierci. Urządząca będzie wystawa w Muzeum imienia Tolstoja (otwarcie 19 listopada), następnego dnia posiedzenie uroczyste z odczytem „Tolstoj i współczesność”, oraz zwiedzenie domów, w których w Moskwie Tolstoj był mieszkańcem. Następnie udadzą się literaci i uczeni na dwudniową wycieczkę do Jasnej Polany, gdzie będzie urządzona wystawa pod hasłem „Jasna Polana niegdyś i dzisiaj”.

Jutro:

ROZWÓD, CZYLI FILHARMONJA I RADJO

przez
prof. Stanisława Niewiadomskiego

Pisma nadesłane

„Nowa Wleś”. Nr. 2—3. Treść: I. Gojan: „O literaturę pacyfistyczną”. — J. Łobuz: „Pasiewa było”. — E. Wrona: „List poety”. — „Boś szpicel”. — M. Rumian: „O przeciwdziałaniu plagom powodzi, bezrobocia, głodu i wojny”. — Al. M.: W obronie kultury i pokoju”. — M. Czuchnowski: „Śmierć i powódź”. — A. Zagóda: „Ku jednoci działania”. M. Rumian: „Czasy i ludziska”. — Dokumenty czasu. — Kronika literacka. — Adres Red.: Naprawa, poczta Jordanów.

OBRAZY, KTÓRE UMIERAJĄ

Tragedja farb — Stanisławski, Chełmoński, Fałat — Wnętrza kościołów skazane na zagładę — Co malarz musi wiedzieć o swoich farbach? — Tajemnicze recepty — Dawni mistrzowie i dawni uczniowie — Mamy w Polsce ważne dzieło — A malarze o niem nie wiedzą...! — Kiteł zamiast kurtki — Obrazy wiecznie żywe.

Wygodne, salon raczej, niż pracownię przypominające atelier wczorajszego artysty przeobraża się coraz bardziej w bezpretensjonalną pracownię technika, czy wręcz w laboratorium chemiczne. Dzieje się tak, na skutek bardzo smutnych doświadczeń malarzy z poprzedzających nasz okresu. A dalej, coraz głośniejszymi głosami nawoływania i alarmy technologów malarstwa, które n. p. w Niemczech doprowadziły przed kilku laty, do tłumnego zjazdu artystów-plastyków w Berlinie, w sprawie — tragedji współczesnego malarstwa.

Tragedja ta zamyka się w dwóch słowach, lecz jakże ponurych: obrazy umierają!

Przykłady na to możemy, niestety, obserwować w licznych wypadkach i u nas. Wystarczy przyrzeć się uważnie obrazom Stanisławskiego, Chełmońskiego, Fałata, czy wielu in., aby się ze smutkiem przekonać, jakiego spustoszenia na tych płótnach dokonał czas kilkunastu lat. Pejzaże Stanisławskiego poczerniały nieomal zupełnie. Powierzchnia dzieł Chełmońskiego spękała jest w sposób zastraszający, Fałat z roku na rok, zatracą swój koloryt. Łatwo sobie wyobrazić, w co, już za kilka lat, zmienią się dzieła naszych impresjo- i postimpresjonistów, którzy rzucali farbę całymi gradami na płótno. Farba, czerniejąc sprawi, że obraz straci główny sens swego istnienia, t. j. swe założenie kolorystyczne. A dalej, farba ta, rzucana, jak już powiedzieliśmy, grubymi warstwami na płótno, bardzo rychło poczyni pękać i spadać.

Niemniej tragicznie, jak z malarstwem stalugowem, ma się rzecz z licznymi polichromjami wewnątrz. Polichromje kościołów n. p. wykonane w latach okresu ubiegłego, nieomal wszystkie skazane są na rychłe zniszczenie. Matejkowska polichromja Panny Marii jest jedna z pierwszych skazana na zagładę.

Na przyczyny tej tragedji wskazuje się ostatnio coraz częściej. Autorzy alarmujących przestróg słusznie główne źródło zła upatrują w pomijaniu i lekceważeniu dziedziny wiedzy niezmierzenie ważnej dla każdego artysty, a mianowicie technologii malarzkiej.

Do niedawna (a w dużej mierze i do dziś), artyści nie zdawali sobie poprostu sprawy z tego „czem” i „na czym” malują. Płócien do swych dzieł przeważnie nie preparowali sami, podobnie jak sami nie przygotowywali sobie farb. Materiały malarskie nabywali gotowe, nie mając kontroli nad tem, czy produkt fabryczny dobrze i uczciwie został spreparowany.

Inaczej postępowali mistrzowie dawnych wielkich epok malarstwa. Po części z musu, po części z wolnej woli. Materiałów malarskich gotowych wówczas nabyć nie było można, bo ich nie fabrykowano. Z drugiej strony, mistrzowie zbyt bardzo dbali o techniczną stronę swych dzieł, aby mieli ich tworzyć obcym do sporządzenia powierzać. Oddawali to przygotowanie najbliższemu, to znaczy uczniom, którzy o ucieraniu farb zaczęli swoje jakże nieraz świetne kariery artystyczne. A każdy mistrz miał swoje własne przepisy i recepty, nieraz zazdrośnie przed innymi chowane.

Niestety, ten jedynie właściwy stosunek do tworzenia uległ z czasem, zwłaszcza z rozwojem szkół malarskich, zupełnemu zniekształceniu. Doszło wreszcie do tego, że pracownia malarza zmieniała się w salon, a sprawami materiałów malarskich zajął się, mniej lub bardziej niesumienny fabrykant.

Stan ten był zresztą w pewnej harmonji z programem artystycznym okresów minionych w ostatnim stuleciu. Program ten żądał od plastyka, by był filozofem, poetą, historykiem, nauczycielem, czy czem tam jeszcze, a tylko nie — malarzem. W szkołach malarskich sprawom techniki nie poświęcano prawie żadnej uwagi. W literaturze polskiej nie mieliśmy ani jednego dzieła poświęconego technologii, a malarzy zajmujących się zagadnieniami technicznymi mieliśmy tylko dwóch: ś. p. Tadeusza Noskowskiego i Rutkowskie-

go. Do tej zasłużonej dwójki przybył trzeci, wyłącznie technologii oddany artysta, Jan Hopliński.

Hopliński, ukończywszy długoletnie studia malarstwa i — chemji, od pewnego czasu już pracuje w krakowskiej Akademji Sztuk Pięknych nad wpojeniem najmłodszym artystom polskim właściwego stosunku do zasadniczych spraw techniki malarskiej. Jego pracownia, to już nie tylko nie salon, ale prawdziwa kuchnia artystyczna. Wciąż się tam gotuje coś i smaży. Wydiera się nieustannie i cierpliwie wszystkie skomplikowane przepisy techniczne najtrwalszym (dosłownie) epokom malarskim. Jednak praca nie polega na „sztuczach” i tajemniczych „sposobach”, ale na wnikliwej i obszernej wiedzy o chemicznych własnościach malarskiego tworzywa. Teorię wiąże się z praktyką, i pracownia posiada już interesujący i bogaty zbiór prac doświadczalnych. A nadto, cennym rezultatem jej działalności jest jeszcze książka prof. Hoplińskiego p. t. „Technologia Malarska”.)

Ten „podręcznik dla malarzy”, jest jedną tego rodzaju książką w języku polskim. Jest to dzieło malarzowi tak niezbędne, jak najlepszej gospodyni potrzebna jest... książka kucharska. Ta zabawna nieco analogja nasuwa się już przy pobieżnym przejrzeniu pracy prof. Hoplińskiego. Cała książka to tylko — przepisy, przepisy, przepisy! Na trzystu z górą stronach znajdziesz recepty na wszystko, co ma jakikolwiek związek z kuchnią malarza. Oczywiście, nie tylko malarza stalugowego. Każdy rozdział przynosi wiedzę wyczerpującą przedmiot zupełnie — od doświadczeń, jakie czyniono w dawnych epokach, do współczesnych prób laboratoryjnych. Nawet najbardziej skomplikowane a także zapoznane dzisiaj techniki malarskie są przedstawione jasno i praktycznie.

Zadawałoby się, że praca taka znajduje wśród rzesz plastyków i malarzy naszych, licznych i wdzięcznych amatorów. Tymczasem, mimo, że ukazał się już drugi tom omówionego dzieła, artyści nasi nie o książce prof. Hoplińskiego nie wiedzą. W czasopiśmie „Plastyka” (Nr. 2) skarżą się nawet na dotkliwy brak jakiejkolwiek, choćby w przekładzie, pracy o technologii malarskiej. Wielki więc czas, aby plastykom naszym donieść o istnieniu doskonałej z niezmierzenie ważnej dziedziny plastyki. Hopliński ułatwi plastykom trud przeobrażenia pracowni-salonów w pracownię-laboratorja. Trudno! Mija beznadziejnie okres bujnych artystycznych czupryn, fantastycznych krawatów, kiepskich farb i jeszcze gorszych płócien. Dziś trzeba ulokować twórczość artystyczną na solidnych podstawach warsztatu. Trzeba pożegnać się z miękką aksamitną kurtką, i wdziać prosty kiteł roboczy, wejść do laboratorium. I trzeba na stole tegoż laboratorium położyć książki prof. Hoplińskiego tak, by zawsze były pod ręką. Dwie pierwsze części są już wszędzie do nabycia. Część trzecia, poświęcona konserwacji i regeneracji malowideł, ukaże się niebawem.

Miejmy nadzieję, że dzieło prof. Hoplińskiego uratuje plastykę współczesną od tego zniszczenia, jakim, w sposób wręcz tragiczny, uległo świetne skądinąd, malarstwo najbliższych nam okresów minionych.

Na podstawie wiedzy o malarstwie będą powstawały dzieła tak trwałe, jak te dawnych wieków, które dzisiaj zachwycają nas blaskiem swych barw tak samo, jak przed stuleciami porwały swych pierwszych entuzjastów.

Marjan Turwid.

Bydgoszcz.

*) Hopliński, „Technologia malarska”. „Techniki malarskie”. Kraków. Nakład własny.

Książki nadesłane

Dr. A. Wereszczyński: „Wiadomości o Polsce Współczesnej”. Cz. I. Ustrój i administracja. Lwów 1935. Wyd. Zakładu Narodowego im. Ossolińskich

DZIAŁ GOSPODARCZY

Dwa zagadnienia kartelowe

I.

Jaki jest sens gospodarczy kartelu? Oto ten że przedsiębiorca — za pomocą kartelu — uchyla się od strat, uzyskując równocześnie gwarancję dochodu ze swego kapitału. Gwarancję tę daje kartelowa cena, wyższa — oczywiście — od ceny, jakaby się ukształtowała w warunkach wolnej konkurencji. Dzięki znowie kartelowej przedsiębiorcy osiągają zyski wyższe, niż w warunkach wolnej konkurencji.

Pogląd powyżej wyrażony spotkałby się ze sprzeciwem ze strony zwolenników kartelizacji. Spotkaliśmy się ostatnio w pewnym tygodniku, poświęconym sprawom gospodarczym, z twierdzeniem dość osobliwym, że mianowicie kartele nie dają zysków swoim członkom... Tygodnik ten ubolewa, że nie mamy statystyki zysków i strat przedsiębiorstw skartelizowanych, ale wskazuje, jako na zastępcze źródło informacyjne, na statystykę strat i zysków spółek akcyjnych. Oczywiście, nie wszystkie spółki akcyjne są członkami karteli, a do karteli nie należą tylko same spółki akcyjne, lecz również i przedsiębiorstwa należące do osób prywatnych. Naogół jednak ogromna większość przemysłowych spółek akcyjnych należy do karteli. To też, zdaniem wspomnianego tygodnika, z dużym prawdopodobieństwem i przybliżeniem można użyć statystyki spółek akcyjnych jako ilustracji położenia członków karteli. Otóż, co się okazuje?

Oto, że w latach 1930—1933 wszystkie spółki akcyjne w Polsce, razem wzięte, wykazały nadwyżkę strat nad zyskami, które to salda ujemne wyniosły w r. 1930 — 46,0 milj. zł, w r. 1931 — 132,7 milj. zł, w r. 1932 — 141,9 milj. zł, zaś w r. 1933 — 18,1 milj. zł. Z cyfr powyższych obrońca kartelu wyciąga wniosek, że kartele swoim członkom nie zapewniają zysków...

Jest to twierdzenie tak naiwne, że nie warto się z nim rozprawiać. Wystarczy powołać się na obserwację życia gospodarczego, która skłania do przeciwnego wniosku. Wystarczy przypomnieć metody, przy których pomocy układa się bilanse spółek akcyjnych...

II.

Jednym z najcięższych zarzutów, skierowywanych przeciwko kartelom jest zarzut, iż rezygnują one z ulepszenia techniki produkcyjnej. Szcze-

gólnie pod adresem przemysłów węglowego i żelaznego kierują się te zarzuty, wskazujące na osłabienie w dwóch tych przemysłach ruchu inwestycyjnego i renowacyjnego. Oznacza to niewątpliwie relatywne i bezwzględne cofnięcie się naszych przemysłów pod względem technicznym.

Na te zarzuty obrońców kartelizacji odpowiadają wskazaniem na wzrost wydajności przeciętnego robotnika w naszym górnictwie. Oto wydajność ta na przepracowaną dniówkę całej załogi, która, przyjmując stan z 1913 r. = 100, wyniosła na Śląsku w 1929 r. = 1356 kg, tj. 112,8 w porównaniu ze stanem z 1913 r., podniosła się w r. 1934

Z prasy gospodarczej

W sprawie ewentualnej obniżki ceny cukru

Opinia publiczna, reprezentowana głównie przez konsumentów, domaga się, jak wiadomo, od dłuższego czasu obniżenia ceny cukru, wynoszącej 125 zł za 1 kg., a wyrazicielami tej opinii są niektóre pisma codzienne. Jedno z tych pism wysunęło nawet na wypadek nieprzyjęcia postulatu ogólnej obniżki, ciekawy projekt urządzenia specjalnego taniego tygodnia cukrowego, który nie doznał jednak przyjęcia ze względu na trudności wykonawcze.

Obecnie zajmuje się interesującą ogół kwestią obniżki cen cukru jeden z poważnych ekonomistów warszawskich, p. Wakar, ogłaszając szersze wywody na ten temat w „Rolniku - Ekonomistę”. W tym artykule, rozpatrując sprawę możliwie wszechstronnie, bo nie tylko z punktu widzenia konsumentów z jednej strony i przemysłu cukrowniczego z drugiej, ale też rolnictwa, a zwłaszcza plantatorów buraczanych, przedstawia dwie ewentualności.

Pierwszą ewentualnością jest obniżenie cen w ogóle, niezależnie od kwestii eksportu. P. Wakar uznaje argument przemysłu cukrowniczego, że obniżenie cen warunkowane jest zwiększeniem konsumpcji cukru, uważa jednak, że mogłoby nastąpić pewne, aczkolwiek nie bardzo znaczne, obniżenie cen cukru, biorąc pod uwagę, że ostatnia obniżka cen cukru począwszy od 1 września 1934 r. o 11 proc. spowodowała zwiększe-

nie konsumpcji tylko o 2,5 proc. Poważniejsze zwiększenie konsumpcji jest zatem zależne od ogólnego powiększenia zdolności nabywczej społeczeństwa. Sądzi on, że przywrócenie wolności konkurencji pomiędzy cukrowniami nie jest pożądane z punktu widzenia interesów plantatorów i że rząd nie zdecydował się na zniesienie przymusowej kartelizacji, rozciągając nawet raczej treść ustawy cukrowej o tyle mianowicie, że kwestia porozumienia dwóch organizacji cukrowniczych, która jest obecnie przedmiotem prywatnej regulacji, zostanie wkrótce ustawowo uregulowana.

Naszym zdaniem, główną przyczyną, której należy przypisać wzrost wydajności pracy, jest — nakazana kryzysem i ciężką sytuacją finansową — eksploatacja wyłącznie najlepiej urządzonych kopalń i najbardziej wydajnych pokładów. Więc statystyki tej nie można używać jako tarczy przeciwko zarzutom, jakie się stawia kartelom, że nie kwapią się do nowych inwestycji i ulepszeń.

W dalszym ciągu swych wywodów rozpatruje autor możliwość rezygnacji z eksportu, który w ostatnich latach cofa się sam przez się, wynosi bowiem za 9 miesięcy ostatniej kampanii 5,5 milj. zł, podczas, gdy jeszcze w r. 1932 wynosił on 16 milj. zł. Zważywszy odmienność podstaw kalkulacyjnych eksportu cukru, który opiera się wyłącznie na pokryciu kosztów zmniejszenia, oraz na dopłacie funduszu eksportowego, dochodzi on do przekonania, że przez zniesienie eksportu i kierowanie tych samych ilości cukru na rynek wewnętrzny, nie dojdzie się do obniżenia cen cukru, wymagającej rozszerzenia konsumpcji.

P. Wakar ma zamiar wystąpić z własnymi koncepcjami rozwiązania kwestii, których oczekiwać należy z zainteresowaniem. (I)

KRONIKA GOSPODARCZA

Z KRAJU

(k) **Ponowna niżka funta angielskiego, wzmocnienie florena.** Na wczorajszych giełdach walutowych nastąpiło ponowne osłabienie funta sterlinga. Floren holenderski zyskał nieco na kursie w Paryżu, Zurychu i w Warszawie, kształtując się na ogół mniej więcej na poziomie parytetu. Dolar nie wykazał żadnych zmian. Poza tem zanotowano mocniejszą nieco tendencję dla franka szwajcarskiego. Inne dewizy nie wykazały ciekawych zmian.

(k) **Katastrofalne następstwa suszy w poznańskim.** Poznańskie w r. b. ucierpiało bardzo wiele od suszy. Największe szkody ponieśli rolnicy w pow. jarocińskim. Jakich rozmiarów są one stwierdza następujące cyfry: jeden z osadników z 9 mórg sprzątnął 2 wozy słomy z czego będzie mieć 2 ctn. żyta; inny z 6 mórg niecałe 3 ctn. owsa nie więcej jak 1 ctn. Z 31 mórg, na których wysiał właściciel 32 ctn. żyta, zebrał dokładnie pół ctn., z 20 mórg — trzy wozy żyta, wogóle nie do młócki. Prawie na wszystkich gospodarstwach stało się podobnie. Miejscowe komitety zwróciły się do władz z prośbą o zorganizowanie pomocy. Zwracają uwagę, że położenie jest niezmiernie ciężkie, wobec czego pomoc jest pilna. (P. A. A.)

(k) **Wzrost realnej drożyzny w Gdańsku.** Ceny wszelkiego rodzaju towarów gdańskich, a zwłaszcza artykułów pierwszej potrzeby rosła w stosunku o wiele wyższym, aniżeli wynosi dewaluacja, przy czym płaca i zarobki pozostają niezmiennymi w porównaniu z okresem przed dewaluacją, co jest w dużej mierze wynikiem specyficznej polityki towarowej, polegającej na ograniczaniu, przy pomocy szykan i presji polityczno-dewizowych, czy administracyjnych, dowozu tanich środków żywności pochodzenia polskiego. (I)

(k) **Drzewnictwo, a rokowania handlowe z Niemcami.** Przemysł i handel drzewny, zwłaszcza Zach. Polski oczekuje z niecierpliwością zakończenia rokowań handlowych z Niemcami, mając w tym względzie odrębny interes, odmienny od różnych innych przemysłów, zainteresowanych raczej w obronie swych interesów przed importem niemieckim. Koła przemysłu drzewnego są zaniepokojone fak-

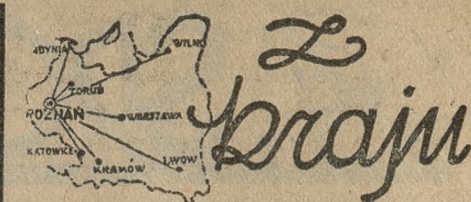
tem, że rozpoczął się już okres zakupowania surowców, podczas gdy niezakończono rokowania z Niemcami, mające największe znaczenie dla kształtowania się cen nie tylko eksportowych, ale i wewnętrznych stwarzając sytuację niepewności i depresji. (I)

(k) **Wykłady naukowej organizacji w Poznaniu.** Izba przemysłowo-handlowa w Poznaniu zawiadamia, że Instytut naukowy organizacji i kierownictwa w Warszawie projektuje zorganizowanie specjalnego cyklu wykładów w Poznaniu w okresie 15 — 25 października 1935 r. pod ogólnym tytułem: „Metody i środki usuwania marnotrawstwa w administracji wytwórczości i handlu”.

Z ZAGRANICY

(z) **Wzrost obiegu i spadek zapasu złota w Banku Włoch.** Bilans Banku Włoch z dnia 20 września wykazuje spadek zapasu złota o przeszło 228 milj. lirów przy jednoczesnym spadku walut, zaliczonych do pokrycia o 14 milj. lirów. Łączny spadek pokrycia wynosił w Banku Włoch w okresie sprawozdawczym 243 milj. lirów. W ciągu miesiąca, t. j. od 20 ub. m. do 20 września, zapas złota w Banku Włoch spadł o przeszło 560 milj. lirów do poziomu, jaki nie był notowany od r. 1926. Równocześnie zwraca na siebie uwagę ekspansja emisji banknotów w rozmiarach nie zaobserwowanych od kilku lat. Należy podkreślić poza tem wzrost natychmiast płatnych zobowiązań.

(z) **Zwyżka cen cyny w Londynie.** Na giełdzie metali wystąpiła w dniu 30 bm. znaczna zwyżka notowań cyny. W dniu 27 września cena tego metalu (standard per kasa) wynosiła 229 — 229½ L. Natomiast w poniedziałek — 232½ — 233 L. Powodem wzrostu notowań cyny jest — zdaniem londyńskich kół giełdowych — zmniejszenie się zapasów tego metalu w W. Brytanii: poniżej 600 tonn. Stan rynku przyczynia się do pojawienia pogłosek o możliwości zwolnienia w krótkim czasie nowego posiedzenia międzynarodowego komitetu cyny w sprawie podjęcia środków, jakich wymaga obecna sytuacja.

REKORDOWA CYFRA PODRÓŻUJĄCYCH SAMOLOTAMI

Chociaż samoloty komunikacyjne P. L. „Lot” kursują cały rok bez przerwy, największa frekwencja pasażerska na naszych liniach lotniczych panuje w miesiącu sierpniu i bardzo często zachodzą wypadki, że z powodu braku miejsc trzeba rezygnować z podróży powietrzną. W sierpniu roku bieżącego cyfra przewiezionych osób polskimi samolotami w stosunku do wszystkich lat ubiegłych była rekordowa i wyniosła 3.042 pasażerów. W szczególności samoloty P. L. „Lot” w miesiącu sierpniu br. wykonały 721 lotów (203.736 km), w których poza 3.042 pasażerami przewiozły ponad 48 tonn bagażów i towarów, oraz 8½ tonn poczty i gazet. W porównaniu z miesiącem sierpniem ub. r. frekwencja pasażerska wzrosła o 21 proc.

SZKOLNICTWO POWSZECHNE W POWIECIE WARSZAWSKIM

Na terenie powiatu warszawskiego znajdują się 174 szkoły powszechne państwowe i 38 szkół prywatnych. W liczbie tej znajduje się 57 szkół siedmioklasowych, 2 sześcioklasowe, 13 pięcioklasowych, 9 cztero-klasowych, 19 trzyklasowych, 22 dwuklasowych i 39 jednoklasowych.

Na 164 szkoły państwowe zaledwie 76 posiada własne budynki. Na terenie wsi w budynkach wynajętych przez szkoły znajdują się 352 izby, w budynkach własnych szkół — 376 izb.

Według prowizorycznych obliczeń, w bieżącym roku szkolnym nie znajdzie pomieszczenia w szkołach na terenie powiatu warszawskiego przeszło 1.500 dzieci.

POLSKA KASA BEZPROCENTOWA

Jak donoszą z Zamościa, w dniu 24 września r. b. w sali odczytowej sejmiku zamojskiego odbyło się pierwsze walne zgromadzenie stowarzyszenia pod nazwą „Polska Kasa Bezprocentowa w Zamościu”. Zadaniem stowarzyszenia jest niesienie pomocy drobnym kupcom i rzemieślnikom chrześcijańskim, zapomocą bezprocentowych pożyczek dla celów produkcyjnych i handlowych. Zgromadzenie przyjęło zatwierdzony już statut i dokonali wyboru pierwszego zarządu i komisji rewizyjnej. Siedzibą stowarzyszenia jest Centralna Kasa Spółdzielcza w Zamościu.

TRAGEDJA RODZINNA

We wsi Solcowa w powiecie brzozowskim 19-letni Antoni Oblaja zastrzelił swego ojca i w dodatku siekierą rozplątał mu głowę. Do popełnienia zbrodni rzekomo namówiła go matka, która pałała nienawiścią do męża za to, że miał we wsi kochankę. Oboje sprawców straszliwej zbrodni aresztowano.

PROJEKT WYSTAWY UZDROWISKOWO-TURYSTYCZNEJ

Na odbyte ostatnio w Krakowie konferencji turystyczno - zdrojowskiej, w której brali udział delegaci ministerstwa opieki społecznej, Związku Uzdrowisk Polskich i organizacji turystycznych, omawiano obszernie projekt zorganizowania wystawy uzdrowiskowo - turystycznej. W toku dyskusji wyrażano zgodną opinię, że zorganizowanie tego rodzaju wystawy, pomyslanej na szeroką skalę, jest wielce celowe i posiadać będzie duże znaczenie z punktu widzenia popularyzacji lecznictwa zdrowego wśród najszerszych sfer społeczeństwa.

Uznano za wskazane złączyć termin wystawy z uroczystościami „Dni Krakowa”, które odbyć się mają wiosną 1936 r. Co do miejsca wystawy brane są pod uwagę trzy tereny w Krakowie: gmach wystawowy przy ul. Rajskiej, Park Jordana lub tereny na Błoniach. Wstępne prace powierzone komitetowi przygotowawczemu, który zajmie się opracowaniem wytycznych i kosztorysu wystawy.

BANDYTA ZASTRZELONY PRZEZ POLICJĘ

Odprowadzany przez dwóch posterunkowych do więzienia, w Krośnie bandyta Michał Raus usiłował zbiec i w tym celu kopnął jednego posterunkowego w brzuch tak silnie, że ten upadł zemdlny na ziemię. W drugiego zaś chciał ugodzić kamieniem, lecz nie trafił, a natomiast tenże do był rewolweru i zastrzelił Rausa na miejscu.

ZBRODNIA WYKRYTA PO 15 LATACH

We wsi Milusze pow. łuckiego, w czasie kopania rowu odwadniającego, natrafiono na szkielet ludzki z resztkami mundurku żołnierza polskiego. Dochodzenie wykazało, że odkopany szkielet należy do żołnierza polskiego, który w czasie odwrotu wojsk polskich przed nawałą bolszewicką w 1920 roku został zamordowany przy rekwirowaniu podwód dla wojska polskiego. Policja tego samego dnia jeszcze wykryła sprawców morderstwa, którymi okazali się nieśkańcy wsi Miluszek - Pantelejmon Dżuma i Grzegorz Wojczuk. Obaj zostali osadzeni w więzieniu w Łucku.

Krótkie informacje gospodarcze

— Na ogólną liczbę 12 tys. spółdzielni związkowych w Polsce mamy 5563 spółdzielni kredytowych (46,7%), z czego najliczniejsze są spółdzielnie Związku Spółdzielni Rolniczych i Zarkowko-Gospodarczych R. P., zrzeszającego 3477 spółdzielni.

— Senat w m. Gdańska wprowadził system koncesjonowania w dziedzinie pośrednictwa i handlu nieruchomości, pośrednictwa w uzyskiwaniu pożyczek, administrowania nieruchomości, prowadzenia jadalni i handlu makulaturą.

— Tegoroczny urodzaj zbóż na Litwie jest prawie o 2% mniejszy od zeszłorocznego.

— Przedstawiciele sfer gospodarczych Łotwy, Litwy i Estonii udali się do Anglii w celu zwiędzenia głównych ośrodków przemysłowych.

— Bank Estoński postanowił obniżyć z dniem 1 października b. r. stopę dyskontową z 4½ do 4 proc.

— Finlandia podjęła starania o odroczenie należności w Południowej Ameryce.

— Od 5 do 13 października r. b. odbędzie się w Helsinkach ogólnokrajowe targi przemysłowe.

— Minister gospodarki Rzeszy, dr. Schacht, zapowiedział, iż rząd Rzeszy wyda w najbliższym czasie ustawę, wprowadzającą nadzór nad gospodarką elektryczną w całych Niemczech.

— W ostatnich dniach podpisany został układ kompensacyjny między Węgrami a Czechosłowacją. Węgry dostarczą Czechosłowacji nieograczany za 12 milj. pengő, natomiast Czechosłowacja za równowartość tej sumy sprzeda Węgom drzewo.

— Francuski kartel blachy białej został zlikwidowany.

— Ostatni bilans Banku Francji wykazał dość znaczny odpływ złota (o 117 milj. fr.), spowodowany utrzymywaniem się kursu dewizy na Nowy Jork na giełdzie paryskiej na górnym punkcie złota.

— Zapas złota w Banku Niderlandzkim zmniejszył się ponownie o 21 milj. florenów.

— Trust korkowy w Hiszpanii (Compania General del Corcho) ulegnie likwidacji.

— Towarzystwo naftowe Mossul Oilfields Ltd. — wbrew pogłoskom — nie przechodzi w ręce włoskie.

— Persja wysłała ostatnio większe partie dywanów do szeregu krajów. W związku z tem zanotowano znaczne ożywienie w przemyśle dywanów.

SPORT

Z działalności sokolstwa polskiego

Związek Sokolstwa Polskiego projektu następujący terminarz ciekawych zawodów gimnastycznych:

27 października br. w Warszawie odbędą się mistrzostwa Polski w gimnastyce dla mężczyzn i kobiet. W programie mistrzostw męskich — ćwiczenia dowolne i obowiązkowe, wolne i na przyrządach: drążku, poręczach, kółkach, koniu wszerz z łękami i skoki przez konia wzdłuż. Na program mistrzostw żeńskich składają się ćwiczenia obowiązkowe wolne, na przyrządach i skoki przez konia.

Zawody mistrzowskie będą stanowić jednocześnie eliminację do meczu z Jugosławią.

W grudniu br. odbędą się w Warszawie zawody gimnastyczne Polska — Jugosławia, które stanowią eliminację do przyszłorocznego igrzysk olimpijskich.

Ponadto w grudniu br. projektowany jest trzytygodniowy obóz treningowy dla specjalnie wycelowanych zawodników

i zawodniczek.

Wreszcie ostatecznym etapem przygotowań będzie 6-tygodniowy obóz, projektowany na czerwiec i lipiec 1936 r.

Po obozie tym drużyna olimpijska pojechałaby bezpośrednio do Berlina.

Obecnie czynnych jest w Polsce 888 gniazd, w których poza przepisowymi ćwiczeniami gimnastycznymi i lekkoatletycznymi, istnieją następujące sekcje specjalne: 31 tenisowych, 30 strzeleckich, 37 narciarskich, 18 łyżwiarskich, 11 szermierycznych, 20 pływackich, 11 wioślarskich, 48 kolarskich, 28 bokserskich, 5 konnej jazdy itd.

Corocznie kilkadziesiąt członków i członkiń związków kończy kursy związkowe, a po paruset — kursy dzielnicowe i okręgowe przygotowawcze. Sokoli co rok startują w wewnętrznych zawodach okręgowych, dzielnicowych i związkowych.

Obecnie ponad 16.000 sokolów posiada Państwową Odznakę Sportową.

Pilotka lwowska Marja Younga zdobyła w poniedziałek ponownie kobiecy rekord wysokości, osiągając 2200 m, a więc wynik lepszy od dotychczasowego rekordu panów. Przypominamy, że zaledwie przed tygodniem zawodniczka poznańska Krystyna Ganowiczówna pobiła wynikiem 1800 m poprzedni rekord Younżanki, wynoszący 975 m.

Skład Polski na mecz z Austrią

Kapitan związkowy Polskiego Związku Piłki Nożnej p. Kałuża wyznaczył już graczy, którzy będą prawdopodobnie reprezentować Polskę na niedzielnej meczu z Austrią. Są to: Albański, Keller, Martyna, Bulanow, Doniec, Kotlarczyk II, Kotlarczyk I, Dytko, Piec, Matjas, Smoczek, Malczyk, Artur, Gemza, Kisielewski.

Wszyscy wymienieni zawodnicy przybędą do Warszawy w czwartek rano i po południu, rozegrają na stadionie Wojska Polskiego treningowy mecz z „Legią” lub z „AZS”. Po tym meczu nastąpi ostateczne ustalenie składu.

Austriacy również nie zestawili jeszcze reprezentacji. We wtorek odbędą się w Wiedniu specjalny trening i dopiero wtedy dowiemy się jakich graczy desygnuje związek austriacki do Warszawy.

Cieźka atletyka

„Sokół” i „HCP.” 12:9. Spotkanie międzyklubowe, odbyte w ramach drużynowych mistrzostw okręgu poznańskiego między obu czołowymi drużynami, zakończyło się niespodziewanym, lecz w pełni zasłużonym zwycięstwem „Sokoła”. Na szczególne podkreślenie zasługuje zwycięstwo Hałupki (S.) odniesione nad dotychczas niepokonanym w Poznaniu Tuszyńskim w wadze średniej. Stosunkowo bardzo licznie zebrana publiczność w sali gimnastycznej przy Zielonych Ogródkach śledziła ciekawe walki z pełnym zainteresowaniem.

Wyniki spotkań od wagi koguciej do ciężkiej były następujące: Weiss (H.) pokonał Łakomego w 6:35 min. parady. — Grządzielowski (S.) zdobył dwa punkty bez walki z powodu nadwagi przeciwnika. Olejniczak (H.) uległ w 13:05 min. Jachimowskiemu (S.). Tuszyński (H.) przegrał walkę w 18:05 z Hałupką (S.). Sychała (H.) położył na łopatki Gąsowskiego w 12:30 min. Walkowiak (H.) pokonany został już w 3:04 min. przez Rochowskiego (S.), wreszcie Elsner (H.) zwyciężył Praczyka (S.) w 5:46 min. W ringu sędziował p. Majcherek, na punkty zaś pp. Czyst i Szymański. (wz.)

Hippika

Mistrzostwo Polski w konkursie ujeżdżania konia zdobył mjr. Lewicki na „Dunkanie”. Pierwszym wicemistrzem został rtm. Kulesza na „Abd-el-Krim”, drugim wicemistrzem por. Rojewicz na „Tulipanie”. Wstęgi zdobyli: rtm. Sokołowski, por.

Totjew, por. Skulicz, por. Sokołowski, por. Nickunas, rtm. Kuchciński, por. Szelocho, por. Czerniawski, rtm. Zgorzelski, por. Mossakowski, mjr. Trenkwald, por. Tuziński, por. Pawłowicz i p. Szopa.

Lekka atletyka

Daranyi ustanowił nowy rekord światowy w kuli oburącz na niedzielnych zawodach eliminacyjnych w Budapeszcie przed spotkaniem z Polską. Węgier pchnął kulę oburącz 29.46 (15.77 i 13.69) bijąc rekord Hełjasza, który wynosił 28.78 m.

Treningi AZS-u odbywać się będą począwszy od 1 października na boisku okr. ośrodka w środy i piątki od godz. 16—18 i w niedzielę od 11—13. Wpisy i informacje codziennie w lokalu AZS-u od godz. 16—18. (Kom.)

Pięściarstwo

W zawodach międzypaństwowych Polska — Czechosłowacja w dniu 6 bm. spotykają się w wadze koguciej Krzemiński i Doleżał.

Krzemiński zadebiutował po raz pierwszy w barwach narodowych w Warszawie w dniu 1 września br., gdzie zwyciężył zawodnika Rappsilbera, nadzieję Niemiec.

Czech Doleżał ma za sobą 98 spotkań, z których wygrał 47 przez k. o., 28 razy na punkty, 11 razy remisował, a tylko 12 razy uległ. Dwa razy bronił barw czeskich z powodzeniem.

W wadze piórkowej walczyć będzie Polus, kilkakrotnie reprezentant barw narodowych. Zwyciężył m. in. Sergo (Włochy), Weiss (Austria), Andersona (Szwecja). Jego obecny przeciwnik Novak, mistrz w wadze piórkowej na rok 1935 kilkakrotnie reprezentował barwy czeskie. Zawodnik o silnym ciosie, uprawia boks przeszło 4 lata. Walczył do tej chwili 73 razy, zwyciężył 56 razy, 13 spotkań zremisował a uległ tylko 4 razy. (kom)

Z „Warty” wystąpił jak się dowiadujemy z dniem wczorajszym p. Witold Majchrzycki.

Piłka nożna

„Warszawianka” w Sallaumines pokonała reprezentację polskiej emigracji 6:1 (3:1).

Różne

Dwa propagandowe filmy przyszłorocznej olimpiady w Garmisch-Partenkirchen i Berlinie wyświetlone zostały w niedzielę w kinie „Metropolis” w Poznaniu. Wyświetlenie ich poprzedziła krótka prelekcja znanej lotniczki niemieckiej von Osterkamp. Sala wypełniona była po brzegi publicznością; bardzo licznie reprezentowani byli Niemcy.

Tennis

„H. Cegielski” i „Warta” 6:0. Wyniki poszczególnych gier: Łaniecki — Śmigiełski 8:6, 6:0; Różycki — Talarczyk bez gry 0:6, 0:6; Hupka — Rypiński 6:2, 6:2; Belżyński — Tuszyński 6:3, 6:3; Wojtyniakówna — Kubaśewska 4:6, 6:2, 6:1; Hupka i Łaniecki — Talarczyk i Tuszyński 6:0, 4:6, 6:1; Mieczysławski i Belżyński — Śmigiełski i Rypiński 7:5, 9:7.

Klasa B 3:2 dla „Warty”. Wyniki gier: Mieczysławski — Matysiak 6:2, 6:1; Urban — Janicki 3:6, 4:6; Drożdżyński — Wojciechowski 4:6, 5:7; Tatar — Wisniewski II 1:6, 0:6; Drożdżyński i Urban — Janicki i Wojciechowski 3:6, 6:4, 6:4.

W Meranie rozpoczęły się międzynarodowe zawody z udziałem Jędrzejowskiej i Wittmana. Jędrzejowska, która została rozstawiona stoczyła pierwszy mecz z Levi, bijąc ją 6:0, 6:1.

Wittmann przeszedł do drugiej rundy walkower ze względu na brak przeciwnika.

Na kortach „AZS” rozpoczyna się w środę lokalny turniej tenisowy. Pewne zainteresowanie budzi start Beldowskiego,

PIĘKNE OBUWIE - PASTA „KIWI”

ng 15 512

który wrócił z Szwajcarii i zapisał się na uniwersytet poznański. Spotka on się prawdopodobnie z Ksawerym Tłoczyńskim. Turniej trwać będzie do niedzieli.

Wioślarstwo

Krakowski „AZS” wioślarskim mistrzem Polski. W niedzielę zamknięty został w Polsce sezon regat wioślarskich. Program wprawdzie przewiduje jeszcze regaty długodystansowe w dniu 6 października, ale te zawody nie są już zaliczane do tabeli punktacyjnej. Ostatnie zawody klasyfikacyjne odbyły się w niedzielę w Warszawie. Po tych zawodach krakowski „AZS” zajął definitywnie pierwsze miejsce w wioślarskiej tabeli punktacyjnej, osiągając 465 punktów. „Warszawskie Tow. Wioślarskie” wywalczyło jedynie drugie miejsce — 370 pkt. 3. „Bydgoskie Tow. Wioślarskie” 326 pkt., 4. „Kolejowy K. W.” — Bydgoszcz 302 pkt., 5. „AZS” Poznań 285 pkt. Ogółem tabela klasyfikuje 42 męskie kluby.

Największy włoski tenor śpiewa

„PIEŚŃ SŁOŃCA”

Lauri Volpi, największy tenor świata, śpiewa poraz pierwszy do filmu produkcji włosko-niemieckiej p. t. „Pieśń Słońca”. Jego przyjaciół Piotr Mascagni, znakomity kompozytor doby obecnej, skomponował główną pieśń tego filmu „Pieśnią Słońca”. Lauri Volpi wykonuje „Matinette” Leoncavalla i wielką tenorową partię „Hugenotów”. Film, który z ogromnym nakładem pracy i rozmachem został wykonany na tle cudnej panoramy Neapolu, Rzymu, Capri i Wenecji, przemówi swym artystycznym ujęciem głęboko do duszy każdego widza i słuchacza. Premiera tego przepięknego arcydzieła dziś we wtorek w kinie Metropolis.

ng 15 782

Dziś występ Maszyńskiego w Teatrze Polskim

Dziś pierwszy występ gościnny znakomitego artysty scen warszawskich Marjusza Maszyńskiego, który wystąpi w ostatniej nowości scen europejskich Irvinga Dais’a „Wszystkie prawa zastrzeżone”. Komedja ta obiegła triumfalnie wszystkie sceny świata, a w Warszawie grana była z nadzwyczajnym powodzeniem, dzięki doskonałej grze Maszyńskiego, zaliczającego tę rolę do najlepszych w swym bogatym repertuarze.

LEON WYRWICZ przybywa do Poznania!

LEON WYRWICZ, najznakomitszy estradowy komik polski, ulubieniec publiczności, nieprzeczny odtwórca typów, zdarzeń i przeobrażeń monologów, którego każdorazowy występ w naszym mieście gromadzi zawsze tłumy publiczności — po długiej nieobecności w Poznaniu — przybywa do naszego miasta i wystąpi jedyny raz w Poznaniu w sobotę, dnia 5 października o godz. 11 wiecz. w kinoteatrze „Słońce”.

Leon Wyrwicz w Poznaniu reklamy nie potrzebuje! Zna go dobrze całe miasto! Wszyscy zaśmiewają się z jego przepysznych kawałów! Tym razem Wyrwicz zaprezentuje naszej publiczności swój najlepszy program, złożony z najweselejszych i najpopularniejszych monologów oraz z nowych monologów 2 przepyszne: „97 lat” i „Powódź”. Niezwyklej słodki występ Leona Wyrwicza w „Słońcu” wywoła wielkie zainteresowanie w najszerszych sferach sympatyków ulubionego artysty i zgromadzi tłumy publiczności.

Ceny biletów najniższe! Bilety w cenie 1,—, 1.50 i 2,— zł. są do nabycia wcześniej w składzie cygar p. Szrejbrońskiego, ul. Br. Pierackiego 20. Tel. 56-38.

zg 11 909

W czwartek, 3 października przedstawienie w cyrku Staniewskich dla czytelników „Kurjera Poznańskiego”

Wczoraj zakomunikowaliśmy na łamach pisma naszego, że w czwartek, 3. bm. o 4.30 po poł. odbędzie się przedstawienie w Cyrku Staniewskich dla naszych Czytelników, którego wspaniały program stał się rewelacją całego Poznania. Każdy punkt wielkiego widowiska cyrkowego jest bezapelacyjną nowością, to też przedstawienie nasze w cyrku powinno się spotkać z zadowoleniem Czytelników, którzy za kilkanaście groszy będą mogli być świadkami niecodziennego widowiska cyrkowego. Pragniemy zaznaczyć, że Czytelnicy nasi będą świadkami pełnego programu wieczorowego. Wczoraj w okagmieniu rozchwytała publiczność większą część bajecznie tanich biletów, to też należy się pośpieszyć, aby otrzymać dzięki specjalnemu kuponowi jeszcze miejsca na czwartkowe popołudniowe przedstawienie. Z powodu wyjazdu cyrku z Poznania w czwartek należy zaopatrzyć się jeszcze dzisiaj w bilety, albowiem jest to ostat-

Koncert Ignacego Paderewskiego 12 października

Mistrz Paderewski po raz pierwszy zagra swój koncert przed mikrofonem szwajcarskim, który to koncert będzie transmitowany na wszystkie rożgłośnie świata, dzięki czemu wysłucha go prawdopodobnie około 200 milionów ludzi na całym świecie.

Prasa całego świata żywo zainteresowała się koncertem, który z okazji 50-lecia pierwszego koncertu kompozytorskiego Paderewskiego, tak w całym świecie cenionego artysty — muzyka, oczekiwany jest z niesłychanym napięciem.

Każdy, kto tylko ma aparat radiowy, niewątpliwie będzie słuchał tego koncertu. Wiadomo, że mistrz Paderewski nie ni, nie wiadomo więc, czy kiedyś w przyszłości jeszcze stanie przed mikrofonem.

Każdy posiadacz radia niewątpliwie sprawdzi swoją instalację radiową, czy ona dobrze działa, a posiadacze aparatów bateryjnych powinni przedewszystkiem postarać się o to, aby przy ich aparacie znalazła się wysoko wartościowa bateria anodowa „Centra”.

korespondencja

z czytelnikami

STALEJ CZYTELNICZCE

Korniszony. Równe niezbyt duże korniszony obetrzeć na sucho ściereczką; ułożyć w garnku kamiennym, przesypując je dobrze solą i pozostawić przykryte do drugiego dnia, to znaczy na 24 godzin. Następnie każdy z osobna wycierać do sucha w czystą ściereczkę, ułożyć w garnku z powrotem (garnek wstępnie dobrze wytrzeć), sparzyć octem, pozostawiając je przez trzy dni, i codziennie ten sam ocet zagotować i korniszony nim sparzyć. Czwartego dnia ułożyć w słoje, zagotować świeżego mocnego octu, z pieprzem, angielskim korzeniem, bobkowymi liśćmi, zimnym octem zalać korniszony i zawiązać pergaminowym papierem.

Ogórki z gorczycą, t. zw. płaty. Duże mięsiste żółte ogórki obrać z łupiny, przekroić na połówki, wyskrobać z nich jądro i pestki, drewnianą lub srebrną łyżką. Pokrajać je w pasy na palec szerokie i posolić na 24 godziny. Następnie obetrzeć serwetą, ułożyć w kamienne naczynie; zagotować octu, sparzyć nim ogórki i niech tak przez dwa dni stoją. Trzeciego dnia zlać z nich ocet, zagotować świeżego octu z korzeniami i cukrem, biorąc do jednego litra pół funta cukru. Ogórki ułożyć w słoje, przesypuwać gorczycą i kilka kawałeczkami chrzanu, zalać przestudzonym octem i zawiązać szczelnie pergaminowym papierem.

Szałotki marynowane. Drobne cebulki zwane szalotkami obrać z wierzchniej łupiny, posolić w misce na 24 godziny. Nazajutrz obetrzeć je ściereczką do sucha, zagotować mocnego octu z korzeniami, wrzucić cebulki, gotować przez 5 minut, a gdy dobrze przestygła, wlać je razem z octem, w którym się gotowały, do słoika i zimno obwiązać pergaminowym papierem. M. S. z.

EGZYSTENCJA!

Sprzedam fabrykę musztardy. Oferty „PAR”, Al. Marcinkowskiego 11 pod 56,245

Pg 5 938-56,245

„KURJER POZNAŃSKI”

SWOIM CZYTELNIKOM

Dzięki nin. kuponowi wyda kasa CYRKU STANIEWSKICH 2 BILETY na przedstawienie popoł. o 4.30

w czwartek, 3. 10.

CENY: Łoża i krzesła po 1.50
I. miejsca po 1.09
II, III i IV m po 0.75
Galerja stojąca 0.40

Dnia 30 września 1935 r., zasnął w Bogu, opatrzona Sakramentami św., nasza najlepsza, najtroskliwsza matka, teściowa, babcia, siostra i ciocia, s. p.

z Drozdowskich

Anna Kokocińska

przeżywszy lat 79. Eksportacja zwłok odbędzie się w środę, 2 października o godz. 15.30 z kościoła przy Walech Jana III na cmentarz św. Marcina przy ul. Bukowskiej. Msza św. odprawiona będzie nazajutrz w kościele św. Marcina.

W ciężkim smutku pogrążeni
dzieci i rodzina.

Poznań, Międzychód, Katowice, Września, Berlin.

W dniu 29 września 1935 r., o godz. 21, zmarła po krótkich, ciężkich cierpieniach, moja najdroższa żona, nasza mamusia, synowa i siostrzenica, s. p.

z Kramerów

Aniela Mayowa

Pogrzeb odbędzie się w środę, dnia 2 października o godz. 4 po poł. z kaplicy cmentarnej w Dębcu.

W ciężkim smutku pogrążeni
mąż z dziećmi i rodzina.

zg 11 907

Za złożone wyrazy współczucia, wieńce oraz udział w pogrzebie naszego ukochanego męża i ojca, s. p.

Maksymiliana Werblińskiego

składamy Przew. Duchowieństwu, Przedstawicielom Władz, Organizacjom oraz Krewnym i Znajomym

serdeczne podziękowanie.

zg 11 913

Żona i dzieci.

Wyjeżdżam

od 2 do 8 października

ng 15604

Dr. Walter, Lekarz - dentysta

Poznań, Sew. Mielżyńskiego 23 Tel. 18-60

W trzecią rocznicę zgonu ojca naszego, s. p.

Ludwika Kurnatowskiego

byłego dyr. oddz. banku „Vesta”

odprawiona będzie

msza św.

w kościele św. Marcina w czwartek, dnia 3-go października o godz. 8.30.

zg 11 917

Córki i synowie

„Winogrona”

bułgarskie i rumuńskie

pomarańcza kalifornijskie, cytryny włoskie
poleca

zg 11 910

„OWOCPOŁ”

Hurt. Owoców Połud., Poznań, W. Garbary 17. Tel. 13-17

Poznański Sklep Delikatesów

otwiera 2 października — w środę

filję przy Górnej Wildzie 48

(obok Cukierni p. Zaremby)

zg 11 911

Polecamy:

RYBY — MARYNATY — SERY — MASŁO

w ogromnym wyborze, pierwszorzędnej jakości codziennie świeże po cenach bardzo przystępnych. Szan. Kliencie! Prosimy zwiedzić naszą filję. Usługa rzetelna zadowoli najwybredniejsze życzenia i gusta każdego.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:

1-linowy milimetr 50 groszy

Znak oferty naprzykład: n 3695, z 21 025, d 1811 i t. d. = 1 słowo.

Drobne ogłoszenia w dni powszednie przyjmują się do godz. 11.10, w soboty i dni przedświąteczne przyjmuje się do godz. 11.00.

Wróciłem Dr. Karol Wróblewski

choroby uszu, nosa, gardła

Poznań, Dąbrowskiego 14/16 (Dom ZUPU)

Godziny przyjęć od 10 — 12,30 i 4 — 6

Pg 5 936-56,231

Cukiernia „Italia”

Aleje Marcinkowskiego 8

zawiadamia Szanownych Swoich Gości, że z dniem 1 października uruchomiła

Specjalną sprzedaż wszystkich wyrobów cukierniczych

i to: ciasta wszelkiego rodzaju, herbatniki, torty, czekoladki po niskich cenach!

Prowadzenie działu cukierniczego objął p. H. Dzierża, b. współwłaśc. wytwórni cukierniczej Plac Wolności 17.

Specjalny numer telefonu 20-90 dla zamówień!

NAJWYŻSZY CZAS

przeprowadzić konserwację i remont DACHU

DACH w porę zakonserwowany

GUMATEREM

jest niezniszczalny. GUMATER jest najtrwalszym środkiem konserwacyjnym a przytem jest b. tani. Jedno smarowanie na 10 lat. Gumater dostarcza i przeprowadza konserwacje

Fma STEFAN KINOWSKI

Równocześnie zawiadamia Szanownych dotychczasowych Klientów, iż z powodu powiększenia przedsiębiorstwa przeniosła biura swoje na

ul. Jasną Nr. 16 m. 9.

telefon 16-74.

zg 11 908

Drzewka i Krzewy

owocowe

ozdobne

alejowe

róże

i konifery

w wielkim wyborze polecają

A. i J. JESKE

Szkółki Drzew

Jelonek, poczta Złotniki k. Poznania

telefon nr. 3.

ng 15 132

FARBY LAKIERY POKOSTY

Fabryki J. Perek, Leszno, po cenach fabrycznych tylko

Wodna 13, tel. 53-26, dawniej W. Garbary 39

Pokostczysto lniany z 1,65 za 1 kg Pokost zwykły lniany z 1,40 za 1 kg

ng 14 608

Obwieszczenie o licytacji.

Komornik Sądu Grodzkiego w Poznaniu Rew. II-go, mający kancelarię przy ul. Szyperskiej 1, podaje do publicznej wiadomości, że dnia 2 i 3 października br. (środa i czwartek) o godz. 16-tej odbędzie się licytacja następujących ruchomości:

kompletnych jadalń, sypialń, gabinetów męskich, porcelany, kasy National kelnerskiej, kasy National 3 szufladowej oraz różnych innych przedmiotów domowego użytku.

Licytacja odbędzie się nieodwołalnie. Zbiórka przy ul. Wielkiej 20. Przedmioty oglądać można 10 minut przed licytacją.

ng 15 932

M. Owocznicki, komornik.

OGŁOSZENIE.

Niniejszem podaję do powszechnej wiadomości, że Kasa Główna Poznańskiego Wojewódzkiego Związku Komunalnego w Poznaniu (gmach Starostwa Krajowego) Aleje Marcinkowskiego 29 będzie wydawała w godzinach urzędowych począwszy od 15 października br., nowe arkusze kuponowe 3%, 3½ i 4% obligacji konwersyjnych Poznańskiego Wojewódzkiego Związku Komunalnego Serja I po przedłożeniu talonów dołączonych do I arkusza kuponowego.

Poznań, dnia 28 września 1935 r. dg 4337

Starosta Krajowy (—) Begale.

Nagłówkowe słowo (tłusto) 25 groszy, każde dalsze słowo 15 groszy, 5 liczb = jedno słowo. i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 100 słów, w tem 5 nagłówkowych.

1. DOMY-PARCELE

Gdynia

Rumia-Zagórze. Tanie parcele budowlane w centrum nowej dzielnicy podmiejskiej. Plany zatwierdzone przez Komisariat Rządu wysłał: Towarzystwo Terenowe, Gdynia, Starowiejska 58. zg 49 250

Administracji

domu ewent. za mieszkanie poszukuje urzędnik bankowy z wiadomościami prawnymi - administracyjnymi. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zg 49 112

Kupisz!!! Sprzedaż!!!

kamienie, wille, domki, parcele najkorzystniej przez „Informatora” Poznań, Skarbowa 1 (dom ogrodowy). zg 49 583

Parcela

dworzec Ławica narożnikowa, na sprzedaż. Informacje Mickiewicza 3, piekarnia. zg 50 520

Parcele

600m² Marsz. Focha pod kamienie. 1160 m² Fr. Skarbka. 900 m² Zbąszyńska. 1000 m² Solacka tania sprzedaż. Maciejewski, Aleja Marsz. Piłsudskiego 27. telefon 62-46. zg 50 669

Dom

składem w Poznaniu lub okolicy kupię, wpłata 10 000. Pośrednictwo wyłączone. Oferty Kurjer Poznański zg 50 586

Za

gotówkę 80—100 000 poszukuje kamienie lub wille czynszowa tylko dobrym stanie wprost od właściciela. Zgłoszenia obszerne do Kurjera Pozn. zg 50 528

Kamienice

komfortowa składam, wolna sprzedaż podataw. dochód 11 700. sprzedam 85 000, wpłaty 40 000. Krzesiński, Piekary 8. zg 50 718

Domek

kupię, wpłaty 11 500.— Oferty Kurjer Poznański zg 50 682

Dom

Poznaniu kupię. Wpłata 15 tys. Oferty cena Kurjer Poznański zg 50 603/4

Parcele

przy Cytadeli, św. Leonarda 11. zg 50 526/7

Wille

amortyzacyjna dwumieszkaniowa komfortowa, ogrodem sprzedam, wpłaty 25 000. Oferty Kurjer Poznański zg 50 708

Trzyplętrowa

kamienice centralne ogrzewanie, czynsz ustawowy 7 322 złote, bardzo tania sprzedaż. „Lamuse” Strzelecka 1. zg 50 825

Parcele

śródmieściu Gdyni kupię. Oferty Kurjer Poznański zg 50 823.

Domek

willkę sprzedam. Adres Kurjer Pozn. zg 49 974.

Futro

męskie spacerowe koltierz wydr. jak nowe. Szewka 19 mieszk. 2. zg 50 802

Wille

domy, parcele, wielkim wyborze poleca Dom Złociński, Poznań, ul. Wrocławska 22. zg 50 973

2. PIENIĄDZ

Ca 12 000

na pierwszą hipotekę terenów budowlanych poszukuje. Zgłoszenia Kurjer Poznański zg 50 608

Szukam współnika

gotówka od 1500 wytwórni dobrze prosperującej, najchętniej samotnego paraz. Oferty Kurjer Pozn. zg 50 621

Złote

marki korzystnie sprzedam. Oferty Kurjer Pozn. zg 50 824.

Kolektura

moja zalicza się w Polsce do tych, które największą wykażać mogą ilość wygranych.

Losy

I klasy są do nabycia.

Stefan Centowski

Poznań, Plac Wolności 10. ng 15 601

Rozporządzający

kapitałem 3—4 000 zł może przejąć bezkonkurencyjną wytwórnię. Zgłoszenia Kurjer Poznański zg 50 879

4. OSOBISTE

Panowie

zainteresowani paniami, wsiadającami do tramwaju 8 na Placu Wolności, zechcą złożyć oferty do Kurjera Poznańskiego zg 50 319

Obrączki ślubne

zegarki, wieszaki biżuterie poleca po bardzo niskich cenach Firma J. Białas, Wrocławska 2 ng 14 385

Wszystkie Panie!

suknie, płaszczki, futra zamawiaj w znany

Salonie Mód Gałązki

Wrocławska 19, pięt. zg 50 968

6. OZENKI

Największy wybór

zamożnych pań — panów poleca jedynie Echo, Poznań, św. Marcina 68, telefon 50-30. zg 50 982

Emeryt

zapozna starszą panią gotówką celem ożenku. Oferty Kurjer Poznański zg 50 924

Dla przyjaciółki

wesołej, gospodarniej, parę tysięcy oszczędności, szukam męża od 40 na stanowisku, rzecz traktuje poważnie. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zg 50 545

Dla panny

lat 25, katolicki, perfekcyjny, niemiecki, muzykalny, zdrowy, wesoły, milego usposobienia, wysmukłej brunetki, bardzo gospodarny z 50 000 zł gotówki, poszukuje się odpowiedniej partii. Panowie szlachetnych charakterach na odpowiednim stanowisku zechcą bliższe zgłoszenia z dołączeniem fotografii pod zg 50 212 do Kurjera Poznańskiego łaskawie nadesłać. Fotografia zostanie pod ścisłą dyskrekcją zwrócona.

7. SPRZEDAŻE

Futra

lisy czy skóry kupuj tylko u Dobrowolskiego, Marcina 1. Dlaczego? bo wybór wielki i najtaniej. zg 49 064

Mebłe kuchenne

wprost wytwórni najkorzystniej sprzedaje Koniecki, Piaskowa 3. zg 49 962

Ciężarówka

3 tonowa marki Citroen w generalnym remoncie oraz autobus Ford po remoncie, nowa karoseria na reklamówkę etc. na sprzedaż. Fr. Rzepka, Smigiel. zg 48 586

Maszyny do pisania

nowe i okazyste z gwarancją

Kochanowicz S-ka

Plac Wolności 13 obok Komendy Policji. Pg 5695-38,61

Planino

zagraniczne krzyżowe. Wrocławska 19 — 11. zg 50 989

Bidermajer

Jadalnia, salon, mahonowy. — Pocztowa 22 Skład. Pg 5 931-56,239

Mechaniczna pralnię

mieszkaniami egzystencja pewna szybko sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zg 50 067.

Ca. 300 ltr mleka

dziennie odda do komisowej sprzedaży z dostawą do składu.

Majątność Owieńska

tel. Nr. 3. zg 50 133

Sprzedaż — Naprawa

wiecznych piór

wszelkich systemów

Skład Papieru. —

Montownia Wiecznych Piór — Józef

Czarnowski — Poznań, Ratajczaka 2.

„Asygnyaty Kredyt”

zg 3 104

Obróbka drzewa

na placu drzewa Kornas Marszałka Focha 129. zg 50 164

Sprzedaż

tanio maszynę do robienia ponczoch. Poznańska 21, m. 14. zg 50 235

Szkolne fartuchy

Mundurki — Berety — Koltierze marynarskie

Ponczochy — rękawiczki

Swetry — Trykoty — Welny

B. Okopińska

Poznań, Pocztowa 1. zg 3 844

Pianina

nowe, używane gwarancja, dogodnie warunki. Betting. Leszno. zg 3996

Płaszcz

skórzany, brązowy nowy szczyplej osoby. Potworowskiego 2, m. 10, godz. 2—6. zg 50 664

Sprzedam

tanio 15 łóżek kompl. białych (Matra) 3 szafy, kuchnie białe i różne meble. Jabłońska, Sew. Mielżyńskiego 23 m. I, II p. zg 50 757

Sypialnię

używana tania sprzedam. Szkolna 10 skład. zg 50 581

Niniejszem mam zaszczyt zawiadomić o **OTWARCIU** lokalu w gmachu Korporacji Budowniczych Poznańskich przy ul. Seweryna Mielżyńskiego Nr. 23 pod firmą:

RESTAURACJA NURKOWSKI

(PIERWOTNIE „CECHOWA“)

Otwarcie nastąpi dnia 2 b. m., t. j. w **ŚRODĘ**, o **GODZINIE 11-tej**.

Długoletnia praktyka i doświadczenie w zawodzie restauratorskim umożliwi mi zadowolić najwybredniejszych smakoszy tak kuchnią, jak i napoi, wzorowo pielegnowanych. Staraniem mojem będzie przedsiębiorstwo prowadzić według wymogów obecnego czasu i tem uzyskać zupełne zadowolenie i zaufanie łaskawych gości.

Wykonuję zamówienia także poza dom.

HENRYK NURKOWSKI, były właściciel Restauracji Bazarowej.

dg 4333

Dwunastoosobowy
szklący srebrny, kryształ, drobiazgi.

Świeczniki
staro hebrajskie, komody biblioteki serwantki, stoliki kart, mahoniowe, brzożowe, okazyjnie — „Lamus“ Strzelecka 1. zdg 50 826

Meble
najtaniej poleca
Baranowski,
Poznań, Podgórna 13. Pg 5323

Przepisowy
plaszcz mundur-
kowy gimna-
zjalny
poleca Fabryka Konfekcji damskiej

Wildowa - Syn
Wodna 1
n 14378

Maszyny do pisania
małe i duże, nowe i używane, największy wybór, najniższe ceny, gwarancja Skóra i Ska. Aleje Marcinkowskiego 23 ng 15 407

Regały
oszlone, Ekspresso do parzenia kawy. Kreta 6, m. 11, zdg 50 710

Tapczany
fotele, leżanki, gwarantowanej jakości, najkorzystniej u fachowca. Worclawska 13. dg 4122

Młocarnie parowe
Lanz, Ruston-Proctor, Nalder i inne oraz elewatory i prasy do słomy okazyjnie sprzedaje Nitsche i Sp. Fabryka Maszyn, Poznań, ul. Kolejowa 1 — 3. zdg 48 116

Majątek
blisko Poznania, 33 1/2 morgi, inwentarz żywym, martwym, ogród owocowy, staw blisko koleji, kościoła, wskaże Kurjer Pozn. zdg 50 661

Rowery
doskonale najkorzystniej poleca Fligierski, Poznań, św. Marcin 23. zdg 50 5178

Restauracje
bez konkurencji tania sprzedam. Wskaże Kurjer Poznański zdg 50 628

Skład
kolonialny z mieszkaniem sprzedam. Adres wskaże Kurjer Poznański zdg 50 650

Lóżecko
dzieciace białe, siatka sprzedam. Górna Wilda 31 — 3. zdg 49 098

Smoking
jak nowy okazyjnie sprzedam. Rynek Łazarski 10, m. 3. zdg 50 556

Kolonialkę
mieszkaniem sprzedam. Wskaże Kurjer Poznański zdg 50 585

Sypialnia
mało używana kompletna, marmury, lustra, toaletka okazyjnie sprzedam. Kaweckich, Gąsiorowskich 6. zdg 50 588

Rzeźnictwo
zaprowadzone z urządzeniem składowym i warsztatem, zapęd elektryczny z powodu choroby zaraz korzystnie sprzedam. Adres Kurjer Poznański zdg 50 592

Lustro
duże. Kwiatowa 2 — 12. zdg 50 596

Dom
śródmieściu wolne komfortowe ubikacje, dochód netto 17 000 za 183 000 lub zamienie na większy obiekt dopłace 50 000. Administrator Dutkiewicz, Chwaliszewo 70. zdg 50 599

Foksterjerki
dwa w dobre ręce oddam. Poznań Solaż, Podlaska 6. zdg 50 590

Skład
spożywczy towarem, maglem, mieszkaniem, środki, spowodu choroby właścicieli sprzedam. — Bukowski, Patrona Jackowskiego 41, telefon 46 — 70. zdg 50 539

Sprzedam
zaprowadzony skład kolonialny. Wodna 27. Skład cukierków. zdg 50 551

Maszyny
do szycia najlepsze krajowe i zagraniczne, najtaniej poleca Fligierski, Poznań, św. Marcin 23. zdg 50 5156

Kolonialkę
maglem, mieszkaniem sprzedam. Adres Kurjer Poznański zdg 50 535

Pianino
okazyjnie. Stroma 24. Gerlach. zdg 50 890

Lóżecko
dzieciace, metalowe, korzystnie. Małeckiego 16, m. 3. zdg 50 536

Sprzedam
maszynę Singera jak nową. Adres Kurjer Pozn. zdg 50 916

Najnowsze
bluski, spod-
nice, poranni-
ki, swetry
poleca
M. Malinowski
Fabryka Konfekcji Damskiej Poznań, Stary Rynek 57. Przyjmuję asygnaty „Kredyt“ dg 4 258

Skład rzeźniczy
z mieszkaniem, warsztatem w śródmieściu Poznania sprzedam. Oferty Kurjer Pozn. zdg 50 822

Lóżecko
Skarbowska 18 — 8. zdg 50 815

Fotel
i taboret nowe okazyjnie sprzedam tapicernia Górna Wilda 67. zdg 50 812

Skład
cukierków centrum tania. Adres Kurjer Pozn. zdg 50 811

Fortepian
tania sprzedam ul. Gen. Prądzyńskiego 13 m. 8. zdg 50 851

Ciegarówkę
bardzo dobrym stanie. Oferty Kurjer Poznański zdg 50 909

Składowe
urządzenie każdej branży gablotki, krzesła, stoły używane. Młyn 10. zdg 50 907

Maszyna
krawiecka Singera tania. Staszica 12 — 6. zdg 50 937

Okazyjnie
radio Philipsa, roku 1935. Adres Kurjer Poznański zdg 50 930

Wytwórnice
dobrze prosperującą sprzedam tania spowodu choroby. Oferty Kurjer Pozn. zdg 50 833.

Maszyna
damska Singer (okragle). Wały Kościuski 3, m. 3, III. zdg 50 960

Singera
damska (okragle). Poznańska 27 a. m. 7. zdg 50 864

Harmonjum
tania. Piotra Wawrzyniaka 5. — parter, lewo zdg 50 871

Pianino
tania. Słowackiego 34. I. lewo. zdg 50 867

Gramofon
płytami — tania. Focha 29 — 3. skład pończoch. zdg 50 858

Firan
para filet okazyjnie. Józefa 9 — m. 2. zdg 50 881

Skład nabiału
przy ruchliwej ulicy korzystnie na sprzedaż. Oferty Kurjer Poznański zdg 50 963

Skład
pieczywa dużym mieszkaniem. — Adres Kurjer Pozn. zdg 51 006

Skład
kolonialny zaraz sprzedam. — Adres Kurjer Poznański zdg 50 988

Dery
nieprzemakalne i półszorki na konie poleca Razer — Szwedka 10 dg 4 279

Browning
belgijski nowy sprzedam. Oferty Kurjer Pozn. zdg 50 767.

Kolonialka
towarem, maglem, mieszkaniem, dobrze zaprowadzona, centrum, tania. Metelski Zielona 3. zdg 50 760

Dywanik
perski sprzedam. św. Marcin 68 m. 23. zdg 50 981

Skład
towarów krótkich śródmieściu — mieszkaniem 3 000 sprzedam Dom Złoty, Wrocławska 22. zdg 50 972

Maszyny
ramienna i krawiecka. Wrocławska 13 — 11. zdg 51 002

Skład
kolonialno — delikatesowy mieszkaniem, świetnie prosperujący sprzedam. Marszałka Focha 39. mieszkanie 17. zdg 50 991

10. MAJĄTKI

Polwark 500 mórg
do 30 km od Poznania kupię. — Oferty Kurjer Poznański zdg 50 439

11. KUPNA

Kwity lombardowe srebro, złoto kupuje
„Lamus“
Strzelecka 1. Pg 5 355-56.186

Karakuły
lub kwit lombardowy kupię. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 50 066.

Gabinet
miski za gotówkę. Oferty Kurjer Poznański zdg 50 395

Fortepian
w dobrym stanie za gotówkę. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 50 393

Szkolne
palto od maturzysty kupię. Pocztowa 11 — 9. zdg 49 368

Kupię
plaszcz sealyowy dobrym stanie, figura tega. Oferty Kurjer Pozn. zdg 50 552

Lodówkę, wentylator
i piecyk gazowy kupię. Kawiarnia Kraszewskiego 11. zdg 50 884

Chodzę
w dom skupuje używaną garderobę, meble. Oferty Kurjer Pozn. zdg 50 918

Lokomobile
25 — 60 PS i Gatter 60 — 75 kupię za gotówkę. Oferty Kurjer Poznański zdg 50 942

Maszynę
do pisania — używaną — duże pismo — kupię gotówką. Oferty Kurjer Poznański zdg 50 745.

Wentylator
kupię. Oferty Kurjer Poznański zdg 50 952

Kupię gniotownik młynski
używany lec w dobrym stanie, najchłodniej niskiej budowy, grubość wałków 300 mm. Zgłoszenia Wł. Konieczko, Chrzanów, ul. Trzebińska. zdg 50 845

Pończosznicych
kilka używanych okragłych kupię. Oferty Kurjer Pozn. zdg 50 854

Dźwigary
używane lub nowe w rozmiarach osiemnastki, dwie 5,10 dwie 4,80 szesnastki trzy 8,06 dwie 4,80, czternaści trzy 3,80, dwunastki cztery 3,80 trzy 3,50, jedna 2,80, dziesiątka 2,35 podać cenę. Fabryczna 1, m. 6. zdg 51 012

Kupię
kolonialkę. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 51 028

Kupię
wózek dziecięcy sportowy większy. Oferty Kurjer Poznański zdg 50 774

Piec
Westfalski Szyperska 3 — 3. zdg 50 754

Stół
do rozsuwania, lampę elektryczną kupię. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 50 975

Szafę
do rzeczy używaną tania. Wodna 13, m. 9. zdg 50 999

12. DO WYNAJĘCIA

Tylko
„Be-Em-Es“
zdg 38 668

Dom
w Rogoźnie 5 pokojowy, ogródek etc. I lub 2 mieszkania zaraz. Oferty Kurjer Pozn. zdg 48 874.

„Informator“
poleca mieszkani. Skarbowska 1. (dom ogrodowy). zdg 49 576

Puszczykowie
trypokojowe wygodami, ogródek pięknie położona blisko kościoła. św. Marcin 58, m. 6 zdg 50 511

Pięciopokojowe
I piętro, odnowione, wolne. Długa 3. mieszkanie 9. gospodarz. dg 4 272

3 pokoje
wolne od podatku. Stróż, Focha 126. zdg 50 567

Siedmiopokojowe
Cieszkowskiego 1. zdg 50 639

Czteropokojowe
nowoczesne I piętro, willa Łazarz Jarochońskiego 50. 2. od 15. 10. zdg 50 629

Dwa
pokoje i pokój kuchnia wynajm. m. gospodarz. Adres Kurjer Poznański zdg 50 600

Pokój
z kuchnią oraz skład próżny z pokojem do wypięcia, gospodarz. Ławica wieś, Poznańska 21. zdg 50 677

3 pokoje
św. Marcin 65, m. 12, 1500 zł. zdg 50 706

Be-Em-Es
Gielda mieszkaniowa
27 Grudnia 19
wolne mieszkania od gospodarzy. zdg 50 698

Dwa
pokoje kuchnia zaraz do wynajęcia willi Solacz Słaska 11. zdg 50 791

Pokój
kuchnia nowe, suterena, bezdzietnym. Oferty Kurjer Poznański zdg 50 946

Trypokojowe
łazienka Wilda, wolne. Zgłoszenia: Piotra Wawrzyniaka 32 — m. 2. zdg 50 939

Czteropokojowe
II piętro 100 zł Waly Jadwigi 11. większa kaucja pożądana. zdg 50 894

Czteropokojowe
komfortowe. Park Wilsona — Chelmońskiego 15. gospodarz. zdg 50 956

2 pokoje
kuchnia, łazienka, wprost od gospodarza. Adama Biedrzyckiego 14, św. Łazarz zdg 50 967

Dwupokojowe
kuchnia, centrum, gospodarz. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 50 966.

2 pokoje
kuchnia wysm. m. gospodarz 1. 11. Teczowa 8, m. 3 zdg 51 011

3 pokoje
słoneczne, elektryczność, wynajm. Piekary 10, m. 2. godz. 4—5 zdg 50 976

13. SZUKA MIESZK.

2
pokojowego łazienka, śródmieście poszukuje lekarz kawaler. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 50 658

Pokój
z kuchnią na Łazarzu poszukuje. Oferty Kurjer Pozn. zdg 50 606

4—5
pokojowego mieszkania słonecznego z łazienką w centrum (1 lub 2 piętro) poszukuje od gospodarza od 1. 11. Zgłoszenia Wyspiańskiego 12, m. 6. Rzeszowska zdg 50 635

Pokoju
prężnego od gospodarza Poznaniu Oferty Kurjer Poznański zdg 50 643

Dwóch
do trzech pokoi z przynależnościami w śródmieściu, płace rok zgóry. Oferty Kurjer Poznański zdg 50 640

4 lub 5
pokojowego mieszkania początek Jezyc, śródmieście wszelkie wygody, niżej II piętra, poszukuję pewny płatnik. Agencji wykluczeni. Oferty Kurjer Pozn. zdg 50 631

1—3
kuchnia, śródmieście, samotna, stałej posadzie. Oferty Kurjer Poznański zdg 50 587

Pokoju
kuchnia poszukuje wprost od gospodarza, rok zgóry. Bukowski, Patrona Jackowskiego 41, telefon 46—70. zdg 50 533

„Informator“
mieszkań poszukuje. Skarbowska 1. (dom ogrodowy). zdg 49 577

3—4 pokojowego
mieszkania z komfortem poszukuje pewny płatnik. Oferty Kurjer Poznański zdg 50 541

2—3
komfort., nowy dom zaraz lub 15. 10. od gospodarza. Pewny płatnik. Oferty Kurjer Poznański zdg 50 550

Od właściciela
wprost poszukuje mieszkania 4—6 blisko Wolności, niżej II., punktualny płatnik. Pośrednicy wykluczeni Oferty Kurjer Pozn. zdg 50 671

Emeryt, urzędnik państw.
trzy do czteropokojowego komfort najchłodniej nowym dom wprost od gospodarza od 1 listopada. Czynsz miesięczny. Oferty podaniem ceny do Kurjera Poznańskiego zdg 50 709.

Pokoju
kuchnia poszukuje zaraz bezdzietne małżeństwo pracownik państwowy. Pośrednicy wykluczeni. Oferty Kurjer Pozn. zdg 50 723

2—3
komfortowego od gospodarza poszukuje. Oferty Kurjer Pozn. zdg 50 742

Urzędnik
na stałej posadzie poszukuje 2—3 pokoi punktualny płatnik, wprost od gospodarza. Oferty Kurjer Poznański zdg 50 961

Czteropokojowego
wygodami, słonecznego inżynier, pewny płatnik. Oferty Kurjer Poznański zdg 51 009

Mieszkania
2—3 pokojowego poszukuje bezdzietne małżeństwo, urzędnik etatowy, śródmieście. Oferty Kurjer Poznański zdg 50 784

Małżeństwo
bezdzietne pewny płatnik, dwóch pokoi umebrowanych, centrum użyciem kuchni. Oferty Kurjer Poznański zdg 50 992

Kupiec
samodzielny poszukuje mniejszego mieszkania. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdg 50 990 lub telefon 64-30.

14. ZAMIANA MIESZKANIA

Trypokojowe
portjerstewem willi na takie same lub 2 pokojowe ewentl. łazienka bez portjerstwa możliwie śródmieściu odstępnę 300.— Oferty Kurjer Poznański zdg 50 638

Zamienię
wille 4 pokoje komfort ogród Rataje na podobne I piętro centrum Oferty Kurjer Pozn. zdg 50 886/7

2 pokoje
z wygodami, słoneczne przy ulicy Mickiewicza zamienię na większe. Zgłoszenia Kurjer Poznański. zdg 50 721

15. POKOJE UMEBL.

Zaraz
pokój Półwiejska 21 — 11. zdg 50 524

Pokoik
Małeckiego 5 — 19. zdg 50 379

„Informator“
poleca pokoje. Skarbowska 1. (dom ogrodowy). zdg 49 578

Zaraz
pokój Półwiejska 21 — 11 pianino. zdg 50 525

Pokój
frontowy, elektryka, Rom. Szymańskiego 8, parter, prawo. zdg 48 548

Panienki
utrzymaniem, bez. Bukowska 9 — m. 4. zdg 50 401

Dwuosobowy
czysty całodziennym utrzymaniem bez Łakowa 10, m. 9. zdg 50 184

Komfortowy
jednosobowy gabinet, drugi dwuosobowy. Wszelkie wygody. Wyspiańskiego 14 m. 6. zdg 50 321

Jeden-
dwuosobowy tania. Gąsiorowskich 5 a, m. 4. zdg 50 655

Duży
elegancki, słoneczny i jednoosobowy utrzymaniem. Kreta 23. m. 4. zdg 50 656

Jeden-
dwuosobowy. Łakowa 16 — 6. zdg 50 611

Spokojna
25 — 5. zdg 50 615

Niekrepujący
Szamarzewskiego 19, m. 5. zdg 50 616

Dwuosobowy
solidnym panom. Światokrzyski 3 m. 12. zdg 50 696

Półwiejska
33 — 7. zdg 50 695

Ogrodowa
13 — 15. zdg 50 694

Centrum
utrzymaniem, wygody. Kreta 6, m. 1, I. zdg 50 693

Pokój
czysty u samotnej. Kraszewskiego 5 — 5. zdg 50 692

Utrzymaniem
bez. Ul. Asnyka 1 — 3. zdg 50 691

Jeden-
dwa łączne, elegancko umebrowane. Plac Wolności 10, m. 12. zdg 50 690

Inteligentnej
ewentl. fortepianem. Wyspiańskiego 18, m. 1. zdg 50 689

Dwa
pokoje łączne. Aleje Marcinkowskiego 21, m. 6. zdg 50 521

Dwuosobowy
Wielkie Garbary 1 — 8. zdg 50 636

Frontowy
elektryczność. Sz

Niekrepujący
Wierzbicice 51 — 3. zdg 50 920

Skromny
Marsz. Piłsudskiego 9, m. 12.
zdg 50 986

Czysty
panom. Małeckiego 17, m. 4.
zdg 50 985

Panom
centralne, elektryczność. Poznańska 58 a — 6, narożnik Mickiewicza.
zdg 50 977

Pokój
frontowy, inteligentnym, ogrzewanie. Młyńska 4 — 5.
zdg 50 974

Inteligentnemu
Skarbowska 21 — 2. zdg 50 971

Półwiejska
2 — 6 (utrzymaniem), pianino.
zdg 51 003

Pokój
Wawrzyniaka 31, m. 2.
zdg 51 001

Dwuosobowy
pokoik. Woźna 14 b, m. 19.
zdg 51 000

Miły
eleg. jedno — dwuosobowy lub dwa przyległe zaraz później tania panom, spokój, swoboda. Początek Wierzbicice 15, I. m. 22 dom ogrodowy wprost. 1-3, 5-8,30.
zdg 50 996

Wodna
25 m. 9 dobrze umebłowany.
zdg 50 792

Dwuosobowy
Skarbowska 18 — 10 słoneczny dobrze umebłowany tani.
zdg 50 850

Utrzymaniem
Ogrodowa 15, m. 5. zdg 50 945

Panom
utrzymaniem — bez. Nowa 7. dom ogrodowy, prawo I. m. 3.
zdg 50 944

Jedno-
dwuosobowy, ładny, utrzymaniem Focha 36, m. 4. zdg 50 943

Dwuosobowy
Skryta 5, m. 3. zdg 50 941

Kraszewskiego
4 — 6, dwu — jednoosobowy, niekrepujący, stałym. zdg 50 914

Dwuosobowy
Kraszewskiego 13 — 4. zdg 50 913

Dwuosobowy
kulturalnym, Dąbrowskiego 24 — m. 11. zdg 50 912

Dwuosobowy
sliczny, Jackowskiego 9 — 10. zdg 50 910

Utrzymaniem
Dąbrowskiego 18 — 4. zdg 50 908

Kraszewskiego
8, m. 21, panom. zdg 50 906

Dąbrowskiego
56 — 6. zdg 50 905

Dąbrowskiego
34 — 13, 1-2. zdg 50 904

Klatki
lepszej i samotnej. Słowackiego 37 — 15. zdg 50 903

Dwuosobowy
panienkom.

Jednoosobowy
panom. Dąbrowskiego 23, m. 8. zdg 50 901

Słoneczny
Waly Królowej Jadwigi 2 — 3. zdg 50 940

Jasna
6/7 — 6. umebłowany próżny. zdg 50 934

Niekrepujący
frontowy dwuosobowy. Żupańskiego 19 — 12. zdg 50 746

Działynskich
8 m. 17. zdg 50 744

Grudnia
5 — 19 I piętro jedno- dwuosobowy. zdg 50 740

Pokój
1 — 2 osobom, słoneczny Focha 78 m. 8. p. 2 506

Niekrepujący
obiady. Różana 23 — 4. zdg 50 732

Dwuosobowy
paniom Mickiewicza 15 m. 4. zdg 50 729

Śniadeckich
21 — 5. zdg 50 725

20,—
Grobla 19 — 12. zdg 50 724

Dwuosobowy
inteligencji Waly Kościuszki 7 — 5. zdg 50 722

Drużbackiej
1 a — 10 jedno- dwuosobowy. zdg 50 838

Półwiejska
5 — 9. zdg 50 836

Niekrepujący
żaraz. Babińskiego 7 — 1. zdg 50 832

Pokoik
Śniadeckich 16 — 3. dg 4339

Ładny
niekrepujący. Chelmońskiego 17, m. 11. dg 4338

Młyńska
12 a — 10. zdg 50 954

Niekrepujący
Plac Sapieżyński 5 — 6. zdg 50 950

Pokój
także przyjeżdżnym. Kręta 4, II prawo. zdg 50 948

Skarbowsa
18 — 3. czysty panu zdg 50 863

Umeblowany
frontowy, elektryczność, łazienka. Wodna 13, m. 9. zdg 50 866

Czysty
centralnem, solidnym z utrzymaniem — bez. Młyńska 3, m. 8. zdg 50 869

Słoneczny
dwuosobowy. Plac Bernardyński 1 — 5. zdg 50 872

Przy
Zamku elektryczność niekrepujący Waly Jana III 11 — 4. zdg 50 856

Dwuosobowy
Łakowa 16 — 10. zdg 50 862

Matejki
35, parter, ładny. zdg 50 970

Niekrepujący
gustowny I. W. Garbary 43 — 6. zdg 50 969

Pokój
Małeckiego 13 — 5. zdg 50 014

Pierackiego
19 — 6. zdg 51 008

Grottgera
14 — 3. zdg 51 005

Śniadeckich
dziewiasty, parter, lewo. zdg 50 987

Czysty
słoneczny, kuchnia gazowa. — Nowy Rynek 14/15, m. 10. zdg 51 026

Przy Zamku
umebłowany. Al. Piłsudskiego 15 — 17, mieszkanie 8. dg 4198

Pokój
Pierackiego 8 — 12. zdg 50 778

Niekrepujący
duży, elektryczności łazienka panu. Wielka 16 — 3. zdg 50 777

Plac Wolności
6 m. 15 jedno- dwuosobowy łazienka żaraz. zdg 50 773

Frontowy
Niegolewskich 2 m. 5. zdg 50 772

Duży
umebłowany Skarbowsa 17 m. 4. zdg 50 768

Panu (i)
stanowisku Mickiewicza 5 m. 2. zdg 50 764

Pokój
Sw. Marcina 63 m. 7 I piętro. zdg 50 761

Spokojnym
Waly Jagiello 2 a — 25. zdg 50 758

Frontowy
ogrzewaniem łazienka elektryczność Seweryna Mielżyńskiego 3, mieszkanie 9. zdg 50 756

Dwuosobowy
utrzymaniem tani. Rzeczypospolitej 4 — 5. zdg 50 752

18,—
pani Różana 4 a — 21. zdg 50 751

Śniadeckich
9 — 8 dwuosobowy. zdg 50 749

16. SZUKA POKOJU

Panienska
śródmieście, 20 złotych. Oferty Kurjer Poznański zdg 50 612

Szukam
pokoju dla 2 pań, śródmieściu, frontowego I piętro lub parter. Oferty Kurjer Poznański zdg 50 522

Studentka
szuka pokoju, centrum. Podać cenę. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 50 668

Próżnego
częściowo umebłowanego pani samodzielna, centrum. Oferty Kurjer Poznański zdg 50 564

Pokój dwuosobowy
centrum, czysty, ciepły, natychmiast poszukiwany. Oferty Kurjer Poznański pod ng 15 422

„Informator“
poszukuje pokoi. Skarbowsa 1, (dom ogrodowy). zdg 49 579

Urzędniczka
pokoju niekrepującego okolicy Pocztowej. Oferty Kurjer Pozn. zdg 50 719

Próżnego
czystego, spokojnego pokoju z elektrycznością, łazienka, ewtl. centralnem na Łazarzu poszukuje urzędniczka. Zgłoszenia cena Kurjer Poznański zdg 50 670

Nauczycielka
czystego elektrycznością śródmieściu 30,— Oferty Kurjer Pozn. zdg 50 697

Poszukuję
pokoju umebłowanego od 15 lub żaraz na pracownię obuwia frontowego parter lub suterenu niekrepującego okolicy Bożego Ciała Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 50 846

Urzędniczka
słonecznego na stałe 25 złotych. Oferty cena Kurjer Poznański zdg 50 929

Próżnego
pokoju wejście osobne śródmieście żaraz ewtl. 15. Pani na stałe posadzie. Oferty Kurjer Poznański zdg 50 730.

Poszukuję
pokoju z fortepianem śródmieście. cena. Oferty Kurjer Pozn. zdg 50 830

Ubikacji
na awizalnie z osobnym wejściem. Oferty cena Kurjer Poznański zdg 50 930

Pokoju
2 osobowego w zamian za korepetycję poszukują „Studentki”. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 50 771

Dwa pokoje
razem, ciepłe, czyste, niekrepujące, elektrycznością, łazienka potrzebne dla czterech studentów. Oferty Kurjer Pozn. zdg 50 770

17. LOKALE

„Informator“
wskazuje składy, biura, ubikacje. Skarbowsa 1, (dom ogrodowy). zdg 49 580

Skład rzeźnicki
z warsztatem i ubikacjami. Św. Marcina 77, wynajme. Zgłoszenia Jaroszyk, Chwaliszewo 24. zdg 50 594/5

Skład
kino urządzone i piekarnia piec parowy wynajme gospodarz Półwiejska 2. zdg 50 810

Przyjmę filje
posiadam nowoczesne oszkłone urządzenie składowe. Oferty Kurjer Poznański zdg 50 932

Klatki
ewent. dwa łączne na biuro lub mebl. Aleje Marcinkowskiego 5 m. 8. zdg 50 738

Ubikacja
jasna na warsztat poszukiwana. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 50 965

Dwupokojowego
na kancelaryj adwokacką bez pośredników poszukuje żaraz. Oferty Kurjer Pozn. zdg 50 748.

Skład
dwoma ubikacjami wynajme gospodarz. Zgłoszenia Zwierzyńska 22, I. piętro. zdg 50 933

Ubikacji
mniejszej na przemysł metalowy natychmiast. Oferty Kurjer Poznański zdg 50 994

18. DZIERŻAWY

Plac
na przedsiębiorstwo do wynajęcia Szwajcarska 12 a — 9. zdg 50 821

Stajni
na 5-6 koni z większą szopa poszukuje. Oferty Kurjer Poznański zdg 50 934

22. ZGUBY

Znaleziono
psa wilka. Św. Marcina 66/67 — 15 zdg 50 152

Zagubiona
legitymacja szkolna. Henryk Czyżak, Liceum Handlowe, unieważniam. zdg 50 632

Kanarek
uciekl zwrócić za wynagrodzeniem. Wierzbicice 11 m. 10. zdg 50 895

Zgubiono
25 września złota spinke do mankiet znaczną BH. Znalazca otrzyma nagrodę. „Par”. Marcinowski 11. Pg 5940-56.249

23. ROZMAITE

Przepisuję
maszyną — powiela — najtaniej. „Emjot”, Marcina 52/53. dr 3828

Futra
elegancko wykonuje, skuteczniam wszelkie przeróbki. Ratajczaka 33 — 10. zdr 48 338

Elegancka
garderoba męska oraz futra wykonuje pod gwarancją Józef Fraszczak, Woźna 13 b. zdg 50 575

24. NAUKA

Wyższe kursy języka angielskiego
pod protektoratem Towarzystwa Polsko-angielskiego rozpoczynają się 1 października. Platy rok istnienia! Kierownik: Dr. Arend. B. A. (Lond.). lektor uniwersytecki. Zapisy codziennie piątek — 6 smej. Rzeczypospolitej 9 (Szkoła im. Kopernika). dr 4150

Szkoła tańców Szorskiego
Pierackiego 12, telefon 38-08. zdg 47 128

Szkoła tańców Szczurkówny
Pocztowa 23. zdg 48 550

Kursy
Angielskiego
Niemieckiego
Francuskiego
Marcinkowskiego 3. p 2 503

Francuski
konwersacje. Przygotowanie matury. (Dyplom paryski). Plac Nowomiejski 6 a, parter. zdg 50 560

Studentki
udzielają korepetycji. wszystkie przedmioty. Samopomocowa Organizacja Studentek. Al. Piłsudskiego 7, pokój 2. zdg 41 613

Institutrice
française donne leçons. Offres Kurjer Poznański zdg 50 652

Niemieckiego
korespondencji handlowej — lekcji udzielam. Oferty Kurjer Poznański zdg 50 557

Udzielam lekcji
matematyki
Szamarzewskiego 8, m. 11. zdg 50 589

Studentka
udzieli korepetycji chętnie za pokój. Oferty Kurjer Poznański zdg 50 925

Kuchmistrz
pierwszorzędny potrzebny żaraz do Restauracji „Continental” Poznań, Św. Marcina 36. zdg 50 734

Szkoła tańców
Stella Kledecka — Piotr Mikolajczak, Św. Józefa 6. Komplet początkujących trzeciego. Pg 5939-56.244

25. MUZYKA

Poznański Instytut Muzyczny
Telef. 56-08. Oddziały: Centrum Ogrodowa 4. Łazarz — Matejki 52. Solacz — Małopolska 12. Prospekty bezpłatnie. zdg 49 179

Pianino
(ćwiczy) Kantaka 2 m. 5. zdg 50 094

Skrzypce, gitary
mandoliny, płyty gramofonowe, struny i wszelkie przybory oraz naprawy najtaniej w firmie „Lira”. Podgórną 14. dg 4070

Lekcje gry fortepianowej
Halina Malinowska, b. prof. Państwowego Konserwatorium i Konserwatorium Wrocławskiego. Emilii Szczyńskiej 5, mieszkanie 6. zdg 50 605

Udzielam
lekcji wiołonczeli, 12 zł miesięcznie. Oferty Kurjer Poznański zdg 50 613

Szkoła Muzyczna Chopina
27 Grudnia 19 przyjmują uczniów do wszystkich klas instrumentalnych — całokształtem teorii. zdg 50 050/1

Marja Szczerbińska
dyplomowana udziela lekcji gry fortepianowej

Ratajczaka 9, Wodna 8
zdg 50 800

Lekcje
fortepianu, grunty Felicia Mańska. Strzelecka 28b part. zdg 50 793

Wielkopolska Szkoła Muzyczna
Ratajczaka 36 Focha 47. Prospekty bezpłatnie. zdg 50 765

Lekcji
gry fortepianowej Marsz. Focha 38 — 10. zdg 50 763

26. SZUKA POSADY

Ogłoszenia do 30 słów dla poszukujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych.

Górka
wdowy wojennej, lat 18, poszukuje posady jako biuralistka, zna pisanie na maszynie. Zgłoszenia uprasza Związek Inwalidów Wojennych R. P. Okręgowe Koło Poznań, Koźła 8, telefon 29-94. zdg 50 005/6

Służąca
gotowanie, pranie, wszystkiego prosi posadę. Oferty Kurjer Poznański zdg 50 847.

Stolarz
syn wdowy wojennej, lat 22, poszukuje pracy. Zgłoszenia uprasza Związek Inwalidów Wojennych. Koło Poznań, ul. Koźła 8, telefon 29-94. zdg 50 003/4

Panna
lat 21, z ukończoną szkołą Wydziałową poszukuje posady, jako wyrobienielca lub do dzieci. Na ostatniej posadzie trzy lata. Oferty Kurjer Poznański zdg 50 811

W charakterze ucznia
do składu bławatów i konfekcji poszukuje miejsca maturzysty. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdg 49 444

18-letni uczeń, znający zecerstwo, wyuczy się za zecera
wzgl. zegarmistrza, fotografa. — Oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 50 211

Poszukuję
posady za kaucję 250 zł slusarz-mechanik. Oferty Kurjer Pozn. zdg 50 848

Dziewczyna
do wszystkiego gotowaniem praniem poszukuje posady natychmiast. Oferty Kurjer Pozn. zdg 50 849

Młodsza
uczniwa pracowita do prac domowych od żaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 50 935

Młoda
inteligentna Poznańska szuka jakiegokolwiek pracy z mieszkaniem i utrzymaniem w Warszawie. Oferty Kurjer Poznański zdg 50 931

Służąca
starsza poszukuje posady od żaraz do wszelkich prac domowych okolica obojetna. Oferty Kurjer Pozn. zdg 50 743.

Kupiec
wiek średni branży skór europejskich i wyprawnych poszukuje posady w detalu w hurcie lub jako podróżujący. Łask. zgł. do Kurjera Poznańskiego zdg 50 741

Przychodnia
uczniwa czysta poszukuje posady Oferty Kurjer Poznański zdg 50 738

Dziewczyna
szuka posady do wszystkiego. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 50 839.

Dziewczyna
z dobrem gotowaniem, wszelkich prac domowych poszukuje posady od żaraz. Oferty Kurjer Pozn. zdg 50 829

Kuśnierz
zdolny, wykonuje wszelkie prace kuśnierskie tani, poszukuje pracy w domu poza dom. Oferty Kurjer Poznański zdg 50 959

Szukam
posługi z praniem i gotowaniem. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 50 873

Technik dentystyczny
poszukuje posady od żaraz lub od 15 bm. Oferty Kurjer Pozn. zdg 50 855

Kupiec
katolik. branża skor. garbowane, surowe, energiczny, uczciwy, szuka zajęcia. Oferty Kurjer Pozn. zdg 50 614

Kuchmistrz
z pierwszorzędą praktyką poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 50 880

Bielizniarka
szuka posady do szycia po domach. Oferty Kurjer Poznański zdg 50 878

Dziewczyna
z dobrymi poleceniami, szuka posługi. Oferty Kurjer Poznański zdg 51 013

Gospoia
w średnim wieku, samodzielnem gotowaniem, oszczędna, czysta, szuka posady. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 51 010

Uczniwa
szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 50 860.

Dam
50 zł kaucji jako początkująca biuletowa. Oferty Kurjer Pozn. zdg 50 759

Posługaczka
poszukuje posługi od żaraz. Oferty Kurjer „ozn. zdg 50 753.

Maturzystka
cierpliwa, szkoła landowa, dłuższa praktyka wychowawcza, zajmie się żaraz dziećmi od 4 lat, starszym pomoc w nauce. Najchętniej wieś. Wymagania skromne. Oferty Kurjer Poznański zdg 50 279

Kucharka
samodzielna wykwintem gotowaniem, pensja najmniej 35,— poszukuje posady, najchętniej na majątek. Oferty Kurjer Pozn. zdg 50 657

Dziewczyna
uczniwa, chętna, spokojna, cośkolwiek gotowaniem szuka posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 50 659

Rządca administrator
(kawaler lat 31) z wyższym wykształceniem oraz 8 letnią praktyką, ostatnio 6 lat na posadzie samodzielnej w Poznaniu poszukuje stanowiska. Zgłosz. do Kurjera Poznańskiego zdg 50 601

Praktyki
bezpłatnej poszukuje panienka z ukończoną szkołą handlową. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdg 50 630

Dziewczyna
lat 16, poszukuje posady do prac domowych. Oferty Kurjer Pozn. zdg 50 609

Inteligentna
zaufana panna językiem niemieckim, dobrymi świadectwami, dłuższą praktyką szuka posady wychowawczyni, wyrobienielki. Zna szycie, gotowanie. Oferty Kurjer Poznański zdg 50 610

Posady
poszukuje do dzieci lub wszystkiego w lepszym domu. Oferty Kurjer Poznański zdg 50 688

Dziewczyna
uczniwa szuka posady przed południem lub popołudniem. Oferty Kurjer Poznański zdg 50 667

Pielęgniarka
do dzieci szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 50 637

Dziewczyna
uczniwa do wszystkiego z gotowaniem, zaprawami, zna robotki ręczne przyjmie posadę w lepszym domu żaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 50 641

Młoda
szlachcianka zubożała zajmie się gospodarstwem samotnej osoby, dziećmi. Oferty Kurjer Pozn. zdg 50 648

Niania
do niemowlęcia przyjmie posadę, chętnie na wsi. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 50 548

Bufetowa
początkująca dobrem poleceniem, kaucją szuka posady 1. 10. Oferty Kurjer Poznański zdg 50 625

Starsza
panna poszukuje posady prowadzenia filij lub innego zajęcia, złoży kaucję. Oferty Kurjer Poznański zdg 50 627

Pokojowa
szuka posady od żaraz. Oferty do Kurjera Pozn. zdg 50 559

Kelner
lat 29, poszukuje posady z kaucją. Oferty Kurjer Poznański zdg 50 563

Młodsza
służąca poszukuje posady od żaraz z gotowaniem do wszelkich prac domowych. Oferty do Kurjera Pozn. zdg 50 566

Uczniwa
poszukuje posługi. Oferty Kurjer Poznański zdg 50 613

programy radiowe

WARSZAWA

Środa, 2 października 1935 r.

6.30 audycja poranna; 13.03 — dziennik południowy; 12.15 „Modne roboty na drutach” (pogadanka); 12.30 orkiestra kameralna Sylwestra Cosnowskiego; 15.30 — muzyka lekka; 16.00 zagadki muzyczne; 16.20 sonata skrzypcowa a-dur — O. Francka; 17.00 dyskutujemy; 17.20 koncert zespołu Haliny Adamskiej-Grossmanowej 17.50 „Świat się śmieje”; 18.00 — pieśni hiszpańskie; 18.45 muzyka lekka; 19.00 „Poznajmy przepisy finansowo-rolnie”; 19.35 wiadomości sportowe; — 19.50 reportaż aktualny; 20.00 muzyka lekka; — 20.45 dziennik wieczorny; 20.55 „Obrazki z Polski Współczesnej”; 21.00 V-ta audycja z cyklu „Twórcę Fryderyka Chopina”; 21.50 pogadanka z cyklu „Zdobycze medycyny”; 22.00 muzyka taneczna.

POZNAN

Środa, 2 października 1935 r.

Poznań — 6.30 audycja poranna z Warszawy; 7.50 program; 7.55 pare informacji; 8.00 z Warszawy; 11.57 z Warszawy i Krakowa; 12.30 z Wilna i Warszawy; 13.30 muzyka lekka płyty; 15.15 przegląd gieldowy; 15.25 z Warszawy; 16.00 ze Lwowa i Krakowa; 16.45 z Warszawy; 18.30 — skrzynka dla dzieci; 18.40 życie kult. art. i społeczne Poznania; 18.45 piosenki w wyk. K. Kopczyńskiego; 19.00 „Program —

„Czwartku literacko-artystycznego w pałacu Działynskich” — pogadanka: 19.10 program; 19.20 koncert reklam.; 19.35 wiad. sportowe Poznań; 19.40 z Warszawy; 23.05 muzyka taneczna płyty.

PROPONUJEMY „LAMPOWICZOM”

na środe:

20.05 Wiedeń: Orkiestra symfoniczna wiedeńska; z oper Mozarta, Donizettiego, Mendelssohna i Rossiniego. 20.45 Budapeszt: Bach: Pasacaglia e-moll. — Haydn: Symfonia zagarowa. — Beethoven: Symfonia nr. VII. — 20.45 Frankfurt (251): Koncert operowy; w programie Puccini, Puccini i Verdi. — 21.00 Warszawa: Koncert Chopinowski, sol. Smidowicz. Wariacje na temat „Don Juan” Mozarta. — Fantazja polska op. 13. 24.00 Sztutgart (522.6): Koncert nočný. W. Jętki z oper Wagnera. Cz. II. Beethoven: Uwertura Coriolan. — Liszt: Symfonia „Bo-ska komedia”.

Środa, 2 października 1935 r.

Radio-Paris — 20.45 słuchowisko. — Koenigswusterhausen — 10.45 koncert wojskowy; 12.00 muzyka Czajkowskiego. Szopena. Pucciniego, Brahmsa, Griega i in-strucka.

nach w wyk. solistów i orkiestry; 14.00 rozmaitości muzyczne; 16.00 koncert; 19.00 koncert fortep.; — 20.15 słuchowisko i muzyka ludowa; 21.00 marsze wojskowe. — Londyn — 20.00 koncert orkiestry na fortep. kompozycje Brahmsa; 22.10 wyjątki z operetek wiedeńskich z udział solistów. Motala i Sztokholm — 20.05 tr. koncertu symf. z Wiednia. Kalundborg i Kopenhaga — 20.00 współczesne duńskie duety ludowe. Oslo — 21.00 koncert wieczorny. Budapeszt — 20.45 koncert — w programie utwory symf. Haydna, Bacha i Beethovena. Beromünster — 20.05 z Wiednia; 21.10 koncert orkiestry pod dyr. O. Straussa. Sztutgart — 20.45 dramat; — 22.30 muzyka z Kolonii; 0 do 2 wyjątki z Wagnera „Pierścień Nibelungów” oraz koncert orkiestry, utwory Beethovena i Liszta wyk. chóru i orkiestry; 20.05 koncert symf. z udział solistów. Praga — 20.35 koncert; 19.25 kwartet na harmonie i fortepian; 20.45 pieśni i chóry bułgarskie; 21.10 koncert. Paris P.T.T. — 20.00 płyty. Lyon — 20.30 słuchowisko. Rzym — 20.45 płyty; 21.05 tr. z Warszawy; 21.35 koncert popularny; 21.45 słuchowisko; 21.00 z Koenigswusterhausen. Monachium — 20.45 audycja słowno-muzyczna. Mediolan — 20.40 wieczór oper. Bunkerszt — 20.15 dawna muzyka włoska w wyk. solistów na fortep. i śpiew. Bruksela — 21.15 koncert muzyki wesolej; 22.10 koncert zyczeń z płyt. Wrocław — 21.00 współczesna muzyka in-strucka.

Kilkonastoletnie dobre obsłużenie Klienta

jest naszą najlepszą renomą. Dlatego przy zakupie materiałów męskich należy pamiętać o

Specjalnym Składzie Sukna

W. MAJEWICZSKA

Poznań, St. Rynek 77, naprzeciw Odwachu
Telef. 12-35 Przyjmujemy asygnyaty „Kredyt” Telef. 12-35

Pg 5 935-35.15

Starsza

sierota prosi o posadę stałą w pracy domowej u lepszych państwa. Oferty Kurjer Poznański zdg 50 572

Dziewczyna

uczuwa, pracownica ze wsi szuka posady od zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 50 590

Samodzielny

czeladnik rzeźnicki specjalista na konserwy i suchy wyrób szuka posady. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 50 593

Gorzelnik

szkoła gorzelniano-rolnicza. Doblany praktyka w dużych majątkach poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 50 596

Sierota

poszukuje posady do wszystkiego skromnym gotowaniem zaraz. — Oferty Kurjer Poznański zdg 50 597

Szofer - mechanik

lat 26, żonaty szuka jakiegokolwiek posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 50 598

Dziewczę

uczciwych rodziców z prowincji władające językiem francuskim oddam w posadę do dzieci. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 50 591

Panienska

uczuwa, z szyciem, robótkami szuka posady do dzieci. Oferty Kurjer Poznański zdg 50 540

Obuwnik

z karta rzemieślnicza i maszyną poszukuje pracy jako pomocnik. Oferty Kurjer Poznański zdg 50 543

Maszynistka

z maszyną, bez szuka posady. — Oferty Kurjer Poznański zdg 50 547

Posługi

poszukuje, okolica Jeżyc. Oferty Kurjer Poznański zdg 50 549

Wypożyczalnia KSIĄŻEK

ostatnie nowości - abonament 1,50 zł m.
Wł. Wilak, Podgórną 10
i M. Focha 50

TEATRY

Poznań, wtorek, 2. 10.

TEATR POLSKI — Dziś „Weszelkie prawa zastrzeżone”, premiera, gościnnie występ Marjusz Masyńskiego.

TEATR NOWY — Dziś „Trafika pani generałowej”.

CYRK STANIEWSKICH: Dziś przedstawienie o godzinie 4.30 i 8.30 wiecz. Nieodwołalnie ostatnie 3 dni.

KINA

Poznań, wtorek, 2. 10.

APOLLO: „Idziemy po szczęście”.

CORSO: „W szponach tygrysa”.

GONG: „Kuszenie szatana”.

GWIAZDA: „Złodziej sere”.

METROPOLIS: „Pieśń nocy”.

OSWIATOWE T. C. L.: „Markiza Yorisaka”.

„Bitwa pod Czuszima” oraz program naukowy.

RENAISSANCE: „Młode Orły”.

SLONCE: Dla ciebie tańczę.

SPINKS: „Zuzu”.

SWIT: „F. 13” Eskadra junaków”.

TECZA-Lazarz: „Roześmiane oczy”.

TECZA-Wilda: „Wiktor czy Wiktorja”.

WILSONA: „Bożek Mórz Południowych”.

Kucharka

szuka posady do wszystkiego. — Oferty Kurjer Poznański zdg 50 446

Szukam

posługi lub prania. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 50 473

Krawcowa

działa szuka posady w dom 2,50 dz. Oferty Kurjer Poznański zdg 50 466

Praczą

poszukuje prania. Oferty Kurjer Poznański zdg 50 229.

Dziewczyna

kucharka szuka posady z praniem, bez spania lub spaniem, 5 lat w miejscu. Oferty Kurjer Poznański zdg 50 146

Szukam

posady szyciem, gotowaniem zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 50 440

Dziewczyna

z prowincji szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 50 437

Bluralistka

biegła w wszelkich pracach: stenografia polska, niemiecka, maszyną, książkowość korespondencja polska, niemiecka, francuska. Wolna od 1. 10. Poważne referencje. Oferty Kurjer Poznański zdg 48 490

Siostra

operacyjna, długoletnia praktyka specjalnie w ginekologii — przyjmie posadę od zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 49 136

Aptekarz

katolik, kawaler, dobrej prezentacji, przyjmie posadę, zastęstwo, zarząd. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 49 443

Córka sędziego

z 3-letnim synkiem szuka posady na wieś za pokój z utrzymaniem, ewentualnie do samotnych. Energetyczna, pracowita. Oferty Kurjer Poznański zdg 49 894.

Maszynistka

biegła pisząca maszyną „Orzeł” tylko po niemiecku, poszukuje popoł. zajęcia godzinowo. Oferty Kurjer Poznański zdg 49 066

Posługaczka

poszukuje posady bez spania nawskroś uczuwa. Oferty Kurjer Poznański zdg 49 991

Wzajem

zaraz przedstawicielstwo wiejskiej firmy lub też stałą pracę za pewną gwarancją bankową lub inną. Oferty Kurjer Poznański zdg 50 016

Uczniwa

praniem posługi. Oferty Kurjer Poznański zdg 50 035

Dziewczyna

wiejska poszukuje posady do wszystkiego od zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 50 141.

Posługi

poszukuje na cały dzień. Oferty Kurjer Poznański zdg 50 501

Służąca

uczuwa poszukuje posady od 1-go Oferty Kurjer Poznański zdg 49 263

Służąca

z gotowaniem poszukuje posady najchętniej jadalnia od 15. 10. 35. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 49 753

Dla

znakomitej gosposi, która pięć lat wzorowo zawsze u nas pracowała, szukam posady u samotnej osoby lub samotnych państwa. Chorzowski. Oferty Kurjer Poznański zdg 49 211

Służąca

z gotowaniem do wszystkiego szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 49 212

Kreślacz techniczny

poszukuje pracy w wykonywaniu rysunków technicznych stale lub też sezonowo. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 49 235

Przychodnia

czysta, uczuwa, poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 49 237

Poszukuje

posady do szycia lub też do wszelkich prac domowych. Oferty Kurjer Poznański zdg 49 050

Młodsza

krawcowa poszukuje posady. — Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 49 053

Dziewczyna

samodzielna, uczuwa i pracowita poszukuje posady z gotowaniem. Oferty Kurjer Poznański zdg 49 200

Posługi

z gotowaniem przed lub po południu. Oferty Kurjer Poznański zdg 49 203

Posługi

na przed lub po południe poszukuje. Oferty Kurjer Poznański zdg 49 207

Poszukuje

pracy lub zamiatań. Oferty Kurjer Poznański zdg 50 493.

Dyrektor

energiczny, z pełnymi kwalifikacjami dla prywatnego Gimnazjum w Poznaniu poszukiwany od zaraz. Filodofy mają pierwszeństwo. Oferty do Kurjera Poznańskiego pod zg 11 916.

Dziewczyna

samodzielne gotowaniem, szyciem, dobrze pocięta, szuka posady od zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 50 432

Dziewczyna

uczuwa gotowaniem szuka posady zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 50 386.

Dziewczyna

poszukuje posługi z praniem. — Oferty Kurjer Poznański zdg 50 250

Panienska

jako początkująca ekspedjentka z kancją 50 zł w składzie rzeźnickim lub piekarsko-cukiernym szuka zajęcia. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 50 268

Posługi

poszukuje od zaraz na Łazarzu. Oferty Kurjer Poznański zdg 50 326

Kelner

młody, kancja poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 50 499

Służąca

do wszystkiego z gotowaniem poszukuje posady zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 48 649

Krawcowa

pierwszorządna z dobrem poleceniem na suknie komplety — mundurki oraz chłopięce szuka posady po za dom 2,50 dziennie. Zgl. Kurjer Poznański zdg 50 300.

27. WOLNE MIEJSCA**Fryzjer**

damski lub fryzjerka z trwałą ondulacją. Al. Marsz. Piłsudskiego 9. zdg 50 533

Apteka

malomiarowa, z małą czynnością poszukuje pracownika spokojnego, grzecznego dla klientów. Język niemiecki pożądanym. Oferty z podaniem warunków i odpisem świadectw przesłać do Kurjera Poznańskiego dz 4 271

Dziewczyna

do wszystkiego, która zna szycie i robótki. Adres Kurjer Poznański zdg 50 665

Syna

uczciwych rodziców naukę elektrotechniki przyjmie za pożyczkę tysiąc złotych. Oferty Kurjer Poznański zdg 50 523

Fryzjerka

lub fryzjer na prowincję. Oferty Kurjer Poznański zdg 50 687

Przychodnia

Górna Wilda 43. m. 13. zdg 50 519

Służąca

młodsza. „Krysienka”. Górna Wilda 40. zdg 50 642

Wykwintna

bielizniarce z krojem na koszule męskie. Oferty Kurjer Poznański zdg 50 646

Poszukuje

nauzycielkę do dzieci. Zgłoszenia maj. Pustopole, poczta Lipno Nowe. zdg 50 561

Panowie i Panie!

mogą się zgłosić do pracy aktywności powołanego wydawnictwa Zgłoszenia w wtorek od godz. 6-7 w śróde od godz. 10-12. mł. Długa 4. m. 6. zdg 50 570

Służąca

młodsza potrzebna. Dąbrowskiego 10 — 15. zdg 50 885

Fryzjer

fryzjerka dobre siły potrzebni. Ławica, Chodzieska 26. zdg 50 582

Przyjmujemy

dwóch inteligentnych, energicznych panów w charakterze aktywnych do przyjmowania zamówień na poważne dzieła. Zarobek 300 miesięcznie zapewniony. Zgłoszenia pisemne Kurjer Poznański zdg 50 840

Posługaczka

z praniem. Górna Wilda 40. m. 15 zdg 50 714

Potrzebny

sumienny, młodszy człowiek na prowincję do handlu, stała praca. kancja bankowa. Oferty Kurjer Poznański zdg 50 712

Panienska

która zajęłaby się małym gospodarstwem jak własnym poszukuje od zaraz lub później. Oferty z fotografią, która zwróci natychmiast do Kurjera Poznańskiego, pod „Gospośia” zdg 50 705

Erbedont
ELIKSIR · PROSZEK · PASTA
DO ZĘBÓW

ng 14 656/7

Dwóch

poszukujących krawieckich pierwszorządnych na duże sztuki poza dom od zaraz potrzebni. Zgłosz. Stary Rynek 44. m. 9. od godz. 18-19.30. zdg 50 955

Dziewczyna

wszystkiego. Pocztowa 28 — 4. zdg 50 953

Ekspedjentka

fachowa od zaraz. Dom Delikatessów, Szkolna 5. zdg 50 951

Dziewczyna

do wszystkiego. Łakowa 10. m. 4. zdg 50 968

Dziewczę

do składu posyłek. Mleczarnia. Żydowska 31. zdg 50 919

Marszantki

samodzielne, dłuższa praktyka. Fredry 6. skł. 1. zdg 50 841

Garderobe

sprzedaż wyrobów tytoniowych wydzierżawie obficie 300-500. — Oferty Kurjer Poznański zdg 50 852

Pierwszorządnych krawców

na duże sztuki przyjmie od zaraz Pa Roman Nogala Ostrów Poznański. zdg 45 699

Uczniwa

do wszystkiego z gotowaniem, bez spania. Zgłoszenia Czesława 17. m. 25. z dg 50 933

Stolarza

na stałą pracę własnymi narzędziami do robót formiarskich przyjmie. Przemysł Radiowy „Primavox”. Wielka 19. zdg 50 927

Służąca

dwie znajomości kuchni, prac domowych, szycia możliwie języka niemieckiego. Warunek dobre polecenia na przedmiocie. Poznań Trzeciego Maja 2 miesz. 17. zdg 50 831

Ekspedjentek

z branży obuwia, samodzielne siły, poszukuje Fr. Rogoziński i Ska, Stary Rynek 64. zdg 50 895

Magazynier

ekspedjent, książkowy otrzyma stałą posadę za wypożyczenie 1-3 tys. zł. Oferty Kurjer Poznański zdg 50 958

Dziewczyna

do wszystkiego. Półwiejska 24 skł. zdg 50 809

Dziewczyna

do wszystkiego zaraz Marsz. Focha 73 rzeźnictwo. zdg 50 783

Szewc

Kraszewskiego 17. Siodłowski. zdg 50 947

Służąca

potrzebna do restauracji. Kraszewskiego 4. zdg 50 942

Młodsza

uczuwa inteligentniejsza dziewczyna do domu i bufetu potrzebna. Kanałowa 5/6 12. zdg 50 573

Dziewczę

do posyłek potrzebne zaraz. Zgłoszenia Aleje Marcinkowskiego 17a Bielizna Damska. zdg 50 820

Dziewczyna

młoda do posługi potrzebna. Zgl. Przemysłowa 29 m. 7. zdg 50 816

Humor zagraniczny

— Proszę zażyć sześć łyżeczek tego lekarstwa.
— Ależ, panie doktorze, w domu mam tylko trzy łyżeczki!

(Gutierrez — Madryt). S. F.

Co futro — to Edmund Rychter — co palto — to Edmund Rychter — co ubranie — to Edmund Rychter Poznań, Ostrów Wielkop.

Przedpłata

na miesiąc październik 1935 r. za oba wydania razem w Poznaniu w ekspedycji zł 3,20, w agencjach w mieście zł 3,50, z odnośnieniem do domu w Poznaniu zł 3,70, z odnośnieniem przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie zł 4,14, kwartalnie zł 12,40, pod opaską miesięcznie w Polsce zł 7,50, w innych krajach zł 9,50. W razie wypadków, spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie, strajków i t. p. wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagać się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

W wydaniach wielkoświątecznych i uroczystościowych poprzedza normalną odczytną część numeru z reklamami i ogłoszeniami materiał poświęcony danej uroczystości. Telefony do Redakcji i Administracji: 44-61, 14-76, 38-07, 35-24, 35-25, 40-72, w niedziele, święta i nocą tylko 14-76, 35-24 i 40-72.

Ogłoszenia

na stronie 6-lamowej 25 gr., na stronie 4-lamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 50 gr., na stronie czwartej (lub piątej) 100 gr., na stronie drugiej (lub trzeciej) 120 gr., przed wiadomościami potocznymi 200 gr. Od 1-lamowej milimetra. Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca 20% nadwyżki. Ogłoszenia do wydania porannego przyjmujemy do godz. 18.30, w nagłych wypadkach do godz. 22 u stróża. do wydania głównego (wieczornego) „drobne” do g. 11.10, w dni przedświąteczne do godz. 11.00, większe dłuższe według możliwości. Drobnie ogłoszenia powyżej 100 słów w tem 5 nagłówek.; słowo nagłówek. (tłuste) 25 gr., każde dalsze słowo 15 gr. Za różnicę między zestawem a wysokością ogłoszenia, powstałe wskutek matrycy, wydawnictwo nie odpowiada.

P. K. O. Poznań nr. 200 149